CESTA ROVERSKÉHO KMENE

Petr Jeschke - Derviš

Ilustrovali Rex a Bonbón

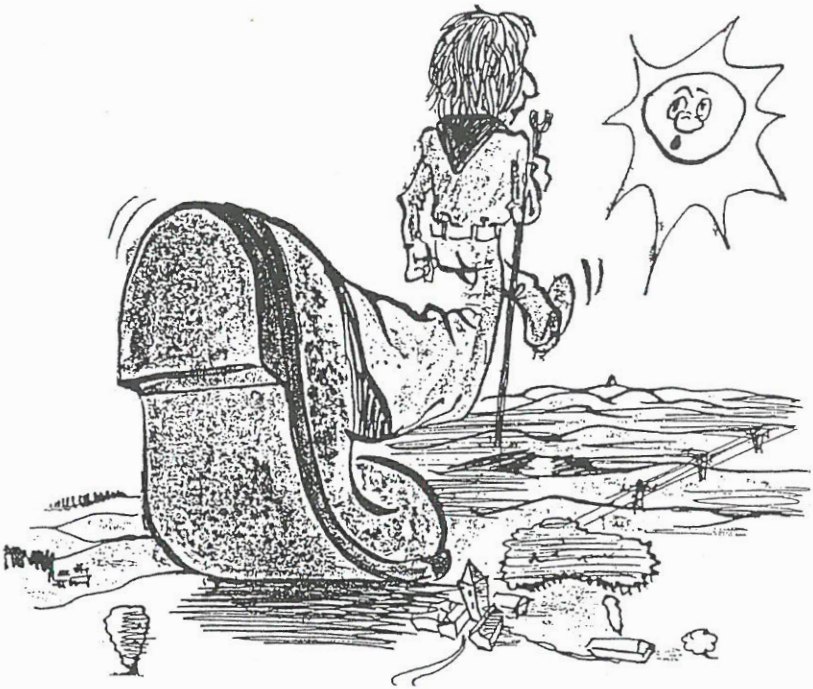

Miloši, zvaný skautským jménem Dědek,
děkuji tobě za první přivedení k začátku
velké stezky skautingu, po které jsem
došel až na úpatí hory.
Zde jsem pronesl své životní krédo
před sborem skautských instruktorů ILŠ.

Poděkování vlastnímu bratrovi

„STÁLE CHCI JÍT VPŘED NA HORU VYSOKOU A POMÁHAT JINÝM NA TÉTO CESTĚ, JAK DOVEDU NEJLÉPE“

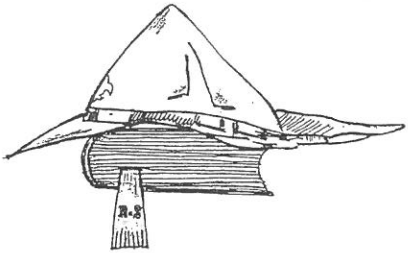

Úvod

Vědom si toho, že nikdo nemá patent na rozum, zabývám se otázkou roveringu čistě z hlediska mé osobní praxe, která začala při druhé obnově Junáka v roce 1968 – byl jsem tenkrát novopečený osmadvacetiletý vůdce. Svou praxi jsem potom nadále rozvíjel po všechna léta totality, kdy junácký oddíl pracoval pod hlavičkou TOM ČSTV a při něm působil celých dvacet let jako odnož i můj roverský kmen.

Náš kmen si dovedl zachovat a uhájit svoje roverské iniciály RS – po všechna ta léta od roku 70 do roku 89 a jeho zlomového měsíce listopadu znamenala ovšem oficiálně počáteční písmena kmene „Rozumných starců".

Jako vlče odchované při roverském oddílu mého vlastního bratra v roce 1947 jsem dostal základ náhledu na všestrannou vyspělost starších bratrů roverů, ve kterém jsem se i později utvrzoval. Bylo to v letech 1950-1968, po poválečném zákazu Junáka, kdy se mnozí členové roverského oddílu dále společně scházeli – a já s nimi. Tato činnost tak přešla až do oldskautského věku. V letech skautské nesvobody jsme působili ve vlastní chatové osadě a věnovali se o dovolených trampingovému motocyklo-pěšoputování.

Osobnost mého prvního vůdce z roverského oddílu mě utvrdila v tom, že ve vedení roverského kmene má být dospělý vůdce, který udává směr činnosti kmene a rozvíjí jeho program a tradice. Toto dobré pravidlo jsem si přenesl i do začátků svého vůdcovství a působení při založení vlastního RS kmene. Dodržování této zásady se mi vyplatilo a zastávám ji i dnes, přestože RS kmen již přímo osobně nevedu.

I. ETAPA – CÍLEM JE ZALOŽIT ROVERSKÝ KMEN

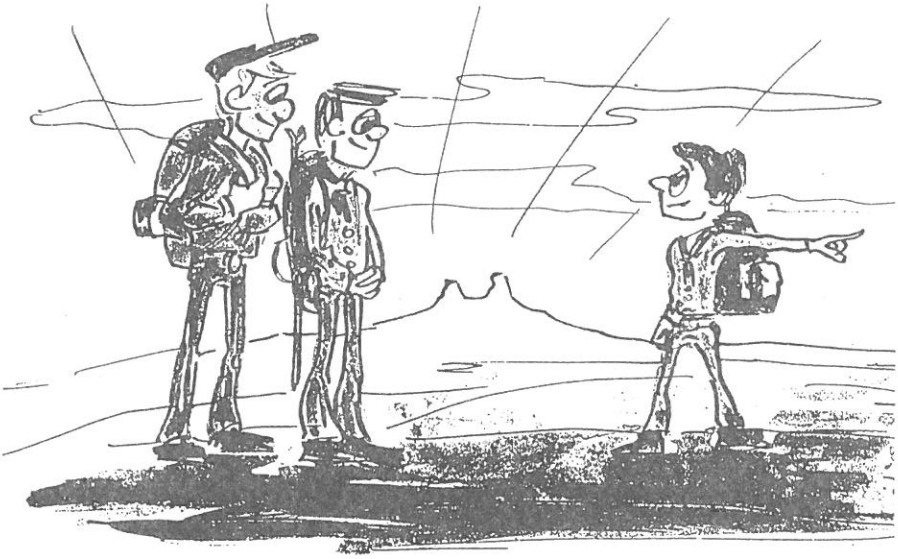

Z kroniky kmene Rozumných Starců

... Při dnešním roverském sezení, za svitu svíčky, se projednával zákon našeho sdružení a řada jiných tajemných věcí. Po této poradě se objevil Derviš s Tasíkem. Měli jsme rozhodnout, jestli má být Tasík přijat do RS. Hlasovalo se. Všichni napsali na lísteček slovem ano, nebo ne. Tom vybral lístečky a přečetl je. Na všech bylo napsáno ano, až na jednoho nepovedence, kterej napsal jo. Takže byl Tasík přijat, pak si odříkal slib roverů, podepsal se slavnostně do kroniky a bylo to.
Při dnešním sezení jsme také projednávali zajímavosti šifer – luštění dopadlo bledě.

15. 1. 1970

... Cesta našich roverů na roverský oheň do Údolí hejkalů 1970. Ve 20.44 hodin + 15 min. zpoždění jsme s jinými oddíly a kmeny RS vyjeli z nádraží v Braníku. Ve Vraném n. Vltavou jsme přestupovali na Dobříš. Naší konečnou a výchozí stanicí byla zastávka v Mokrých Vratech. Zde jsme dostali instrukce (bylo 22.45 hodin) a mapu. Naše další noční cesta vedla po silnici přes Starou Huť do Dobříše, kam jsme došli asi ve dvanáct v noci. V Dobříši jsme chvíli bloudili, než jsme našli tu pravou cestu, která vedla okolo pily. Dál jsme šli cestou lemovanou chatami až k lesu. Ponořili jsme se do lesa a začali bloudit po cestách, pak jsme sešli z cesty, neboť jsme se domnívali, že světlo, které jsme viděli, je oheň, který označuje tábořiště. Bylo to však stavení „Obora". Nevěděli jsme jak dál, protože u stavení byla křižovatka několika cest. Najednou jsme zahlédli světlici. Dali jsme se přibližně směrem, odkud byla vystřelena. Po 10 minutách jsme se vrátili zpátky na křižovatku, protože cesta vedla úplně jinam. Rozhodli jsme se pro cestu přímo do kopce. Šli jsme po ní asi půl hodiny, ale nikde nic. Byly asi tři hodiny v noci, když jsme zastavili a rozhodli se, že „ráno bývá moudřejší večera", postavili přístřešky a zalehli.
Na druhý den po snídaní a sbalení věcí jsme při dalším postupu narazili na lesní dělníky, kteří nám poradili, kudy se dostaneme k „Sanktusu". Asi za hodinu jsme se dostali na cestu, kde bylo označení se směrem k tábořišti roverů. Asi v půl dvanácté jsme tam došli. Uvařili jsme oběd.
Ve 13 hodin byl sraz všech zúčastněných RS. Ukazovaly se různé dovednosti: stavba teepee, lasování, uzlování a jiné. Asi v pět hodin to skončilo.
Večer v 19.30 hodin byl zahájen „Roverský poradní oheň", který skončil ve 23 hodin.
Na druhý den v 10 hodin mělo být společné rozloučení, ale to se pro déšť nekonalo. Při skládání věcí lilo jako z konve. Ve 13 hodin jsme promočení chytili vlak z Dobříše do Prahy.

1. ZAKLÁDÁNÍ ROVERSKÉHO KMENE

Seznámen s problematikou a cílem roveringu jsem začínal vlastně s jediným členem roverského věku. Přiznám se, že s nadšeným členem, kterého nebylo potřeba pro roverskou myšlenku ani moc „zapalovat". Posléze dorůstali z mladšího oddílu další, které jsme my dva podrobovali zatěžkávacím zkouškám, nedávali jim nic zadarmo a také nic ze Služby neodpustili. Příprava „nováčků – čekatelů" na Službu byla soustředěná a nekompromisní. „Chcete k nám přistoupit – musíte si to zasloužit, musíte se snažit, musíte nás o tom přesvědčit a hlavně sami musíte chtít být rovery, a to dobrými rovery!"
Výběr členů byl hned od začátku – vyplácel se, nešlo nám jen o partu starších odchovanců oddílu, která se má scházet. Zde připomínám druhou svoji zásadu, která zní, že každý nemůže být roverem, prostě na to nemá, nedokáže to. „Dosáhnout této mety, nosit roverskou šňůru – to už něco znamená, člověče," říkali jsme roverským nováčkům, zatím ještě čekatelům do kmene.
Roverská šňůra provázela naše rovery po celých dvacet let totality a doplňovala tomáckou zelenou košili těch, kteří se stali rovery a plnili soustavně heslo Služby. Svoji roverskou šňůru si museli obhájit; to už je však jiná kapitola, ke které se ještě vrátím.

1.1. ROZHODNUTÍ, KTEROU PROGRAMOVOU ROVERSKOU CESTOU SE DÁT, KTEROU VARIANTU ČINNOSTI ZVOLIT?

V podstatě je možno říci, že existuje sedm programových cest roverského kmene, se kterými jsem se setkal (připomínám, že Služba je u všech sedmi cest stejnou páteří programu).

1) roverský kmen s klasickými družinami
2) roverský kmen s indiánským zaměřením
3) roverský kmen jako oddílová družina rádců
4) roverský kmen vnitřně rozdělený na menší skupiny s vlastními programy (dle zaměření a zájmu členů)
5) roverský kmen s jednotícím zájmovým (sportovním, turistickým, hudebním, divadelním, technickým a jiným) zaměřením
6) roverský kmen instruktorský, průvodcovský, složený z (dvoj-, trojčlenných) hlídek a samostatných členů
7) roverský kmen prozatím „uzavřený" s přerušenou činností (nebo ještě nevybudovaný, neobnovený) pro nedostatek členů, kdy forma roverské práce a Služby probíhá zásluhou roverů - samotářů (budoucího zárodku obnoveného nebo nově založeného RS kmene).

Roveři, jsem rád, že máte svoji kroniku. Díky Vám za Vaši pomoc při oddílu skautů na 20. oddílovce. Věřím, že jste si vědomi své zodpovědnosti mateřskému oddílu.
Plňte dále své heslo, které zní vždy a všude stejně „Sloužím", a to znamená službu.

Derviš, 14. 5. 1970

Ráno v půl osmé jsme odfrčeli vlakem do Čelákovic na brigádu do lesní školky. Pleli jsme doubky. Před večerem jsme odjeli několik stanic dál a šli jsme pěšky až k „Dlouhému jezeru", kde jsme do západu slunce čekali na Toma.
Rozdělali jsme oheň a zahájili Roverské sezení. Debatovali jsme až do půlnoci. Po ukončení ohně jsme se odebrali do svých primitivně zbudovaných loží, z nich nejvíce udivovalo Andyho lože.
Časně zrána udivily Trpaslíka a Bonbóna pozoruhodné události. Například jak se dostal Bonbónkův kroj do koruny sosny, nebo kam se poděla Trpaslíkova celta? Snídaně zmizela v žaludcích celé tlupy, uklidilo se po sobě. Zahráli jsme si hru CHETEKA neboli HONAKO. Tato jména vznikla až při cestě vlakem zpět. Tato hra je založena na systému, že se jedním dlouhým klackem bouchá (napaluje) do jednoho malého zabodnutého klacku v zemi: Malý klacek (kolík) se snaží hráč dostat do soupeřovy branky.

Sobota 15. 5. 1970

... Naše 82. roverské Sezení 22. 10. 1971 se konalo mimo naši starou klubovnu, kterou jsme měli v přilehlé místnosti agitačního střediska, protože nás z agitačního střediska komunisti nemilosrdně vyhodili a zapečetili nám dveře klubovny. Díky hodným lidem a pomoci rodičů jsme se mohli přesunout do prázdné sklepní místnosti na přilehlém sídlišti. V tomto novém „Orlím hnízdě" se probíralo mnoho otázek kolem vyhození z klubovny. Zůstalo tam několik našich věcí, které musíme dostat. Probírali jsme způsoby, jak je dostat ven, byly tam věci našich mladších bratrů ze skautského oddílu (nyní již turistického oddílu orientačního běhu, normalizace po zadušení Junáka již běžela v té době naplno).

Těchto sedm variant se týká organizace práce s rovery dle stávajících podmínek oddílu, střediska, obvodu-okresu apod.*
Při tomto rozboru a „škatulkování" organizace roverské činnosti má vůdce možnost pomoci novým zajímajícím se členům vstoupit na roverskou cestu Služby a z povzdálí je usměrňovat a ukazovat jim úskalí této cesty, stejně tak jim ale také předvádět krásu pocitu dobře odvedené práce a činu pro druhé.

1.2. ÚVAHA

Myslím si, že teorie roverství jako „celoživotního programu pro každého" je zprvu silným soustem pro šestnáctiletého skauta (tím silnějším soustem pro neskauta) seznamujícího se poprvé s roveringem. Proto je nutné, aby činnost roverského kmene pro začínající skauty a neskauty byla zaštítěna starším vůdcem (v podobě některé zvolené varianty navržené organizace činnosti kmene 1-7).
Jen snad silný vlk samotář – jedinec, který si usmyslí řídit se roverskými zásadami, které si sám přikáže za svůj životní styl, může kráčet (a to i mimo skautskou organizaci) po cestě roveringu, jak je citováno kupříkladu podle bratra Vosátky-Grizzlyho či jiných autorů, u kterých rovering nemá věkové hranice a vnášejí jej i do oldskautského věku. Krásné myšlenky roveringu se zanícený člověk těžko zbavuje, na věk nehledí. Tací lidé však zcela naplní své poslání, když jsou sami roverskými vůdci, přímo vedou a jsou záštitou mladším – ne jenom teoretici vzdálení od současné mládeže.
Obdobou této úvahy je například případ podřízení se setonovské Lesní moudrosti. Existují volní neorganizovaní vyznavači Lesní moudrosti, kteří ji přijali jako životní cestu, a na druhé straně oddíly a organizace, které ji učí jako ucelený Setonův program pro mládež vstupující na tuto *Cestu poznání* dle „Svitku březové kůry" z Knihy lesní moudrosti.
Jedna věc je být sám osobně z vlastního přesvědčení a lásky k myšlence vyznavačem víry, její teorie i praxe (toto pravidlo platí u vyznávání každé víry), je však jiné tuto víru, její teorii a praxi naučit chápat a přesvědčit o ní mládež pubertálního roztěkaného nebo naopak v mnoha případech uzavřeného netečného věku.
Udělat rovera jen předáním roverské šňůry, protože je mu již třeba 16 let, je proto holým nesmyslem a nepochopením celé myšlenky „pasování do rytířské Služby" od základu.
Jaká je tedy po těchto úvahách metoda zakládání roverského kmene? Především silná motivace.

* V případě našeho kmene RS jsem během let působení vyzkoušel z nutnosti (jak se měnila členská základna) varianty organizace 4, 3, 7, 5.

Na počátku byla touha vůdce mít alespoň jednoho dobrého rovera

Navzdory všem teoriím a výkladům o roveringu se přikláním ke své teorii a praxi pěstování skautského roveringu – výběrově povzneseného, hrdého na svůj stav, zčásti tajného pro nezvané a přístupného pro silné, kteří dokáží plnit Službu bez výhrad, umí se naučit šlechetnosti, rytířskosti a vydrží být co nejdéle spolehlivou záštitou – vzorem pro naši skautskou činnost.

2. MOTIVACE A MOTIVAČNÍ CÍLE

Návod pro vůdce kmene RS před založením kmene:

- **upoutání pozornosti** pro myšlenku roveringu
- **stanovení náplně programu** roverů a RS kmene
- **rozvíjení programu** ve Službě, praxi i zábavě
- **utvoření kmenového ducha,** tradic, tajemností, řádů, ceremoniálů, privilegií, zábav a zkoušek
- **stanovení a nastavení kmenové laťky** úrovně rovera
- **společná kontrola činnosti** dodržování slíbeného a pravidelná roční obhajoba roverské šňůry

2.1. SAMOSTATNÝ PROGRAM RS

Program roverů musí být oddělený od programu skautů.

- společné schůzky roverů nesmí být zásadně totéž jako družinové schůzky ve skau ském oddílu. I zde však doporučuji nezavádět koedukaci
- způsob vedení roverských schůzek musí mít jiný řád a doporučuji je dělat v pozdější dobu, než je zavedeno u schůzek skautů (kupříkladu zahajovat od 19.30 do 20 hodin)... Mnohdy v tuto dobu roverské schůzky nahrazují jinou RS akci, viz město, kultura, tajemnosti, procházka apod.
- na schůzky RS nemají přístup mladší skauti (jen na ojedinělé, když je vyhlášena akce „roveři společně se skauty z oddílu")
- rover má na rozdíl od skautů jiný způsob táboření na výpravách i na táboře.

Doporučuji tento odstup ve středisku dodržovat
Občasná společná oficiální akce roverů a rangers není na škodu, musí však být připravena předem a program musí být dohodnutý vedením obou kmenů.
Důležitou otázkou motivace však zůstává rozehrání partie.

2.2. ROZEHRÁNÍ PARTIE

je úkolem vůdce kmene. Činí tak podle zaměření jednotlivých členů kmene. V každé době se však tato partie rozehrává jinak. Kupříkladu v době tzv. normalizace byla právě nesvoboda silným stmelovacím prvkem pro „tajnou" roverskou činnost a to bylo pro nás velkým zdrojem energie. V letech po obnově Junáka po roce 1989 nastala úplně jiná situace. Vše skautské je povoleno, je to dostupné a navíc volná mládež se „trhá od řetězu". Skautská mládež přestává mít výdrž, životnost člena v oddílu se zkracuje. Pevný řád skautského oddílu je

... Na našem roverském Sezení 12. 11. 1971, kdy je plná kmenová účast 9 členů, zjišťujeme, že mezi námi platí: „Čím starší, tím dětinštější".
K vysvětlení je třeba podotknout, že když se sejde naše společnost tzv. „starých roverských pák", vůbec nevadí, když do svého programu zařadíme své oblíbené hry, které jsme hrávali v mateřském oddíle skautů za svého působení, baví nás to stále stejně.

... a jedeme na sraz RS kmenů pod Lipnici .
Z našeho kmene Rozumných Starců nás odjíždí 8 členů a jeden host, budoucí nový člen kmene. Jedeme přes Čerčany, Ledečko, Zruč n. Sázavou až do Mezkovic, kde vystupujeme. Přecházíme přes řeku po lanovém mostě, jdeme po stezkách, kterými nás vedl Tom k Lipnici. Mnohokráte se na této cestě odpočívalo, neboť tři členové měli na zádech „stěhováky". Ve 14 hodin jsme dorazili na pěkné místo k rybníčku, odkud bylo vidět na hrad Lipnici.
Dva hlídali a zbytek šel na tyče nutné pro stavbu teepee. Vše bylo uděláno až za šera. Večer se konalo naše „Velké RS Sezení", konané vždy jednou za čtvrt roku. Zde Frigo složil roverský slib a stal se řádným členem našeho kmene.
Dva spali pod přístřeškem a zbytek v tee-pee.
Ráno bylo pro různé členy různé, někdo vylezl ze spacáku a zase rychle zalezl, Bonbón si neodpustil, přestože byla všude jinovatka, jógu... před „týpíčkem" na louce. Po snídani jsme se šli podívat do starého lomu, který dříve patřil Junáku, ale nyní jej zabralo SSM i s klubovnami v přilehlém objektu. Odpoledne se šlo k památníku J. Wolkra (mimo Padáčka a Trpaslíka, kteří šli později a pro nedostatek světla k němu nedošli). Večer se pořádal táborový oheň všech zúčastněných kmenů RS na srazovém místě. Zpěv a debaty o budoucnosti RS kmenů, nerozborné přátelství víry stejně smýšlejících lidí bylo náplní společného sezení. V neděli se odjíždělo ze Světlé nad Sázavou domů. V Kutné Hoře se vlak mírně našlapal a z Kolína, po přestupu, jsme jeli el. jednotkou už bez mačkanice až do Prahy.

29.-31. 10. 1970

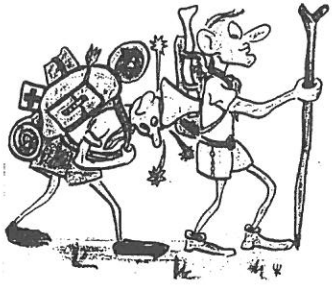

pro některé členy moc přísný, pošilhávají po větší volnosti. Těžko se opouštějí některé „nevhodné" oddílové zvyklosti z doby „temna", kdy si oddíl žil uzavřeně, jako ve skořápce.
Jsem toho názoru, že vůdce musí v každé době motivovat členy svého kmene. Platí to dvojnásob o roverském vůdci. Je nutno se vrátit k pramenům roveringu Baden-Powella, přetransponovat je do dnešní doby a přizpůsobit zálibám mladých lidí, které jsou vhodné pro skauting a rovering.
Navrhuji zde způsob jedné ucelené motivace, která se od roku 1970 dále vytvářela a doplňovala, až nakonec po roce 1989 přijala i prvky nové skautské epochy.

2.3. JAK TO ZAČALO

1. Na počátku byla touha vůdce mít aspoň jednoho dobrého rovera – spřízněnou duši, se kterým by bylo možno rozprávět o skautingu, učit ho roversky myslet a jednat a společně s ním a přes něj působit na oddíl skautů a jeho starší členy.
2. V základním skautském oddílu jsme si vytipovali starší členy, byli mezi nimi i někteří rádcové. Svolali jsme je (ulehčením bylo, že vůdce roverů zároveň vedl skautský oddíl) na zvláštní setkání (pozor, už ne na schůzku, ale tzv. Sezení!) a nabídli jim další pravidelné scházení se. Zatím jsme přednesli částečný program příštích Sezení, na kterém se budou všichni podílet. Zabralo to, bylo to něco jiného, byla to schůzka starších.
   Připomínka: Svolání na schůzku Sezení bylo úmyslně utajeno pro ostatní členy ve skautském oddílu. Zárodek budoucího kmene byl, zbývalo jej vypěstovat do zdárné roverské podoby.
3. Dále se již vycházelo ze základů roveringu, o kterých se často na Sezeních se členy rozprávělo a v různých situacích bylo připomínáno. Vůdci musí jít o prožitek dobře nastoupené cesty starších skautů. Jde zde především o ztotožnění se s roverstvím ve smyslu pěstování roverského charakteru a vystupování, méně s programem a jeho vlastním prováděním.
4. Potom následuje nastavení laťky vyžadované kvality kmene. Vůdce sám nejlépe posoudí, podle zájmu členů a jejich schopností, za jakou výši laťky se postavit.*

Dále si připomeneme pár základních věcí pro příští práci se členy, které jste dali dohromady a kteří jsou zatím jen pouhými čekateli před vstupem do kmene RS.

* K cíli roverství je nutno směřovat s nadšením. Roverský vůdce je ten, který své nadšení přenáší na ostatní. Jak se potom dílo dál daří, roverský vůdce poznenáhlu ustupuje do pozadí a stává se jedním z ostatních; stejně jako druzí plní navržený program a Službu. Ke Službě ale v každé příhodné chvíli své členstvo povzbuzuje.

... Výprava RS společná s výpravou mateřského oddílu (skautů). Je 19.-21. 11. 1971. Z nádraží v Bechyni, kam se vlak z Tábora dokodrcal ve 21 hodin 24 minut, jsme šli noční tmou asi 3 km ke mlýnu, který patří Satanovým rodičům. Procházeli jsme zasněženou pustinou. Ve mlýně jsme před spaním ještě debatovali a dvě hodiny po půlnoci usínáme.
Ráno po snídani následuje průzkum zdejší mlýnice, která je zachovalá v původním stavu, celá ze dřeva a zjišťujeme, že je i funkční. Jdeme na průzkum ke starým mohylám, hledáme je, leč marně. Něco podezřelého jsme v místech, kde měly být, jen čert ví, jestli to byla mohyla, našli. Při zpáteční cestě do mlýna jsme se na silnici pokoušeli o pochodování. Hlavním programem celé akce je studium mlýnice a její podrobné zakreslení. Vše se děje na hrubo, v klubovně se pak vyrobí řádný plánek a nákres funkčnosti zařízení, donutí nás to i ke studiu provozu mlýna. Večer se hrály společenské hry společně s oddílem, kde naši roveři byli iniciátory zábavy.
Příští den v neděli odjíždíme opět vláčkem z Bechyně do Tábora a dále do Prahy.

... 25. 11. 1971 se scházíme společně s jinými rovery a přímý účastník nám vypráví o svých zážitcích na 13. světovém Jamboree v Japonsku.

... Na naše 87. roverské Sezení 10. 12. 1971 jsme si pozvali návštěvu a jedna paní profesorka nám přednášela o filosofii (v rámci dvouletého plánu výuky RS).

... Jak probíhala naše zimní roverská Sezení kmene Rozumných Starců v roce 1971 pečlivě zaznamenali střídající se členové kmene do kmenové kroniky číslo jedna. Je vše dokresleno a dopsáno. V kmenových debatách v „Orlím hnízdě" se nyní dohadujeme o regulích pro členy RS kmene. Je také nakreslen plánek mlýnice z výpravy a prostudována je i funkčnost starého mlynářského provozu. Na vánočním odpoledni jsme společně s mateřským oddílem (skautů), ze kterého jsme vzešli. Přestože nyní musíme nosit jen povolené zelené košile (jsme oficiálně oddíl turistů), nosíme na krku oddílové modré šátky lemované žlutě, sepjaté turbánky a červenou roverskou šňůru se skautskou píštalou jako dříve.
Hrajeme hru „Boj o zlaté ostrovy", princip vymyslel J. Foglar, ale náš Docc jej vylepšil a zanesl do kmene, budiž mu čest a sláva za to!

3. PROMLUVA K BUDOUCÍM ČLENŮM KMENE RS

Tuto promluvu „do duší" k čekatelům vstupu do kmene je dobré uskutečnit u ohně, u zapálené svíce nebo na odlehlém místě, kde je klid. Jde o to, abychom přítomné oslovili a seznámili je s „překážkami", které je budou čekat po roverském slibu.

Doporučuji tyto:

a) Rover se musí podřídit řádu roveringu, to znamená oprostí se od čekání na „donucovací prostředky", oprostí se od čekání na pochvaly a odměny.

b) Rover musí nastoupit cestu vyššího poslání, cestu víry v toto poslání, to také znamená cestu odříkání, cestu nezištné služby druhým.

c) Rover musí být silný – jít po cestě roverství dokáže jen plněním osobních roverských příkazů, které si potichu ve svém nitru sám stanoví.

d) Skauting budoucímu roverovi ve skautském oddílu ukázal vyšlapanou stezku, nyní ho bude čekat cesta zarostlá, plná překážek. Po zdolání jedné překážky se objeví další. Překážky se samozřejmě dají obejít, tuto alternativu však rover nepoužívá.

e) V případě selhání nebo „ztráty dechu" se z kmene RS odchází. Pro tento případ jsou na roverské cestě křižovatky, kde se rover může rozmyslet, jak dál* .

f) Výpravy a akce – to nebude tramping čundrácké party, to budou roverské „expedice" pomoci, poznání a Služby, kde skautský kroj bude i nadále hrát svoji roli.

g) Rover nepodléhá sektářské módnosti jak v oblékání, tak i ve vylepšování svého zevnějšku (viz náušnice v uchu, nose, předlouhé vlasy, holá lebka apod.).**

h) Přestože budoucí rover skautský slib má (ti, kteří skautský slib nemají, si jej musí předem splnit dle platných podmínek Junáka), bude se připravovat na splnění roverského kmenového slibu.

ch) Až dáme dohromady kmen, stanovíme zákon a zásady kmene, kterých se roveři budou držet. Oni sami začnou tvořit tradici kmene a nedají mu zahynout – k tomu budou potřebovat další zájemce o roverskou činnost.

Nelze zapomenout, že právě vědomí možnosti volby buď jít cestou roveringu (postup do kmene RS), nebo jít cestou staršího skauta a zůstat u oddílu, je

* U nás je touto křižovatkou „obhajoba roverské šňůry", nejlépe po roce činnosti.

** Vůdce, vědom si pubertálního věku členů, nesmí hned od začátku dovolit žádné výstřednosti a musí stanovit pevné zásady civilního oblékání, vystupování a slušného vzhledu členů

Upomínkový list na akci našeho kmene

motivačním prvkem jak pro roverského vůdce k výběrovému získávání členů, tak pro rozhodnutí staršího skauta samotného.*
Dále je možné organizační přeřazení staršího skauta do výchovné jednotky „kmene roverů a starších skautů".**

4. O ROVERINGU OBECNĚJI

Zde vycházíme z dostupných materiálů a zkušeností starých roverských vůdců, ze zkušeností těch, kteří prvotní myšlenku roverství prakticky uplatňovali a v různé době ji rozvíjeli s dodržováním základních idejí zakladatelů.
Náš náčelník zakladatel prof. A. B. Svojsík vycházel z myšlenek zakladatele roverství, světového náčelníka sira R. Baden-Powella a z přímého kontaktu s ním. V příručce „Organizace" (vydané A. B. Svojsíkem 1930) je jasně popsané skautské odvětví „roveři". Dokumentuji tuto stať a předkládám ji v plném znění, viz příloha.
Ve stati „Roveři – Organizace, A. B. S." jsem vyzdvihl podtržením věci, které nutí k zamyšlení, protože jejich nedodržování v dnešní době sráží hodnotu a pojetí skautingu. Ostatní organizační věci a zkoušky RS z roku 1930 jdou jistě uzpůsobit pro dnešní dobu v nadstavbě k ostatním skautským zkouškám.
Záměrně vynechávám pohled na dnešní mentalitu mládeže, kterou se mnozí zaštiťují a snaží se jí přizpůsobit předkládaným programem na úkor organizace RS, která byla A. B. Svojsíkem roku 1930 jasně vypracována i s krojovým předpisem.
Je nám známo, že rovering u nás hledal své cesty a trpěl přerušováním činnosti Junáka obdobně jako celá organizace. Rozvíjel se však i v dobách přerušení tajně dále, což je pro roverské hnutí velký klad, ovšem jeho rozvoj byl na různých místech rozdílný, po mnoha různých programových kolejích – podle toho, jak byl starý vůdce nebo nový nadšený vedoucí obeznámen s dostupnou literaturou.
Organizační struktura A. B. Svojsíka pro rovery nám ukazuje systém roverského řádu, který lze pro dnešní dobu uzpůsobit, nemusí se tápat ve vymýšlení supernových cest a deformovat tak celé prvotní pojetí roveringu A. B. Svojsíka.

* Tato možnost volby není oficiálně ustanovena; proč by v našem hnutí nemohl vedle sebe stát starší skaut a skaut „speciálního" zaměření – rover?

** Nouze nás donutila v roce 1994 tento kombinovaný kmen založit z důvodu malého počtu roverů z minulého kmene a podchycení většího počtu starších skautů, kteří už nechtěli pracovat při skautském oddílu, ale chtěli mít dál svoji činnost a být v Junáku registrováni. Podmínkou však je, že se v této třetí variantě musí s každou skupinou (roveři, starší skauti) ve kmeni pracovat zvlášť, aby se dosáhlo žádaného výsledku.

... Po tradičním zahájení probíhá od 19.30 hodin v klubovně 89. Sezení našich roverů, první v novém roce 1972. Máme nového hosta Trilobita. Program je řízený a promíchaný, každý se zapojuje. Něco srandy, něco vážnosti, hra „Boj o zlaté ostrovy", kreslíme levou a pravou stěnu klubovny, poznáváme jehličnaté stromy podle šišek, poznáváme souhvězdí (bohužel velkou hvězdnou mapu nám odcizili při zapečetění staré klubovny v minulém roce), převádíme do morseovky úryvek Kiplingovy básně.

... 95. roverské Sezení 18. 2. 1972. Na tomto sezení se stal div divoucí. Sešli se všichni roveři + Derviš (sotva jsme se vešli do klubovny). Tohoto hojného počtu roverů využili Tom a Derviš k připomenutí několika bodů „Regulí" RS kmene (stanoveny 1. 12. 1971), které někteří členové nedodržují (např. docházka, příspěvky atd.).

... Zápis z výpravy RS na Barrandov. Pod vedením Toma, zkušeného ve hledání jemu známých lomů, jsme po celý den hledali lom s trilobity, který je zaručeně blízko.
K večeru jsme k němu opravdu dorazili a našli pár kusů.
P. S.: Někteří se už nehýbali!

... 17. den letního tábora, jinak 24. den měsíce bouří 1972. Budíček je prodloužen na osmou hodinu. Roveři odcházejí na akci Fantom.
Z tábora odcházíme k Albeři, odtud autobusem do Slavonic. Odpoledne dále po červené značce až ke zříceninám hradu Landštejn. Po prohlídce hradu postupujeme dále směrem ke Klášteru. V lese uléháme ke spánku způsobem „SPJADO" (Spi jak dovedeš).

... Z táborových moudrostí našeho roverstva (z jedné výpravy) – Docc: „Támhle jsou nějaký střechy." Lišák: „To jsou asi opuštěná stavení." Sirka: „Od kdy mají opuštěná stavení střechy!"
(A z tábora) – Lišák k Tomovi: „Latrina se letos musí udělat k sezení." Sirka: (probudil se): „Sezení" se musí udělat, ještě než odjedu!„

... Je první Sezení RS v září po táboře 1972.
Zahájení tradičně v 19.30 hodin, přítomno 7 roverů a vůdce. Probírají se organizační záležitosti, objednávají se fotografie z tábora, připravuje se další dlouhodobější program kmene: a) mapování Prahy, b) stavění chatrčí, potom následuje volná diskuse.

Každý vedoucí (vůdce) RS kmene by měl být seznámen s „Organizací" RS vydanou A. B. Svojsíkem, aby se mohl zamyslet nad podstatou, řádem a původní organizací roverů. Tým těch, kteří dostanou právo připravit řády zkoušek a kostry programových postupů pro „Cesty" a výcvik RS, musí vše připravit souhrnně ke schválení, což je nutno vydat tiskem podobně jako byla vydána „Organizace" A. B. S. roku 1930. Zmiňovaná příručka přitom může být vzorem, co se jednoduchosti a názornosti týče.

4.1. ŘEŠENÍ ROVERSKÉ OTÁZKY

Doporučuji zajistit následující postup:

1. Vydat rozhodnutí, kdo může jmenovat rovera v naší organizaci.
2. Vydat rozhodnutí, jaké má rover postavení v naší organizaci.
3. Vydat rozhodnutí, jaké má ranger postavení v naší organizaci.
4. Vydat rozhodnutí o postavení RS kmenů (a roverů-samotářů) v naší organizaci.
5. Vydat rozhodnutí o kvalifikačním týmu, který bude mít jedině právo vychovávat a jmenovat roverské vůdce.
6. Vydat rozhodnutí o výcvikové náplni RS stezky (Cesty) roverů a samostatně i pro rangers.
7. Vydat rozhodnutí o roverských hodnostních označeních a event. privilegiích roverů (rangers).

Z vlastní historie RS a dostupné skautské literatury víme, že:

- od rovera se požaduje, aby měl skautskou praxi již v krvi (nebo ji rychle dodatečně doplnil a zvládnul),
- rover se nemá bavit jen pro sebe, má sloužit převážně druhým a má pomáhat s výchovou vlčat a skautů,
- rover se má připravovat na dospělost s výhledem výchovné a činovnické práce,
- rover má hájit svoji „stavovskou čest" vystupováním dle mravní krásy a rytířského kodexu napodobením příkazu B-P stanoveného pro rovery,
- rover nemá zapomínat na svůj řádný osobní život, lásku k rodičům, na přípravu na zaměstnání, studia, manželství a budoucí rodinný život.

Nikterak lehké úkoly, z nichž poslední je pro člověka tím nejdůležitějším.
Z těchto podmínek musí vycházet roverskému vůdci zaměření činnosti RS kmene v realitě současné doby a daného členského složení kmene.

4.2. KOŘENY ROVERINGU

O roverech se zmiňuje Baden-Powell. V jeho době bylo již dostatek skautů a velké věkové rozpětí členstva. V tu dobu mladší chlapci připravovaní pro skauting mají název vlčata, od 12 let mají název skauti a věkovou skupinu od 19 do 21 let (někde se uvádí od 17 let) nazývá třetí založenou věkovou skupinou – roveři (poutníci, skauti na putování, poutníci na cestě za lepším lidstvím). Roverské hnutí bylo od začátku hnutím starších skautů, od prvopočátku mělo

Velké Sezení Podzim

Svoláváme kmen na tento Velký den a Velkou Noc.
Období toto dosud chce odradit každého váhavého,
ne však toho, který ví jak se zachovat a co činit.

Proto voláme Vás příslušníci

R-S

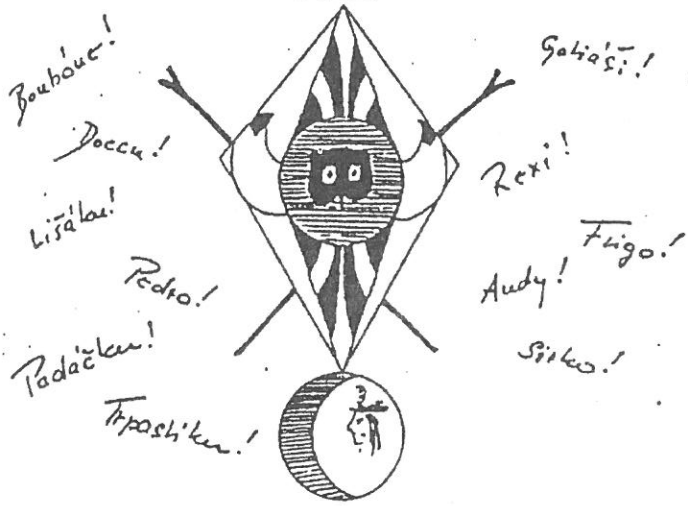

1972

25

den

bláznivého měsíce

Tom

Jonáš

Upomínkový list na podzimní sezení našeho kmene

být zdrojem výchovných pracovníků věnujících se dále činnosti ve skautském hnutí. Když dorostli další členové do roverského věku a hnutí se rozrostlo, svolal B-P v roce 1931 velké rokování – „moot" (obdoba Jamboree, jen však pro rovery), do města Kanderstegu ve Švýcarsku, kde skauti získali skautskou chatu. Zde B-P vyslechl zkušenosti s roverstvím ze všech zemí, kde bylo zavedeno. Před poslední válkou byl druhý moot v Monzie ve Skotsku, další byl v roce 1949 v Norsku. Tyto „Mooty" se konají i v dnešní době. Skautské roverské hnutí ve světě dnes zabírá široké pole působnosti Služby, jak se opět dočteme ve skautském tisku, od charitativních a misijních akcí v zahraničí až po účast roverů na záchranářských a výzkumně-ekologických akcích.

Rovering, jako předzvěst dospělosti, už není jenom pojetí „skautské hry na život" jako u skautů, je to skutečná poutnická cesta životem dospívání a cesta za úspěchem v dospělosti. Jak velkou váhu dával zakladatel B-P roverům, zní z jeho myšlenek a slov provolání k roverům:

„Roveři, budoucnost skautingu svěřuji do vašich rukou. Chlapci k vám vzhlížejí s očekáváním. Mají poznat, že skauting je velká výchovná hra. Svět zmítaný neklidem čeká na vaši pomoc a vaši obětavost s vyhlídkou na světový mír a přátelství..."

*„... Míra každého úspěchu každého národa, státu spočívá na kvalitě výchovy jeho mládeže."**

Slova B-P a dalších jeho následovníků k roverům jsou pobídkou pro starší skauty ke Službě s velkým „S", k přímé službě bez vytáček, bez ulehčování a zakrývání něčím jiným. V roverském hnutí je záruka (musí být záruka i dnes!), že když ne hned, tak v co nejkratším čase mohou jeho členové doplnit řady čekatelů, vůdců a činovníků naší skautské organizace. Cesta k roverské dokonalosti vede dnes převážně jedním oficiálně skautským tiskem udávaným, doporučovaným a propagovaným směrem, označovaným jako R a R. Možných směrů je však více a rovněž i způsobů, jak naplnit činnost RS.

Cesta k pramenům RS může být snad různá, v dobrém myšlení všech schopných vůdců zajímajících se o rovering. Je zde však nutná připomínka, že chceme-li mít postaveny a vybudovány příkladné roverské kmeny (oddíly), a zdůrazňuji kmeny RS Junáka, vycházejme z dosažených organizačních výsledků staré organizace RS. Organizace RS od A. B. Svojsíka nám bude jako odrazový můstek plně nápomocna. V tomto směru máme sedm let od obnovy zpoždění.

* A jak je vidět, toto platí aktuálně i dnes a zůstává platným i pro nadcházející 21. století.

II. ETAPA - VOLBA PROSTŘEDKŮ K ZAUJMUTÍ PŘÍTOMNÝCH

Plán a zároveň zábava je na cestě. Naše roverstvo zmapuje všechny nezaznamenané průchody z ulice do ulice na Starém Městě a zaznamená je do speciálního kmenového plánku.
Na svých výpravách se zaměříme na vyhledání vhodného místa pro vystavění roverských chatrčí pro základní campové použití, samozřejmě s pitnou vodou v dosahu, včetně palivového dřeva. Nejprve se musíme zkontaktovat s hodným hajným.

... Dne 6. 1. 1973 byl u našeho vůdce schválen text přísahy Kontura kmene: Je to další historická událost pro náš kmen RS (Rozumných Starců). Za schválení všech členů jsme dali dohromady společné dílo, které náš kmen obohacuje. Cítíme všichni mezi sebou sílu přísahy představeného kmene, který bude vždy volenou osobou z nás na vymezené období.

... Oznámení:
1) Bratru Lišákovi byl poslán výstražný dopis, kterým prozatím ztrácí řádné členství ve kmeni RS, až do vyjasnění své docházky
2) Bratr Goliáš byl pokárán spolu s bratrem Sirkou na Velkém Podzimním sezení 72 za svoji špatnou docházku a činnost ve kmeni RS.

... Členové kmene RS zakládají, po předchozím vyzkoušení v Měsíčním údolí za Poříčím nad Sázavou, tradiční zálesáckou vrhačskou soutěž, při které je potřeba sekera a nůž. Vznikají výsledky a je stanoven vítěz 1. období soutěže, která se bude konat 2x ročně, na jaře a na podzim. (Píše se podzim 1972.)
Pozn.: tato soutěž se stala tradiční a provozuje se v mateřském oddíle, kam byla rovery zavedena, podnes...

5. STANOVENÍ PODMÍNEK PRO PŘIJETÍ DO KMENE RS

Cíl vůdce (zakladatele) kmene RS závisí na jeho schopnostech a osobním plánu, jaký kmen chce vytvořit. Bude to vůdce, kdo se bude později potýkat s vlastními chybnými přístupy, nepromyšlenými uváženími a rozhodnutími. Stojíme zde jako vůdci vždy na jednom stupínku rozhodnutí, ale vždy ve dvou základních časových rovinách.

a) kmen RS zakládáme ze zájemců (nováčků-čekatelů)

b) zaběhnutý kmen RS doplňujeme členy z řad zájemců (nováčků-čekatelů)

V prvém případě si vůdce stanoví sám (spolu s prvním roverem-samotářem) podmínky přijetí do zakládajícího kmene RS.

V druhém případě jsou podmínky přijetí zdokonaleny radou kmene. V obou případech „přijímací podmínky" (a případně zkoušky) mohou sestávat ze základních neměnných částí a částí dodatkových, které je možno měnit v různých obdobích a při různém složení členů a náladách kmene RS.

5.1. METODICKÉ PŘÍKLADY

Uvádím na základě vyzkoušeného postupu. Cílem je to, aby si každý zájemce (čekatel-nováček) o vstup do kmene RS tento vstup „vybojoval", to znamená – osvědčil se. Toto období je rozděleno na dvě základní výběrové fáze, I. a II.

I. Pro členství ve kmeni RS se uvažuje jen o vybraném členu ze základního skautského oddílu, který dosáhl minimálně:

a) 15 let

b) I. stupně skautské stezky

c) jedné odborné zkoušky (odborky)

II. Splnění zkoušky je uznáno v počátcích kmene vůdcem, později také kmenovou radou.

Těmto fázím musí předcházet zájem čekatele (který je patřičně podpořen vůdcem) o roverskou činnost. Patří sem i informace o roverské činnosti, získané čekatelem ze skautského tisku.

Následují ukázky vyzkoušených přijímacích zkoušek (výběrová fáze II) pro budoucí rovery (příklady jsou uváděny tak, jak se obměňovaly a šly postupně za sebou ve kmeni RS).

5.1.1. Předroverská čekatelská zkouška I.

„TÁBOROVÉ ROVERSKÉ CESTY"

Těmito úkoly, které se plnily na letních táborech, jsme začínali v počátcích zakládání kmene RS. Zkoušku plnili už ti, kteří byli rovery, v pozdější době byla upravena pro zájemce (čekatele - nováčky) o rovering.

Sněm kmene Rozumných Starců

23. 2. 1973

SRAZ U KAPLE BETLÉMSKÉ V 18[30]

NEZAPOMEŇ :

NOVÝ KROJ
BATERKU
STARŠÍ KALHOTY
RUKAVICE

Pozvánka na sněm našeho kmene

Členové byli jako jednotlivci (i dvojice) vysíláni z mateřského tábora na zhruba určené několikadenní cesty s přibližně určenými cíli. Výstroj byla běžná (polní kroj), proviant z tábora na cestu minimální (jen na jeden den), čas příchodu byl určen.

Cestou plnili zadané úkoly:

1. Zmapovat případné tábory v určené oblasti.
2. Navštívit tajně v noci cizí tábor (zanechat vzkaz).
3. Za bílého dne navštívit tábor své noční návštěvy. Zajistit si v tomto táboře stravu odpracováním. Nakreslit si zajímavé táborové nápady, stavby apod.
4. Na delší cestě si vydělat peníze (pracovat za stravu, nocleh apod.) – vydělat symbolickou částku.
5. Cestou udělat dobrý skutek – příklady: opravit pobořenou lávku, mostek, plot, vyčistit studánku, prokopat odpad vody, vyčistit okolí cesty, neuklizené tábořiště či okolí od odpadků, vyčistit úsek potoka, opravit povalený ukazatel, křížek, svatý obrázek, ve vesnici naštípat nezištně dříví, složit uhlí do sklepa (kolny), vypomoci při česání ovoce, při žních u soukromníka apod.
6. Navštívit zajímavosti a pozoruhodnosti dané oblasti.

Na táboře o všem z poznámek vypracovat zprávu s přiloženou mapkou a plánky „roverské cesty" (doloženou razítky, lístky, vstupenkami apod).

5.1.2. Předroverská čekatelská zkouška II.

„PĚTIPRSTÍ" je jedním z námětů zkoušky roverských čekatelů, praktikované na předroverských cestách starších chlapců, kteří měli zájem stát se rovery RS kmene SOV Praha („Rozumných Starců").

Rover poutník

V roce 1975 jsem byl pozván na setkání několika vůdců roverských kmenů a přátel, kteří na základě společných ideálů pracovali s mládeží. Tématem večera bylo vyprávění účastníka světového XIV. Jamboree „Nordjamb 75" u norského Lillehammeru v Norsku. Heslem bylo „FIVE FINGERS ONE HAND" – „Pět prstů je jedna ruka". Zahajovací nástup byl podle tohoto hesla utvořen v podobě levé ruky, obepínané kruhem, jenž ukončoval uzel přátelství.

Že byla tato schůzka (psal se rok 1975!) pro nás další vzpruhou, nemusím ani připomínat.

Roverské kmeny žily a kráčely dál svojí cestou, kterou si jejich vůdcové a členové slíbili tenkrát na 1. roverském ohni – srazu na Brdech v roce 1970.

Samozřejmě, přijímací zkouška čekatele před vstupem do roverského kmene může být jakákoli, taková, jakou zvolí vedení kmene se svým vůdcem. I stupeň obtížnosti přijímací zkoušky může být různý, záleží na výšce laťky, kterou si kmen stanoví pro nováčky - čekatele. Nastavením výšky laťky kmen určí také svoji úroveň kvality, neboť jeho členové musejí být ještě výše nad úrovní, nastavenou pro nové zájemce.

... V uličkách staré Prahy se šero přeměnilo dávno ve tmu, jen staré lampy při okrajích chodníků a i ty na konzolách na domech osvětlují křivolaké uličky staré části města. Liliová ulice vyúsťuje z rohu Betlémského náměstí. Zde byl sraz na 1. sněm našeho RS kmene Rozumných Starců.

Vybaveni současným možným krojem (nahrazujícím náš zakázaný skautský milovaný kroj, my roveři používáme nadále staré oddílové skautské košile), dále baterkou, rukavicemi a oblečeni do starších kalhot, jsme připraveni na tajemnou cestu do nitra polorozbořeného starého kláštera.

V jedné slepé boční uličce šplháme postupně jeden za druhým, pomáhaje si při tom, do prázdného otvoru okna, za kterým je naprostá tma. V mnohých z nás je malá dušička, když se svítícími baterkami přecházíme půdní široké zaprášené trámy, někteří z nás lezou po kolenou, pod sebe se ani nedíváme. Seskakujeme z bočního výklenku zdi do papírového haraburdí navršeného až po jeden trám. V polovině místnosti je prázdno, překračujeme trámy v přízemí a usedáme na ně do pomyslného kruhu. Svíce jsou zapáleny a 11 členů roverů - skautů našeho kmene spiklenecky čeká na zahájení 1. sněmu kmene, které přichází posléze tichým zanotováním vůdce. V tajemném prostředí tiše zaznívá zpěv naší junácké hymny: „Junáci vzhůru..." zdravíme naším skautským pozdravem a stará oddílové vlajka a roverská kronika je tu s námi. Nechybí pečetidla, tuš, pero, potřebné kmenové glejty z ručně dělaného papíru. Na programu je volba nového představenstva našeho kmene.

Při našem obřadu nám v jedné chvíli zatrnulo, tišíme hlas až do úplného tichého vyčkávání, zhášíme svíce. Pod zapavoučenými dveřmi s rezavou petlicí a zámkem se rozsvítil proužek světla z vedlejšího domu prozatímního skladu, sklepa – nevíme. Neslyšíme žádné hlasy, po chvíli světelný proužek pod dveřmi mizí. Čeká se ještě potmě chvíli a posléze náš obřad při rozžehnutých svících pokračuje. Píše se 23. únor 1973.

... Zápis z Velkého letního RS Sezení

V pátek jsme se sešli v 17. kaňonu.

Sobota – vydali jsme se k Hlavě a za hajným do Vidimi. Povolil nám stavbu srubu!

Neděle – spřádání plánů, sondování půdy a stavebního materiálu.

13.-15. září 1974

Pozn.: V týdnu předcházejícím byl Frigovi zaslán oficiální dopis, aby se s námi rozloučil a dal na srozuměnou, že dál docházet nebude!

Zpráva z letního tábora: Na říčce Černé již podruhé vyrostl tábor. Tentokrát jako zlatokopecké městečko. Nejlepší zážitky si snad odnesli roveři, kteří se tu dosyta vyřádili.

Vyjděme tedy ze zásady, že zájemce si musí nějakým způsobem členství v RS kmeni zasloužit – dosáhnout jej (o přiznání rozhoduje jen roverský kmen sám). A nyní ta souvislost se XIV. světovým jamboree. Zaujala mě na něm ta položená levá ruka v kruhu a heslo „Pět prstů je jedna ruka". Promýšlel jsem úkoly pro čekatele - zájemce do RS kmene. Potřebovali jsme posílit náš kmen roverů, v němž byla vždy záruka pro další činnost základního „sovího" oddílu.
Na mapu Čech rozloženou před sebou jsem na místě Prahy položil levou ruku s roztaženými prsty a představoval si naše hlavní město jako srdce Čech.
Malík (v protažení) směřuje na horu Milešovku v Českém středohoří.
Prsteník směřuje na horu Ještěd u Liberce.
Prostředník na Sněžku v Krkonoších.
Ukazovák směřuje na Kunětickou horu u Pardubic.
Palec, to je směr Blaníku u Vlašimi.
Kmenová zkouška pro zájemce o členství ve kmeni RS dostala tehdy do znaku srdce a na něm položenou levou ruku s rozevřenými prsty, vše umístěno v provazovém kruhu ukončeném uzlem přátelství.
V úvodu pravidel našeho „Pětiprstí" je napsáno:

„Rozhodl jsi se jít složitější stezkou, která jde souběžně s tou, po které jsi doposavad šel. Máš chuť, touhu, přesvědčení o dobru svého konání a čekatelskou odvahu? Tak tedy vztáhni levou ruku po úkolech a zkouškách, které ti stojí v cestě k dosažení možnosti vstupu do kmene RS."

Zkouška čekatele do kmene RS byla rozdělena na tři základní části:

I. RUKA

- zkouška samostatné zdatnosti – Pětiprstí.

Zdolání pěti úkolů jako 5 prstů na levé ruce – 5 vrchů (hor) Čech. Cesty jsou podmíněny plněním deseti úkolů. Určené cíle cest: Blaník, Ještěd, Sněžka, Milešovka, Kunětická hora. Pořadí cest si každý zvolí sám.

II. SRDCE

- zkouška Velkého činu.

Splnění samostatného úkolu pro posílení ušlechtilosti napomáhající k vnitřnímu dozrání. Úkol takový, aby jej bylo možno vzít za vzor pro členy v oddílu.
Příklad: Nezištná pomoc cizím lidem, společnosti, invalidům, chorým starým lidem, osamělým, raněným, malým dětem, zvířatům, přírodě.

III. DUCH

- zkouška znalostí z vlastního pátrání po vědomostech.

Připravit si hodnotnou přednášku na samostatně prostudované téma. Udělat rozbor oddílového ducha až k oddílovým začátkům. Načerpat vědomosti a víru oddílových „předků" a bývalých členů.

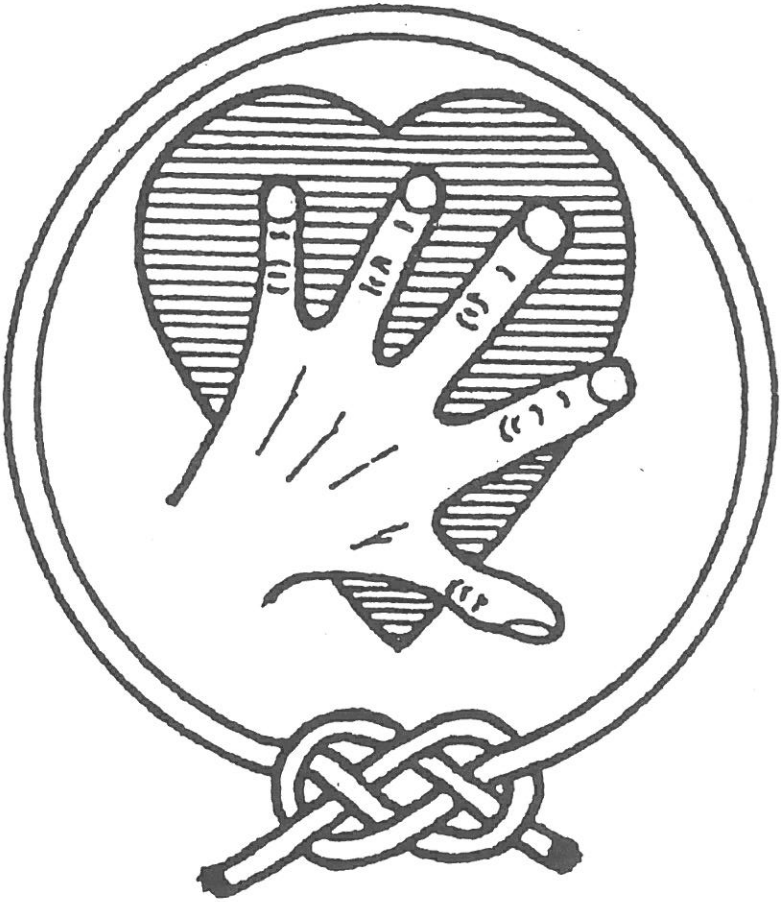

Pětiprstí

Podmínky pro zkoušku I. RUKA

- 1. Cestu pěšky (15–20 km) musíš absolvovat naprosto sám a veškeré počínání na cestě rovněž musíš provádět sám. Pro vysvětlení: Použiješ svého vlastního dřeva a ohně, po cestě půjdeš sám a s nikým se nebudeš dávat do řeči.
- 2. Pro dopravu do prostoru cíle (než se vydáš pěšky dál) použiješ našich běžně používaných spojů (autobus, vlak). To prokážeš doložením jízdenek ke konečné zprávě. Tím se ovšem nezakazuje použít v části cesty „stopu". Zakázané je používat auto vlastní nebo vypůjčené!
- 3. Cestu absolvuješ v kroji jako řádný příslušník oddílu, znamená to pro tebe určitou slavnostní chvíli, že jsi byl vybrán, můžeš (je ti dovoleno) tuto cestu absolvovat a být tak blíž k vyšší metě. Nezapomeň mít legitimaci a průkazy u sebe. Nesmíš být nápadný – jde přece o to, aby tvá cesta nebyla ničím pokažena. Naše heslo pohybu v terénu znáš. „Zelená je barva naše".
- 4. Jednou z podmínek je vzít si do výzbroje fotoaparát (nemáš – vypůjč si, neumíš fotografovat – nauč se základní věci pro záběr). Udělej 5 dokumentárních snímků z cíle cesty. Na dvou snímcích musíš být sám (zařiď, jak dovedeš) – dolož ke zprávě o cestě.
- 5. Na své pěší trase si rozdělej oheň, uvař jídlo a čaj. Jídlo a pití si nikde po cestě nesmíš koupit. I z tohoto bodu zkoušky dones jakýkoli doklad o provedení.
- 6. Do poštovní schránky vhoď pohlednici z cíle cesty s razítkem místa cesty na adresu vůdce kmene RS.
- 7. Veškeré doklady o svém postupu a účasti na akci si uschovej pro konečnou zprávu o cestě.
- 8. O absolvování cesty, přípravách na ni, datech a plánech veškerých cest čekatelské předroverské zkoušky s nikým z oddílu nemluv!
- 9. Do deseti dnů po každé z pěti cest odevzdej vypracovanou zprávu s nákresem trasy, pochodovým filmem s osobními vylepšeními a žádanými doklady dle jednotlivých bodů zkoušky.
- 10. Poslední podmínkou je, že dvě z cest musíš absolvovat v době tzv. „oddílového volna".

Závěrem lze říci, že naše „Pětiprstí" bylo jednou ze zkoušek, které jsme vytvořili v kmenové minulosti.

Čekatele do našeho RS kmene podrobujeme důsledně zkouškám podnes. Najít v „oddílovém davu", podpořit v zájmu a hlavně si udržet starší členy nad 15 let jako záštitu oddílu se nám vždy vyplácelo.

Naše „Pětiprstí" je dokumentováno zprávami účastníků (tehdy budoucích roverů). Byli odkázáni sami na sebe a svá rozhodnutí (a také své úspory peněz na cesty) s úsilím dobrovolně určeného cíle. Každý čekatel - samotář mohl na cestě a při plnění bodů přijímací zkoušky sám o sobě přemýšlet. Každý musel prokázat, že pětkrát vystoupil na vysokou horu a dosáhne cíle zkoušky ušlechtilostí a znalostí.

Když pak roverský slibový oheň zpečetil řádný vstup čekatelů mezi členy roverského kmene a otevřel jim tak cestu s roverskou šňůrou na hrudi, věděli

... 2. Hrůzná šišková bitva se rozpoutala při dobývání hradu Pravda, který byl houževnatě bráněn kladenskými rytíři (spřáteleným oddílem Vlků).
Po lítém boji dobyli naši rytíři zříceninu, ale poklad nenašli. Mateřský náš oddíl doprovázelo 5 roverů našeho kmene, kteří byli páteří celého našeho útoku.

8. listopadu 1974

... V novém roce 1975 jdeme 12. února za kulturou do Lucerny, kde se koná finále písní „Dlouhejch cest". Poslechli jsme si fajn písně a dělali pekelnej randál. Naše želízka v ohni – SLZY – byly až předposlední, nic nezmohl randál jejich příznivců, mezi kterými bylo i nás sedm roverů kmene Rozumných Starců.

... Doděláváme zápisy v kronice našeho kmene. Naše Sezení jsou naplněna programem, každý má co na práci a mnohý připravený program se musí přesouvat na jindy, někdy svá Sezení protahujeme až na tři hodiny a pořád je to málo. Připravujeme velké akce pro náš mateřský oddíl (skauty) i pro spřátelené oddíly. Zpracováváme výsledky mezioddílové vánoční hry po městě „Poklad strašidel města Pražského", ve kterém naše okostýmovaná roverská strašidla jako „bezhlavý templář", „mnich", „vodník Kabourek" apod. zapůsobila.

... Tak jsme byli zase na jedné naší roverské akci. Tentokráte opravujeme vůdcovu chatu. Čistili jsme žlaby, opravovali plot, vysekávali keře a uschlou trávu, opravovali kolnu – prostě co bylo potřeba. Večer krásné posezení u roztopených kamen za svitu petrolejky. Ta chata je tak trochu nás všech, jezdíme sem v zimních a chladných měsících roku, je to naše „Modlitebna".

... Pravidelně se snažíme vydávat vždy jedno originální ruční číslo našeho kmenového časopisu „Poutník". Na jeho stránky mají možnost psát všichni členové. Naše roverské korouhve v něm mají i své stálé rubriky. Přední strana je ručně malovaná. V úvodu roku 1975 se v našem kmenovém časopise píše:
„Je tu první měsíc tohoto roku. Lesní porosty a hluboké hvozdy chroupají funěním oddychujících medvědů, zalezlých ve svých doupatech a těžké kanady drsných mužů již prošlapávají lovecké stezky lesními houštinami. Silné plátno US toren se dravě líbá se šlehajícími větvemi smrčin a na jejich popruzích se vrství zrnka jinovatky, jejichž jásavý odlesk slunce dráždí dusivé hlubiny temnot nekonečných pralesů. Pruty slunce mrznou mezi skulinami stromů a křupot našich kanad se stává první naší písní."
Pozn.: To naše Brdy jsou nám oporou, kde při našich roverských toulkách zimní přírodou nachází mnozí z nás silná slova krásy a chtějí se o ně podělit s ostatními bratry našeho kmene RS. Náš časopis putuje od jednoho k druhému a kdo jej přečetl, ten se vždy do něj podepíše.

tito noví členové – již roveři, že překážky na cestě nekončí, že nic není zadarmo, že život je boj a úsilí. Rozhodli se však dobrovolně k plnění Služby a to je těšilo. Závěrem této zkoušky je vypracování práce – zprávy o cestě.

5.1.3. Předroverská čekatelská zkouška III.

„VYBUDUJ PRO DRUHÉ"

V této zkoušce skupina čekatelů - zájemců dostává konkrétní úkol.
Kupříkladu:

a) vybudování a zakrytí studánky
b) vybudování (opravení) mostku
c) vysazení okrasných keřů
d) zhotovení zábradlí, schodů, odpočívadla*

5.1.4. Předroverská čekatelská zkouška IV.

„CESTA DO MINULOSTI"

Jde o předroverské (i roverské) cesty během roku.
Čekatel (rover) skládající tuto zkoušku je vyslán do „oddílové minulosti" svého skautského oddílu.
Podle kronik, fotografií, nákresů, vyprávění bývalých členů oddílu musí vypátrat určené místo – třeba staré tábořiště oddílu.
O propátraném místě sestavit podrobnou zprávu s nákresy, fotografiemi stávajícího stavu místa. Zprávu doplnit modelem táborové stavby (ze špejlí), která stála v někdejším táboře daného místa. K práci použijeme starých dochovalých fotografií a nákresů z kroniky apod.

5.1.5 Předroverská čekatelská zkouška V.

„DALŠÍ ODBORNOST"

Čekatel - zájemce se sám rozhodne (zaváže se), že si splní další odbornou zkoušku. Vybere si ji, může mu být také vybrána kmenovou radou po společné dohodě. Kupříkladu odb. zkouška „Krejčí": ušít si kalhoty... apod.

Celkový výsledek předroverské čekatelské zkoušky

Po absolvování přijímací zkoušky (fáze II.) a po schválení výsledku vůdcem a kmenovou radou se nachází čekatel - zájemce v pozici nováčka po složení nováčkovské zkoušky. Zájemce je připraven ke složení roverského slibu a tím i k získání roverské šnůry. V této předslibové době je zájemce připravován na roverskou Službu, kterou začínají ostatní z kmene brát od zájemce jako samozřejmost.

* Patří sem všechny práce dohodnuté s lesníky, ochránci přírody, myslivci, ekology, Horskou službou, zemědělci, zahradníky, obecními úřady apod.

... Těžko se zvládal na běžkách kamenitý a lesnatý terén. Ale co je to pro Pažby! Sněhová pokrývka zvící cca 15 cm (v závějích) nemohla zabránit tržným a bodným ranám na skluznicích.
Každý z nás roverů vyrazil sám a na vlastní nebezpečí a v jinou dobu do hvozdů nad zamrzající potok. Klouzal ve stráních, prošlapával stopu, drkotal o pařezy, padal do prohlubní. Každý měl ve své paměti poslední vůdcova slova: „Je nutno dodržet čas srazu, nesmíš jít opakovaně po své minulé stopě – ani po stopě jiného, při cestě na sraz musíš být stále v pohybu."
Po vůdcově odjezdu jsme se úspěšně pokusili zničit sněhovou palbou chatu „Modlitebnu" a přilehlé objekty. (Zápis z kmenového roku 1975.)

... Scházíme se u starého hřbitova. Je nás sedm roverů z kmene Rozumných Starců (RS). Odcházíme do malé rokliny. Nacházíme se pod Dívčími hrady, pod pražským Děvínem. Již jen tlumeně slyšíme zvuky vzdáleného smíchovského nádraží. Nad námi skály a v hloubce před námi v dáli rozsvícená okna městské čtvrti. Za velkým balvanem v prohlubni je slavnostně, dle vypěstovaných tradic kmene, zahájen 3. sněm našeho kmene roverů. Je 18. 3. 1975. Zaznamenáváme změny ve kmeni, napříště bude působit jen jedna korouhev. Jeden z nás se stává roverem – seniorem (splnil všechny předpoklady – Rex je dobrej!). Po volbě představenstva zakončujeme, ostrý vítr nepříjemně doráží s prvními kapičkami drobného deště.
Diskuse se přesouvá do vršovického bytu jednoho z nás. Hlavním bodem programu je k dalšímu řešení sobotní branný závod, jehož jsme jedním z pořadatelů.
Pozn.: Sněmové místo se lišilo od předchozích dvou sněmových míst. Staré pořádající vedení kmene RS letos zvolilo zřejmě volné pojetí slavnosti. Zvolilo symboliku ohně a volnosti přírody za pojítko a kulisu k velké kmenové chvíli. Polní podmínky a přítomnost památného místa ve výši nad sebou dávalo kmenové slavnosti zvláštní ráz. Oheň pohlcoval nalámané sušiny keřů a vítr funěl kotlinou na sedm přítomných, schoulených pod dekami za malou ohrádkou kamení ozářených plameny ohně v prohlubni.

... Z kmenového tábořiště se ráno přesouváme směrem na Šavanské louky. Je neděle 1. 6. 1975 a schází se pět oddílů, Šedý vlk (pořádající), Pětka, Bílý orel, Neskenon a my starší SOVY, což jsme i my roveři kmene Rozumných Starců.
Neskenon má opět největší účast na zdejším tradičním turnaji v lakrosu. Po čtyřech dramatických zápasech vítězíme. Prvně jsme zvítězili v roce 1973, loňského roku jsme byli poslední a letos 1975 opět vítězství SOV. Kolem poledne je slavnostní zakončení a předání putovní ceny. Vítězná trofej, putovní lakroska, bude po celý rok na stěně naší klubovny, až do příštího turnaje, kam ji opět jako noví pořadatelé přivezeme pro nového vítěze.

6. TRADICE KMENE

6.1 ROVERSKÉ SLIBY

Dobu roverského slibu nikdy neurčujeme. Po absolvování přijímací zkoušky je zájemce - čekatel přizván ve vhodný okamžik ke slavnostnímu roverskému kmenovému slibu. Děje se tak převážně na výpravách a letním táboře, kde jsou přítomni ostatní roveři.

Je nutné dodržovat tyto zásady:

a) slib se děje jen za přítomnosti členů, vedení kmene RS a vůdce kmene,

b) intimita prostředí musí být zaručena,

c) slib skládá zájemce - čekatel do rukou vůdce kmene (po volbě též „představeného" kmene, to znamená, že to může být i někdo jiný než vůdce stojící v pozadí),

d) všichni přítomní roverskému slibu jsou vždy v kroji,

e) po slavnostním roverském slibu a podepsání kmenových náležitostí je ihned předána dotyčnému roverovi červená šnůra, iniciály RS a případně kmenový znak,

f) po oficiální slibové části následuje obyčejně Sezení roverů kmene, kterého se poprvé účastní i rover, který právě složil slib.

6.1.1. Proč po skautském slibu ještě roverský slib?*

Doplňující roverský (kmenový) slib znamená zavázání se ke Službě rovera. Jde o předěl mezi základním skautstvím a roverstvím.

6.1.2. Příklad vlastního průběhu roverského slibu

Je dobrou zásadou organizovat roverské sliby při ohni, a to buď u vlastního „Roverského ohně", nebo po zakončení táborového ohně na táboře, když skautský oddíl odejde spát. U dohořívajícího, již osamělého táborového ohně, je vhodná příležitost. Netušící budoucí roveři, kteří již zalehli, mohou být přizváni k připravovanému ceremoniálu roverského slibu. Někdy může zastoupit oheň i hořící svíce v jeskyňce, pod převisem, i u zažehnutého krbu lze skládat roverský slib.

Protože roverský slib je kmenovou záležitostí, slibuje se jen na kmenové insignie. Státní vlajka se používá jen v případě, že před RS slibem předchází slib skautský. Ve zde uvedeném příkladu se používá formule kmenového slibu, která je napsána v kronice kmene a která byla postupem vývoje kmene doplňována a novelizována. Slibující přečte formuli slibu z kroniky (případně kmenového glejtu), kterou mu podá vůdce, a pod ní se s datem slibu podepíše .

* V případě, že zájemce - čekatel nemá ještě skautský slib, musí mít před RS slibem vše splněno jako každý skaut – viz fáze I. přijímacích podmínek pro vstup do kmene RS (uvedeno v 5.1 jako Metodické příklady).

... Brigádničíme na výdělek. Po vzoru staropražské chudiny vyrážíme jako roveři na chmelnici. Vítá nás malá Černoc. Zde se rozdělujeme a vracíme se individuálně. Je srpen, konec měsíce zrní, 1975.

Máme kmenové problémy: Nechceme si to přiznat, ale zestárli jsme, aspoň náš vůdce nám to připomíná. Naše osobní problémy narostly a potřebujeme novou krev na doplnění našich kmenových řad.
Chodí se cvičit do tělocvičny, to je naše nová činnost do kmenového programu podzimu a zimy 1975/76. U oddílu mladších se podílíme na přípravách výprav a zajištění programu v terénu. Někteří z našich odcházejí na vojnu, máme na krku i svatbu jednoho člena. Pedro jde do zeleného a Márty do manželského.

... Na letním táboře „Kančí tvrz" 1976 stálo nové týpí „maskáč", práce roverských čekatelů – Hornerů. Kmenová činnost nám jede na utažený výkon. Přešli jsme na rovery - samotáře následkem různého odchodu členstva.
Na oddílové výpravě na Benešovsko, do prostoru zříceniny hrádku Kožlí, byla směrována i roverská akce začínající nové kmenové etapy. Zde za noci, v rozvalinách zarostlého hrádku z doby Jiříka z Poděbrad, byl proveden slavnostní roverský slib nového člena z čekatelů Hornerů a stal se tak roverem - samotářem č. 2. Stav roverstva se nám rozrostl na dva členy a další, půjde-li to dobře, jsou na cestě.
Pracujeme s čekateli do kmene RS samostatně a přibližujeme je k podobě roverské.

... V Brdech se buduje SOVYLAND na Mannsfeldu. Práce začínají na výpravě poslední víkend v říjnu 1977.
Je ušito velké týpí, zkouší se na našem brdském vybudovaném campu, na lednové výpravě.
Začíná se to hýbat v čekatelských hornerských davech.
Dopis od čekatelů - hornerů vůdci kmene RS (Rozumných Starců) 11. 6. 1978
Bratře, již několikrát jsi nám naznačil, že vstup do Roverů závisí do značné míry na naší aktivitě. Byli bychom rádi, kdybys nám mohl sdělit své požadavky a zda-li je možné stát se členy RS do tábora.
Čekáme na tvé úkoly a vynasnažíme se nezklamat.
BUĎ PŘIPRAVEN
podpisy členů zájemců
(hornerů)

Při čtení slibu slibující klečí u ohně na jednom koleni a na druhém předkolení spočívá kronika rozevřená na stránce slibu.
Slibující pravou rukou zdraví skautským pozdravem nad kronikou. Ostatní svědkové – roveři stojí při slibu v kruhu kolem ohně (v půlkruhu, koná–li se slib na jiném místě) a rovněž zdraví skautským pozdravem.
Nedílnou součástí slibu je podpis slibujícího pod slib a jeho pasování na rovera s předáním roverské šňůry (výměnou za skautskou zelenou).

6.1.3. Příklad formule roverského kmenového slibu

1. Slibuji, že jako rover budu plnit dále náš skautský zákon a všechny tři body skautského slibu
2. Budu pomáhat svému středisku .....*
3. Bude dále zvyšovat a prohlubovat své skautské teoretické a praktické vědomosti
4. Slibuji na svou čest, že budu ve všech kmenových záležitostech poslouchat (své představené kmene)** a rozhodnutí Sněmu kmene

Nesplním–li své povinnosti, předstoupím na vyzvání před Sněm nebo Velké Sezení a podřídím se bez protestu jeho rozhodnutí.
Tak před všemi přítomnými slibuji.

6.1.4. Prostředí pro roverský slib

Pro roverské sliby jsme volili tajemná prostředí na výpravách, viz zřícenina hrádku Kožlí, kdysi volnou jeskyňku v Prokopském údolí, skalnatá zákoutí kolem táborů, lom Kobyla u Koněprus apod.
Vždy i na jediný večer slibového ceremoniálu dojížděl na tábor představitel kmene spolu s na táboře nepřítomnými rovery – byla to slavnost kmene. Druhou záležitostí, která následovala bezprostředně po slibu a po přijetí nového rovera do kmene, bylo seznámení nově přijatého s glejty kmene a kronikami. Seznámení s glejty se dělo ještě na slibovém místě při slibovém posezení a při promluvě vůdce k novému roverovi.

6.2 GLEJTY KMENE

U nás to jsou listiny zhotovené na ručně dělaném papíře, kde ozdobným písmem a ve starém slohu jsou vypsány všechny náležitosti, opatřeném pečetěmi kmene, kterým se nový rover vstupem do RS kmene podřizuje.
Staré a neplatné glejty se zakládají spolu s kronikami do zvláštní krabice a platí vždy jen glejty novelizované. ***

* ..... zde doplněno číslo a jméno junáckého střediska (oddílu)
** ( ) zde se doplní kmenové hodnosti
*** Tak v různých dobách plnili roveři různé podmínky, ze kterých se zodpovídali.

... Na letním šumavském táboře 1978 působili čekatelé do kmene RS (naši horneři) v samostatných i společných akcích s oddílem. Budoucí roveři prodělali samostatnou akci do Povydří na Křemelnou v rámci akce „Lovecká vášeň", kde se program zakládal na důkladném pozorování přírody s využíváním bohatého fotografického zařízení. Na „Lučním pramenu" byla těmito členy vyhloubena studánka a položen základ pro pořádnou zastřešenou trvalou studánku.
Naši strážci a stavitelé zmíněné studánky byli i strážci táborového kruhu.
Na třech táborových ohních nám postupně z hornerských řad po roverském slibu vstoupili mezi rovery - samotáře tři noví členové RS. Řady červených šňůr se opět rozrůstají.
Všichni účastníci letního tábora byli již poslední den po odjezdu z tábora dávno doma, když nám náklaďák pro táborový materiál na bývalé místo tábora ještě nedorazil. Ještě jednu noc (neplánovanou) spali novopečení roveři - samotáři spolu s nakládací partou na tábořišti. Náklaďák po telefonickém volání dorazil až druhý den po táboře, odpoledne.

... Naši RS na zimním táboře nad Sušicí, měsíc sněhu 1979.
Vyzkoušeli jsme spaní v týpí v zimním prostředí, postavili jsme iglú a rovněž v něm přespali. Získali jsme nové poznatky o zimním táboření. Těžkou tábornickou výzbroj a výstroj jsme vezli na expedičních saních, které jsme svorně táhli ze sušického nádraží do údolí pod hradiště Sedlo. Za kopcem si pyšně trůnil hrad Kašperk.
Sněžnice, běžky, výpravy až k Vydře a Otavě, to všechno prožila naše „jízdní hlídka".

... Opětné obnovení plného života kmene RS (Rozumných Starců) následkem dostatečného počtu roverů - samotářů!
V kmenové kronice zapsáno jest:
...a další čas bude časem Vaší práce a kmenové Služby. Předávám Vám proto všechny náležitosti do opatrování Strážce pečeti kmene Rozumných Starců.
Z moci chráněného úřadu Velmistra 24. 4. 1979

... Na brdském campu Michilimackinac zněla celou sobotu kanonáda z pušek a pistolí ostrých sovích hochů ze (skautského) turistického oddílu za dozoru tří roverů našeho kmene RS.
Po tradičním střeleckém atraktivním přeboru následovala další tradiční soutěž, tentokráte zálesácká – vrhačská (nůž, sekera) a další dovednosti.

Existuje

glejt A) „Regule RS kmene" (viz obr. 2, str. ???)

Zde jsou vypsány *„Přijímací regule"* a *„Průběžné regule"*, ve kterých je psáno kdy, kam a na jakou RS akci je nutno chodit.

Připomíná se zde plnění roverské Služby mateřskému oddílu, středisku a veřejnosti. Není zapomenuto ani na pořádek v registračních příspěvcích organizaci a kmeni RS.

glejt B) „Cesta Služby"*

Moto glejtu:

„Při své cestě na vysokou horu musí poutník vykonat mnoho dobrého"

Text:

Tak jako junák - skaut má denně vykonat dobrý skutek, tak i rover by měl své heslo mít stále na paměti.

Při své roverské cestě musíme stoupat stále vzhůru a jednotlivé schody, to jsou právě roverské služby.

Jednou měsíčně budeme na roverském Sezení předkládat ostatním k posouzení svoji činnost.

Každý týden vykonáme alespoň jednu Službu sobě, svému kmeni RS, jednu Službu mateřskému oddílu a jednu Službu veřejnosti.

Když budeme uvažovat čtyři týdny do měsíce, musíme předložit roverskému Sezení každý 4 x 3 služby.

Roverské Sezení po vaší obhajobě tajným hlasováním ohodnotí vaši činnost 0–3 body za každou Službu.

Za nesplnění zadaného úkolu se body mohou odečítat. Po skončení běžného roku se všechny body sečtou a kdo nesplní v součtu bodů jedné Služby min. 1 bod měsíčně, nemůže být dál roverem, protože nenaplní ani minimální požadavky roverské Služby.

Jedním z uložených starých kmenových glejtů byla **listina účasti**, založená v začátcích kmene RS.

glejt C) „Listina Úplňku"

Tento starý kmenový pergamen s pečetěmi zakladatelů kmene přikazuje roverovi vyhradit si čas v každý předvečer Úplňku a přijít v udanou hodinu večerní do Liliové ulice.** Nikomu se nic nepřipomíná, jen vždy při slibu nového adepta RS je tato listina čtena.

* Tento glejt v pozdějších kmenových letech upřesnil minimum pro tzv. „Obhajobu roverské šňůry".

** Dále potom z uvedeného místa následovala vždy roverská akce různého druhu po městě.

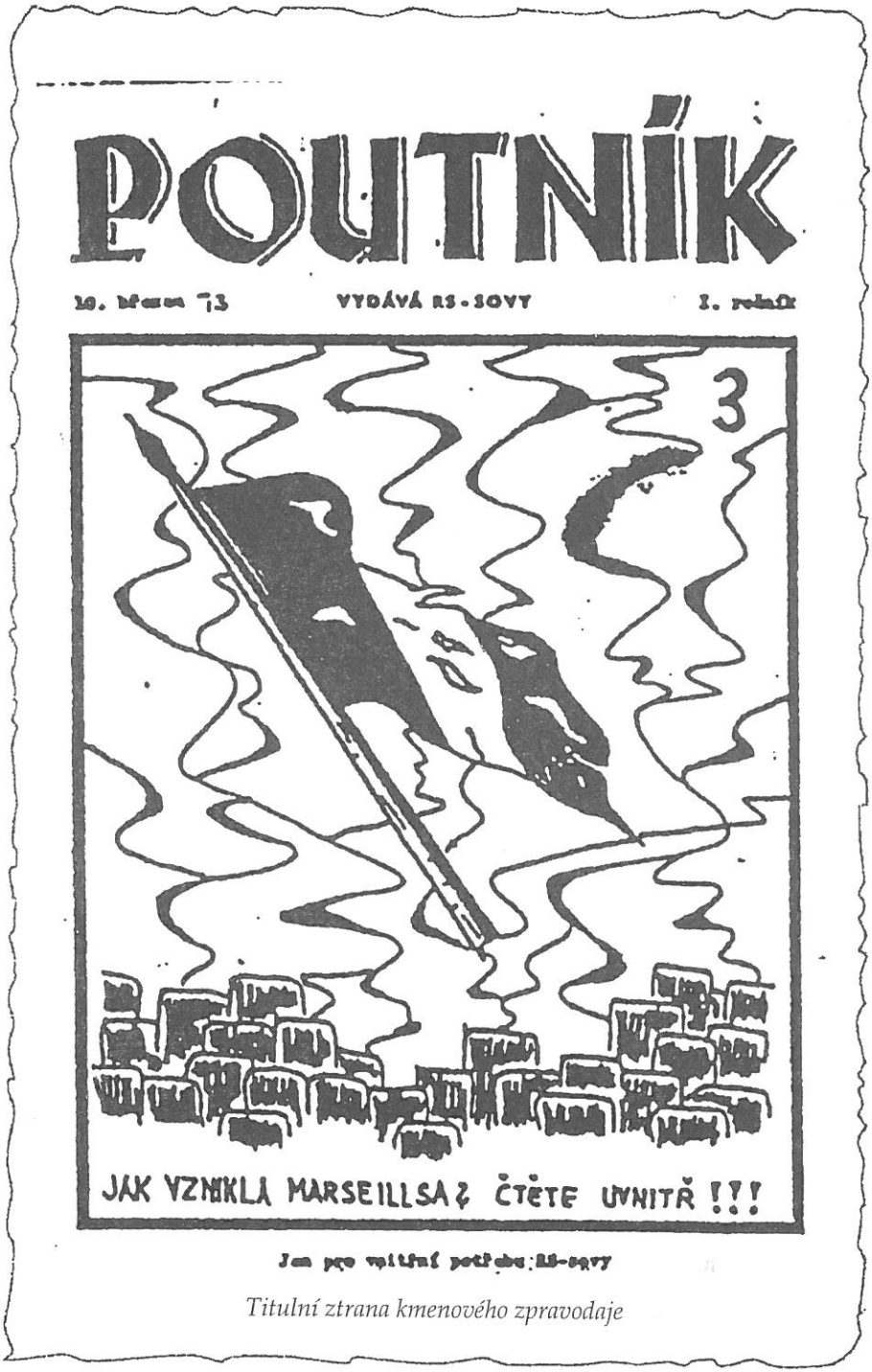

Titulní ztrana kmenového zpravodaje

glejt D) „Memorandum Služby (I. II. III.)"

Náplň těchto listin se měnila podle zaměření činnosti kmene RS. Základem však vždy zůstávalo rozvíjet základní tři směry roverské Služby, a to: sobě, oddílu - středisku a veřejnosti.

Služba sobě se* bere i jako *služba roverskému kmeni.

Zde vždy šlo o úsilí rozšiřovat své vědomosti, rozhled, orientaci na obory lidské činnosti, na budoucí zaměstnání.

Zásadou zde je nic si nenechávat pro sebe, upozorňovat ostatní (výstavy, přednášky, kulturní akce, články...). Patří sem i pěstování fyzické zdatnosti, lepší výkony.

Služba mladšímu oddílu - středisku

Předávání vědomostí, instruktáže, ochrana zájmů, příprava programu nárazových akcí, pomoc při přípravě tábora

Služba veřejnosti

Kupříkladu v době, kdy RS kmen přešel na činnost VHT (vysokohorské turistiky), pořádal i veřejné akce pro ostatní kamarády a zájemce – průvodcovskou činnost se zapůjčením potřebné výbavy apod. Tyto akce pro veřejnost se uskutečňovaly i v období, kdy se činnost kmene soustředila na přesun po vodě (plavby na gumovém člunu) a dále v období cykloakcí a velkého putování (včetně ciziny).

Dalšími kmenovými účelovými glejty jsou tzv.:

glejt E) jmenovací glejty do kmenových hodností

Používají se po sněmových volbách a předávají se kmenovým hodnostářům nové kmenové rady. Jsou rovněž psány ozdobně na ručním papíře.

Jednou z kmenových „záležitostí" je i slib pro voleného „představeného" kmene RS.*

Text slibu: *„Přísahám na svou čest, že povedu kmen, jak nejlépe dovedu, budu ochraňovat jeho tradice a zvyklosti, ochraňovat slabé a nebudu žádat po nikom nic, co bych nebyl ochoten udělat sám."*

6.2.1. Závěr ke glejtům

Provedení kmenových glejtů s roverským erbem tří pštrosích per je poutačem a tradicí roverského kmene. Na vážnosti těchto „úředních" kmenových listin a jejich náplni se zoceluje kmenové společenství. Kmen RS, který toto nemá, je ochuzen o možnost dále rozvíjet svoji tradici, která se odvíjí od tzv. „tajemností kmene" (přestože jsou jen doplněním, nutným kořením k náročné roverské činnosti)**.

* U nás používáme pro tuto funkci název „Kontur kmene".

** Viz kapitola 8.4.

... V srpnu po táboře (po různých individuálních akcích členů našeho kmene RS) jsme se opět začali pravidelně scházet. Potom v září se ne a ne dohodnout na tom, kdy vlastně budou Sezení, nakonec jsou v úterý, ovšem bez účasti kontura.
Začínáme hodně chodit na kulturní akce mimo Sezení, které je jednou v týdnu, večer po družinovkách skautů (našich tomáků ČSTV).
Chodí se do Malostranské besedy, na Písně dlouhejch cest, Spirituál kvintet, Brontosaury, do Radaru na přednášky z cest, na promítání filmů z Kanady o přírodě, uvádí Neskenon a také do pražských muzeí a za památkami.

... Je doba po letním táboře a prázdninách 1980. 6.-7. září jede naše členstvo RS kmene do NDR. Trasa Praha-Děčín-Drážďany a zpět Pirna a na Königstein - zde prohlídka města a pevnosti na skále nad Labem. Druhý den návštěva skal Pfaffendorf a Pfaffenstein, skalní město Quirl. Lodí zpět do Schmilky. Dále pěšky přes hranici do Hřenska a přes Děčín autobusem do Prahy.

... Roverské akce v druhé polovině roku 1980:
80 km po Moravské zemi (osmidenní puťák) – konec září
Účast na koncertu vítězné Porty 80 na Slovanském ostrově
Připomínková roverská akce na chatě u příležitosti ukončení činnosti Junáka v roce 1970
Příprava a organizace vánoční hry ve městě pro pražské oddíly, zakončení na Žofíně pod ozdobeným skautským stromečkem
Noví čekatelé - horneři se připravují na vstup do našeho kmene RS

6.3 ROVERSKÁ KRONIKA

Pro kmen RS je vyhovující zakupovat tzv. památníky formátu A5, polepit je kůží, ozdobit přední desky vyřezáním iniciál RS, obšít desky kůží. Místo nalepené kůže možno použít i dýhu, lino apod. Kroniky si číslujeme. Na kronikách si má kmen zakládat a nalepovat do nich všechny dokumenty, které ovlivňují život kmene.

Na rozdíl od kronik skautských oddílů má být roverská kronika jen kmenovou záležitostí roverů. Nečlenům se neukazuje, patří do „tajemností kmene". Právo do ní nahlédnout má až ten, kdo složil slib, rover - člen kmene. Na starosti ji má a píše do ní jen zvolený a Sněmem kmene potvrzený člen, v našem případě tzv. „Strážce pečeti", který po svém zvolení přebírá od předchůdce všechny kroniky spolu s glejty, pečetidly a dalšími věcmi – insigniemi kmene. Roverské kroniky spolu s glejty a pečetidly jsou uzpůsobeny pro přenášení do přírody na různá slavnostní rokování kmene.

6.4. KMENOVÝ ČASOPIS – ZPRAVODAJ

Nazvali jsme jej „Poutník". Ruční práce, jeden originální výtisk, který se vydává nepravidelně a přispívají do něj podle libosti všichni, někteří i z pověření rady kmene. Po vydání výtisk psaný všemi možnými metodami (každý článek originál autora včetně způsobu napsání) koluje podle rozpisu na vnitřní titulní straně mezi členy. Titulní strana je vždy malůvka (fotografie) originál. Obr. 3, str. 107.

6.5. ZAHAJOVACÍ CEREMONIÁL

Zahajování roverských schůzek (u nás „Sezení") i slavnostních kmenových setkání v přírodě, to vše chce originální zahájení.

Každý kmen si dokáže vytvořit svoje zahajování – mělo by vždy být!

I rovery je třeba všechny na chvíli zklidnit, aby se zamysleli nad roverským společenstvím, nad řádem roverů, nad osobní dobrovolnou příslušností ke kmeni, nad vážností chvíle, kdy se sešli jako celek – jako roveři, jako síla, která dokáže společně mnohé. Ten, kdo přijde při zahájení pozdě, stojí opodál (za dveřmi).

*Příklad: Zažíhá se svíce, zhasíná světlo v klubovně. Kolem stolu (venku u ohně) stojí tiše postavy a vyčkávají, zamýšlejí se. Po chvíli „představený kmene" zdvihá paži se skautským pozdravem k plameni svíce a pronáší zahajovací formuli. Ostatní činí pomalu důstojně totéž a na formuli společně jednohlasně odpovídají.**

Zahájení znají jen roveři kmene. Při zahájení nesmí být přítomen nikdo jiný než člen současného kmene.

* Zahajování přísluší vždy jen představenému kmene.

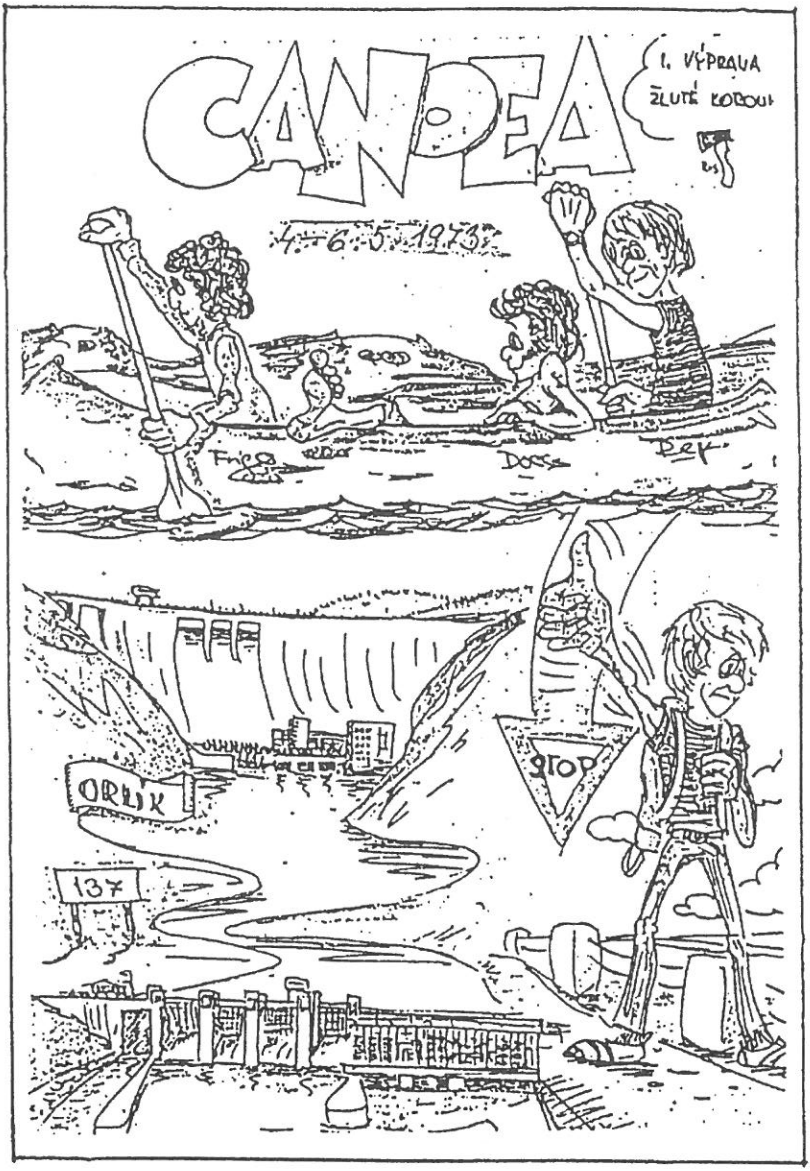

Upomínkový list na výpravu Žluté korouhve

7. ORGANIZACE KMENE RS

Vůdce společně s prvním roverem - samotářem dal dohromady první větší seskupení (družinu) roverů. Zatím si říkají kupříkladu roveři Sov, to znamená tvoří roverskou družinu při základním skautském mateřském oddílu, jehož jsou odchovanci.

Tato družina RS má svůj vlastní program, už se stává „zajetou", plní se v ní roverská Služba. Může se též jednat i o družinu RS tvořenou jen rádci a podrádci mateřského oddílu (nebo i jiných oddílů střediska). V případě, že se počet začíná pohybovat kolem 8–10 členů, je nejvyšší čas založit kmen RS.

a) vyhlásit slavnostně datum založení kmene svolávacím listem, který obdrží tajně jenom stávající roveři, založení bude provedeno na tzv. Velkém Sezení.*
b) stanovení data prvního zakládajícího Sněmu roverů, kde bude založen kmen RS se zvolením představenstva kmene.**

V prvém případě může založený kmen RS ještě dotvářet svoji identitu určitou dobu až do svého vnitřního dozrání, po kterém se teprve uskuteční sněmová volba představenstva a vznikne potom i vnitřní organizace kmene RS.

7.1. PAMÁTNÁ LISTINA O ZALOŽENÍ KMENE RS

Pergamenový svitek s datem a podpisy členů kmene, převázaný tmavočervenou nití, je vložen do lahve s úzkým hrdlem. Lahev bude od této doby tvořit „roverský svícen" a vytahována bude z truhlice kmenových (oddílových) insignií jen v době, kdy roveři budou zapalovat svíci a odříkávat zahajovací formuli. V pozdější době bude na lahev přivázána i lebka drobného hlodavce jako symbol narození – života a konce – smrti, dvou fyziologických dějů na této planetě.

7.2. VŮDCOVA PŘÍPRAVA PŘED ZALOŽENÍM KMENE RS

Vůdce musí mít připravený plán vnitřní organizace příštího kmene. Nejjednodušší rozdělení členstva pro první dobu kmenové činnosti je rozdělení podle zájmů jednotlivých členů (nebo podle jejich bydliště).

Zde bude uveden příklad takového rozdělení podle zájmu, jeho organizačního uspořádání a vedení.

Zůstáváme v pojetí kmenové činnosti (a vnitřních tajemností) podle vybraného spojovacího námětu (jiní zvolili kupříkladu indiánský styl apod.). V našem případě jde o pojetí organizace středověkého rytířského řádu... a něco si přizpůsobíme podle potřeby.

* Velké Sezení se svolává kdykoliv během roku nebo ke slavnostní skautské příležitosti, památné události, výročí, další Velká Sezení se budou svolávat pravidelně v každém ročním období.

** Roverský kmenový Sněm pořádáme za delší časové období (rok, dva roky).

... Blízko míst, kde stávala hruška, která pamatovala začátky našeho prvního rovera Toma, byl na připraveném ohništi zažehnut slavnostní besední oheň. Je předvečer svátku skautů sv. Jiří. Naše Žlutá korouhev – zálesácká, jediná naše kmenová jednotka RS v této době, zahájila Velké jarní Sezení.
Byla již tma, když náš kontur kmene zahájil tradičním způsobem. Na programu je závažná věc, pro kterou nás vůdce svolal a my jsme rozhodnuti ji řešit a kát se. Každý z nás přítomných musí nyní rozebrat svůj podíl na tom, že zastupující velmistr není s celkovou prací a Službou nás roverů spokojen.
Potvrzeno je všemi přítomnými v den 23. 4. 1981:
„Není již v silách našich jít do společných akcí bez pobízení, to za prvé a za druhé čas náš tak přeplněn jest osobními záležitostmi (povětšinou studiemi), že k společné akci Služby v hodinu danou těžko se dohodneme."
Každý byl zamyšlen a přístup měl osobní. Vše bylo dobře zvažováno. Dalo by se říci, že srdce každého z nás v tuto chvíli bilo na poplach tím nejryzejším roverským citem.
Je nám však jasné, že by to mělo být úplně jinak – ta doba našeho společného působení v roverském společenství byla krátká, budou se nám počítat do dnešního dne tři roky roverské práce a Služby. Naše stáří hraje rovněž roli. Byli jsme druhá roverská generace, druhá garnitura. Vzpomínáme na svoje začátky a přestup z čekatelů – hornerů. Kus práce zůstal za námi a potvrdil to i vůdce.
Po ukončení Velkého jarního Sezení a úklidu ohniště se rozcházíme s pocitem zodpovědnosti, zamyšleni. Je nám všem jasné, že chybu musíme hledat vždy v sobě.

... Pohřeb našeho prvního kmenového Zeleného týpí na letním táboře v severních Čechách 1982.
Celý rok od minulého tábora čekalo týpko, které dosloužilo. Jeho „pohřeb" se konal při zahájení jednoho táborového ohně.
Nastal okamžik roverského slavnostního okamžiku u táborového ohně. Členové kmene RS přinesli k táborovému kruhu starou okovanou bednu. Již jen cáry zeleného týpí byly vytaženy z bedny a přineseny k ohni, kde s úctou a slavnostně roztrhány byly na kusy, které převzala pětice členů roverského kmene. Na pagodě byly tyto cáry postupně spáleny na prach za pronesení citových myšlenek od srdce, týkajících se předmětu tráveného ohněm.
V dojemné slavnostní chvíli snad druzí, mladší bráškové z oddílu, pochopili náš smutek a víru.

7.3. KOROUHVE

RS kmen dělíme na dvě družiny, které nazveme korouhve. Korouhve dostanou své rytířské barvy. Podle současného zájmu členů založíme kupříkladu (jako tomu bylo u nás) korouhev uměleckou a korouhev zálesáckou.*

Modrá korouhev (umělecká) – členové se věnují divadlu, hudbě, koncertům, výstavám, vlastní literární činnosti, přednesu, historickému umění, heraldice apod.

Tato korouhev dostává do znaku (rytířského erbu) delfína na modrém poli.

Žlutá korouhev (zálesácká) – členové se věnují zálesácké praxi, výpravám s RS tábořením, průzkumu přírody apod.

Tato korouhev dostává do znaku (rytířského erbu) sekeru na žlutém poli.

7.3.1. Erby korouhví RS

Jsou tvořeny (pokud možno heraldicky správně) s plnou parádou štítů, přilbice, klenotu i přikrývadla. Vše vychází ze znaku (delfín, sekera), základních barev korouhví (modré, žluté) a doplňující roverské barvy (tmavě červené barvy hlohu). Obr. 1, str. 106.

Pro velký znak korouhve volíme rozčtvrcený štít, kdy v hlavních částech štítu je znak na barvě korouhve, a v druhých doplňujících čtvercích je roverský znak tří bílých (stříbrných) pštrosích per na tmavě červeném podkladě roverské (hlohové) barvy.

7.4. PŘÍKLAD SPRÁVY A VEDENÍ KMENE RS

V našem případě byla zavedena dvě základní kmenová označení volených hodnostářů kmene.

Kontur** jde zde o představeného kmene či korouhve RS. K hodnostem Kontur kmene a Kontur korouhve později přibyla hodnost Velký kontur a v případě dostatečného počtu členů v korouhvích je možno jmenovat podkontury.

Dalším ne již voleným, ale jmenovaným hodnostářem kmene je tzv. Strážce pečeti, který má na starosti dokumenty, kroniky, pečetní vosky, pečetidla a další

* Tímto rozdělením korouhví podle zaměření členů se nemíní to, že by členové jedné korouhve nemohli dělat činnost druhé korouhve, naopak se podnikají i společné výpravy s RS praxí, společné návštěvy divadel a cesty za uměním, jenom ve vlastní činnosti koruhve se členové „specializují". RS kmen působí navenek jako jednolitý celek ve Službě.

** Úmyslně není použito historické označení komtur s „m", podobnost vážnosti vyšší hodnosti Služby a ochrany je však obdobná, jako tomu bylo u komtura – hodnostáře církevního rytířského řádu.

... A táborový výcvik budoucího roverstva prodělával speciální výcvik...
US torna dokáže unést člověka na vodě jako nafukovací měch. Ověřili jsme si to v plném oblečení i s botami farmářkami na nohou.

... Složení čekatelů družiny Hornu se nám ustálilo na sedm členů, budoucích nadějných roverů. Už před letním táborem zakončili Mlejnek a Hvězda předroverskou zkoušku samostatnosti „PĚTIPRSTÍ" a předali vypracované cesty podložené fotodokumentací. Tím jsou připraveni ke slibu RS našeho kmene.
Nacházíme se před letním táborem 1983.
Noví adepti museli před svým roverským slibem ještě mnohé prodělat. Následovaly rozhovory ve Velkém týpí o myšlenkách a podstatách roverské Služby a rytířskosti.
Naše tužby a náš cíl musí být obnova kmenové práce.
Touha nepřetržitě pracovat je jedna věc a na druhé straně jsou těžké myšlenky, když jednoho z nás čeká vojna a rozloučení...

... Tábor již spal, jen hlídka obcházela a hlídala zanechaná dohořívající polena v táborovém kruhu. Bylo po posledním táborovém ohni na letním táboře 1983.
V tento čas, kdy v mnohých stanech bylo slyšet již jen oddychování spáčů, vedení tábora přizvalo probuzené hornery - čekatele k žhnoucím polenům dohořívajícího táborového ohně. Bylo přihozeno něco dřeva, táborová hlídka se s pochopením a úctou vzdálila, byla hodina po půlnoci.
Čas čekatelství těch dvou nových byl dovršen a slibem roverským naplnili své tužby a stanuli tak na cestě Služby kmene RS (Rozumných Starců) – zatím ještě samotářů.

... „Věřím, že má víra mi umožní i po dvou letech vojenské služby vrátit se zpět do aktivního roverského života a správně se vklínit mezi staré a snad i nově vzniknuvší rovery..."

... „Pevně věřím, že přes nepříznivé podmínky se mi spolu s vůdcem podaří během oddílového období získat další členy Hornu do RS kmene. Dva – to je hezké, ale málo. Kostky jsou vrženy, nelze již couvnout."

insignie. Vůdce kmene RS zůstává v pozadí nad volenými hodnostáři* (může však přijmout volbou hodnost Velkého kontura – Kontura kmene). Tento vůdce zde potom zastává místo tzv. představeného „roverského řádu", obrazně připodobněno k Velmistrovi rytířského řádu.

7.5. VNITŘNÍ ORGANIZACE KMENE

V dalším příkladu je názorné předvedení organizačního uspořádání roverského kmene (rytířského pojetí), jak bylo vyzkoušeno během dvacetileté činnosti kmene RS (kmene „Rozumných starců"). Jde zde o organizační pravomoci vůdce kmene RS a volených hodnostářů kmene, kvalifikační předpoklady, kmenové stanovy v prvopočátku založení.

7.5.1. Vnitřní stanovy kmene RS

I. Kmen RS je složený ze dvou korouhví Modré a Žluté (názvy jsou odvozeny od oddílových barev)

II. Kmenová barva RS je červená jako základní a černá doplňková

Modrá kohouhev ***modrá červená***

Žlutá korouhev ***žlutá červená***

III. Kmen RS (korouhev Modrá a Žlutá) se schází společně na Sezení 1x týdně a dále na ostatních vyhlášených kmenových akcích.

IV. Korouhev – organizační část kmene (buď dle zájmu členů, nebo bydliště), výhledově počítáno s vlastní činností

1. Nový člen se přidělí organizačně do příslušné korouhve:
   a) dle svého bydliště,
   b) z důvodů zájmu o prováděnou činnost korouhve.
2. Následuje první návrh rozdělení členstva do korouhví:
   Modrá korouhev 6 členů, Žlutá korouhev 5 členů

7.5.2. Návrh vedení a organizace kmene RS

I. Kmenová rada – schází se 1x měsíčně

svolává

1) Sněm kmene 1x do roka
2) Velké Sezení ročních období
   - připravuje program kmene (Sezení, výpravy, akce)

II. Složení Kmenové rady

Kmenové radě předsedá Velmistr (Velký kontur)

- vůdce kmene RS

* A to i případě, že jde o registrovaného vůdce číselně zaregistrovasného kmene RS.

... Z expediční výpravy na vrch Fialník, poblíž Vlastějovic u Zruče nad Sázavou.
Zápis z roverské kroniky č. IV kmene Rozumných Starců z 1.-2. 12. 1984.
Vyrážíme na průzkum podzemních prostorů starého dolu na magnetit. Byla to fuška, protože místo obvyklých usáren jsme na zádech měli krosny a kletry s nezvyklou výbavou (lana 60 m, 2x30 m, skoby, helmy, karabiny).
Po nalezení vstupu do podzemí jsme se převlékli, připravili lana, baterky, křídu a jídlo a sestoupili do podzemí.
Naše expedice málem ztroskotala na „Polských bateriích", každá druhá už byla vybitá z obchodu.
Po osmi hodinách vylézáme ven. Máme toho akorát tak dost.
Postavili jsme si v lese „domečky", něco snědli a spali a spali. Ráno dlouho ležíme, vyvaříme dobrou snídani, ale čas běží a my musíme myslet na návrat domů. Ale ještě se sem vrátíme.

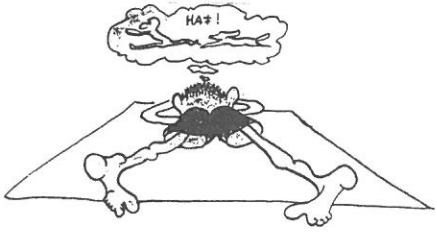

ZASLOUŽENÝ ODPOČINEK

... Z kmenových akcí našeho roverstva roku 1985.
Silvestr 84 – Nový rok 85 nás zastihl na kdysi našem táborovém sroubku v severních Čechách ve šluknovském výběžku.
Stavba týpka u sroubku zabrala dost času. Dělalo se také dřevo do týpka i sroubku.
Po práci jsme odpočívali, hráli hokej a potom všichni připravovali různorodou silvestrovskou společnou večeři.
Na Nový rok jsme obešli všechna stará místa, která jsme pamatovali z někdejšího letního tábora. Bylo nasněžíno, pravá zimní nálada na běžkách i pěšky.
Od 26. 12. 84 do 1. 1. 85 jsme pobývali v této pustině. Na třech výpravách do okolí jsme nachodili cca 50 km.

... V únoru jsme již chtěli vyjet na gumovém člunu, ale byly silné mrazy. Tak jsme vyjeli na řeku Sázavu na bruslích. Nikdo se ale bohužel nevymáchal, zato však pěkně nafotil.

členové: Kontur kmene RS
Kontuři korouhví
Strážce pečeti

III. Hodnostáři kmene RS

Členové Velké rady:

1. Velmistr (Velký kontur)
2. Kontur kmene
3. Kontuři korouhví*

Kmenové funkce:

4. Podkontur (jmenován Konturem korouhve)
5. Strážce pečeti (jmenován konturem kmene)

IV. Velmistr (Velký kontur)

1. Výchovný představený roverského řádu v ranku střediska
2. Nejvyšší hodnostář ve kmeni RS, kterého jmenuje vůdce střediska. V krajním případě může v této hodnosti působit sám vůdce střediska
   Pravomoc:
   a) předsedá kmenové radě
   b) předává vyznamenání, uděluje pocty a tresty, pasuje členy RS a uděluje tituly

Předpoklad: stáří 18 let, vůdcovská zkouška nebo alespoň čekatelská zkouška. Nutností je činnost ve kmeni min. 3 roky nebo roverská praxe.

V. Kontur kmene RS

1. Nejvyšší mluvčí a představený kmene RS.
2. Podílí se bezprostředně na vedení kmene RS a odpovídá za jeho činnost Velké radě.
3. Vede činnost kmene po organizační stránce, rozpracovává programovou činnost do detailů, přiděluje úkoly Konturům korouhví, koordinuje činnost korouhví.
4. Jmenuje Strážce pečeti a ohnivce.

Předpoklad: stáří min. 17 let, roverská praxe 2 roky, 3 orlí pera, 5 odborných zkoušek (vše nahradí vůdcovská zkouška)

Kontur kmene – je volen tajnou volbou nadpolovičním počtem členů kmene na Sněmu kmene. Je volen na období 1 roku a každé roční období na Velkém sezení je kmenem potvrzováno jeho jmenování. Může být odvolán jedině Velkým Sezením na žádost Velmistra nebo Kmenové rady.

* 2. a 3. jsou voleni příslušníky kmene do výkonných hodností

... Byl už poslední a nejvyšší čas jet na hory. Sníh rychle mizel ze strání. Museli jsme za sněhem dojíždět, a to až na Modravu. Od 23. 2. do 2. 3. 1985 se nacházíme na zimním táboře na našem známém místě na Sušicku pod hradištěm Sedlo.

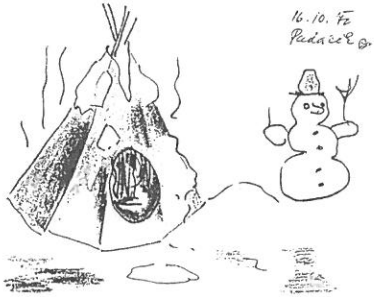

... Začíná se „blýskat na časy". Čekatelé z řad dorostlých členů mladšího (skautského) oddílu TOM ČSTV rozjeli naplno plnění určených předroverských zkoušek. Někdo z nich plní odborky pro starší nad 15 let, druzí dostávají úkol pro speciální akci. Cílem této akce je splnění jednoho úkolu nutného pro vstup do našeho kmene RS. Znamená to najít letní tábořiště oddílových táborů z let 1968 a 69, Miletín na Želivce a někdejší táborové místo u Takyklek.

Pět účastníků akce odjíždí vlakem z Vršovic přes Čerčany do Ledče nad Sázavou. Cestou málem dostal Dušan přezdívku Bouchač, protože se asi pětkrát praštil do hlavy.

Dále pokračujeme autobusem do Koberovic u Želivky. Je už půl deváté večer, a tak narychlo stavíme „domeček - igeliťáček". Ráno zkoušíme koupit chleba, ale okolí je jedna větší díra než druhá, všude je zavřeno.

Podél potoka se po zabalení dostáváme až k Želivce. Proti proudu pak pokračujeme dále. Při náhodné zastávce zjišťujeme, že jsme dosáhli jednoho z cílů – tábořiště Miletín máme za zády.

Po fotografování dnešního březového hájku jdeme k druhému tábořišti po červené turistické značce, která je úplně zarostlá. Při vyhýbání se vrbičce Jaguár sklouzl do Želivky a po kolena se vymáchal. Prodrali jsme se až k mostu a odtud jsme po lesní cestě došli až kousek před Takykleky, kde na louce býval náš oddílový letní tábor skautů roku 1969. Dnes tu je pěkný hustník, který fotíme ze špičky vysokého smrku. Úkol jsme splnili a vracíme se po druhé straně Želivky. Cestou se všichni brodíme přes řeku, vody je sice do půli stehen, ale je studená a prudká a na dně jsou klouzavé kameny. Po přechodu si prohlížíme starý mlýn „Bělá" a o kus dále spíme na ideálním tábořišti.

Ráno autobusem do Ledče, odtud 4 km podle Sázavy pěšky a pak jedeme vlakem do Prahy.

VI. Kontur korouhve

1. Stará se organizačně o korouhev (má právo vedení korouhve).
2. Je představený a mluvčí členů korouhve na důležitých jednáních.
3. Vede korouhev při hrách a v „boji", dodržuje a dbá na zasedací pořádek při ohních.
4. V případě potřeby si jmenuje Podkontura (svého zástupce).

Předpoklad: 1 rok praxe v kmeni RS, 3 orlí pera, 3 odborné zkoušky

Kontur korouhve je volen tajnou volbou nadpolovičním počtem členů korouhve. Je volen na období 1 roku na Sněmu Kmene.

Podkontur – jmenuje si jej Kontur korouhve jako pomocníka (zástupce) v případě potřeby na dobu svého působení.

Jeho jmenování oznamuje do příštího Sezení po Sněmu kmene.

Další jmenování nebo odvolání oznamuje na Kmenové radě.

VII. Strážce pečeti – jmenuje jej Kontur kmene na dobu 1 roku.

Jmenování oznámí do příštích Sezení po Sněmu kmene.

1. Stará se o kroniku kmene a kmenové cenné papíry a písemnosti.
2. Stráží peněžní poklad kmene.
3. Dbá na dodržování tradic a zákonů.
4. Řídí kmenové obřady

8. PROGRAM KMENE

Před stanovením vhodné činnosti pro kmen RS si připomeneme, že: roverský kmen je citlivá záležitost, je křehký jako pavoučí síť. Tuto křehkost roverský vůdce zaštiťuje autoritou a hrdostí – „představeného RS řádu a jeho symbolů". Chci tím připomenout, že pro skautské hnutí má hodnotu pouze pracující RS kmen, nic dalšího.

Roverské hnutí řízené centrálně z Ústředí je dobrou myšlenkou snad pro začátek obnovy hnutí, nikoliv však pro pokračování po delším čase.

Mé přirovnání RS kmene ke křehkosti pavoučí sítě vychází z toho, že stačí málo a RS kmen se rozloží vlivem přirozených okolností, viz etapa III. a XVI a,b,c,d. Smysl skautského roveringu je ve Službě a ve speciální přitažlivé činnosti. Je nutno si uvědomit, že rover musí být vychován i k vedení druhých, tj. druhá část jeho Služby. Tím se nám oddělují vlastnosti nutné pro výběr členů do RS kmenů. Působíme na rovery s jasným cílem získat je pro činovnickou práci, kterou nastoupí po dosažení dospělého věku. V přirovnání jde o jakousi skautskou odbornou školu pro „vyznavače roverského způsobu života a činnosti", která je potvrzená a přiznaná absolventům odsloužených ročníků – roverských let.

... Měli jsme jako roveři rozmanitou činnost na letním táboře 1985, který se nacházel v okrese Česká Lípa. Měli jsme předně za potokem svůj samostatný tábor týpek, oddělený od oddílového tábora mostkem.
Čtyři malá týpka a dvě velká tvořilo hezké zákoutí mezi zelení a červení malin a bujného kapradí.
Náš kmen RS měl na programu horolezecký výcvik, kousek od tábora jsme měli lom a skály, výcvik se nám vedl s úspěchem i potížemi. Dělali jsme pěší túry, ale hlavně jízda na kole (byli jsme všichni vybaveni koly) a Služba – to byly věci náročné.
Zde vlastně vznikl základ našeho budoucího oddílu VHT (vysokohorské turistiky), kde jsme působili jako pozdější oldskauti.
Z horolezeckého výcviku byly zajímavé akce – hrad Milštejn, Krkavčí kameny – Sokolík, Křížový vrch.
Z jízd na kolech putování do okolí nejvyšší hory Lužických hor Luže (790 m) a k pramenům říčky Lužné, přejezd státní hranice ČSSR-NDR. Pěstovali jsme cyklokros v lese, ale byla i návštěva katakomb v Jablonném v Podještědí.
Někteří z nás absolvovali i vodácký výcvik na říčce Kamenici, kterou spluli až do Hřenska.
Část našeho RS kmene prodělala táborovou výpravu do NDR (Žitava-Ojbín), zatímco druhá část si vyšlápla na náš Hvozd (750 m) a do Krompachu podívat se na 300 let starý tis.
A uskladňovali jsme také seno do velké stodoly, aby zvířata měla v zimě co jíst.
Naše služba na táboře nebyla nijak lehká a noční hlídky také stály za to, zvláště když se ztrácely věci (dveře od týpek, pila atd.).
Na tomto táboře přistoupili do našich řad další bráškové, tím počet roverů - samotářů přesáhl mez stanovenou jako minimální pro založení řádného kmene RS.

... V říjnu 1985 se naše roverská parta plaví na gumáku na veřejné akci „Rio Botičo".
Čtyři z nás jedou dolů po rozbouřené hladině Botiče. Dojeli (dopluli) jsme šťastně do cíle, i když náš lodivod dvakrát vystrčil jednoho z nás do vody. Riki jel poprvé na vodě takového rázu a dělal občas chyby, za které platila celá posádka vlhkem, ale i smíchem. Bylo to príma rozloučení s vodáckou sezónou, XI. společné splutí vodáckého živlu... To se ovšem netýkalo nás, pro nás vodácká sezóna nikdy nekončí, naše gumová nafukovací obluda se opět přece osvědčila.

Roverskou kmenovou činnost nelze suplovat kurzy a setkáními se zájmovým programem, který připravuje, řídí a svolává tiskem štáb instruktorů. Lze dělat kurzy, semináře, Lesní kurzy a roverské výchovné a výcvikové bloky v základních LŠ. LŠ jsou jen pro zájemce o vedení a ty, kteří mají úmysl založit RS kmen, to znamená pro zájemce doporučené výchovnými zpravodaji.
Roverský vůdce se musí vypořádat s programem a vedením roverského kmene sám. Nabízený centrální program podle mého uvážení jenom tříští a rozmělňuje pozornost roverů, odvádí je od činnosti vlastního kmene.
Druh činnosti kmene bude od počátku založení kmene RS vycházet z domluvy jeho členů a z jejich dosavadních zájmů. Ty však mohou být u členů kmene různorodé. Zde můžeme využít silných osobností mezi členy kmene, protože své zájmy dokáží přenést na ostatní. Tak právě vznikaly naše kmenové podcelky – korouhve – a tím byl i určen druh činnosti našeho kmene RS.
Převládá–li společný zájem členů, nebo je–li v plné (i upravené) míře akceptován připravený programový návrh vůdce, je vždy vyhráno. Vůdce vždy tmelí a doporučuje program. Nedržme se však filozofie (vyřčené dokonce ve skautském tisku), že vše, co dělá rover a co neodporuje skautským principům, je roverské a správné. Je mnoho věcí, které dělají roveři, neodporujících třem základním principům skautingu a nejsou přitom správné, protože nejsou příkladné pro ostatní. Stále je platné pravidlo, že příklad „elity" strhává ostatní, a to v kladném i záporném smyslu.
Položme si otázku: Je dobrý a kladně příkladný rover, když:

- se výstředně obléká?
- nechodí v kroji, kde má, a kroj má neúplný?
- má naušnici v uchu a hlavu skinheada?
- nosí cop nebo dlouhé umaštěné vlasy?
- kouří a opíjí se?
- droguje, fetuje?

Nepříkladností by se jistě nalezlo více, a přesto i tyto typy členů mohou dobře plnit roverskou Službu i tři principy skautingu – tímto je může obhajovat a zaštiťovat novopečený zakladatel – „vedoucí" kmene RS. I dlouholetý vůdce může najednou čelit těmto potížím, členové kmene RS se mohou „utrhnout od řetězu" a patří k některému z uvedených záporných příkladů.
Ovlivňování prvopočátků kmene vůdcem je na místě pro dobrou práci a příkladnost členů kmene RS. Souvisí to vše i s druhem činnosti kmene. Kvalitní program vedoucí členy kmene k příkladnému roverství usměrňuje jejich chování i mimo kmen RS.

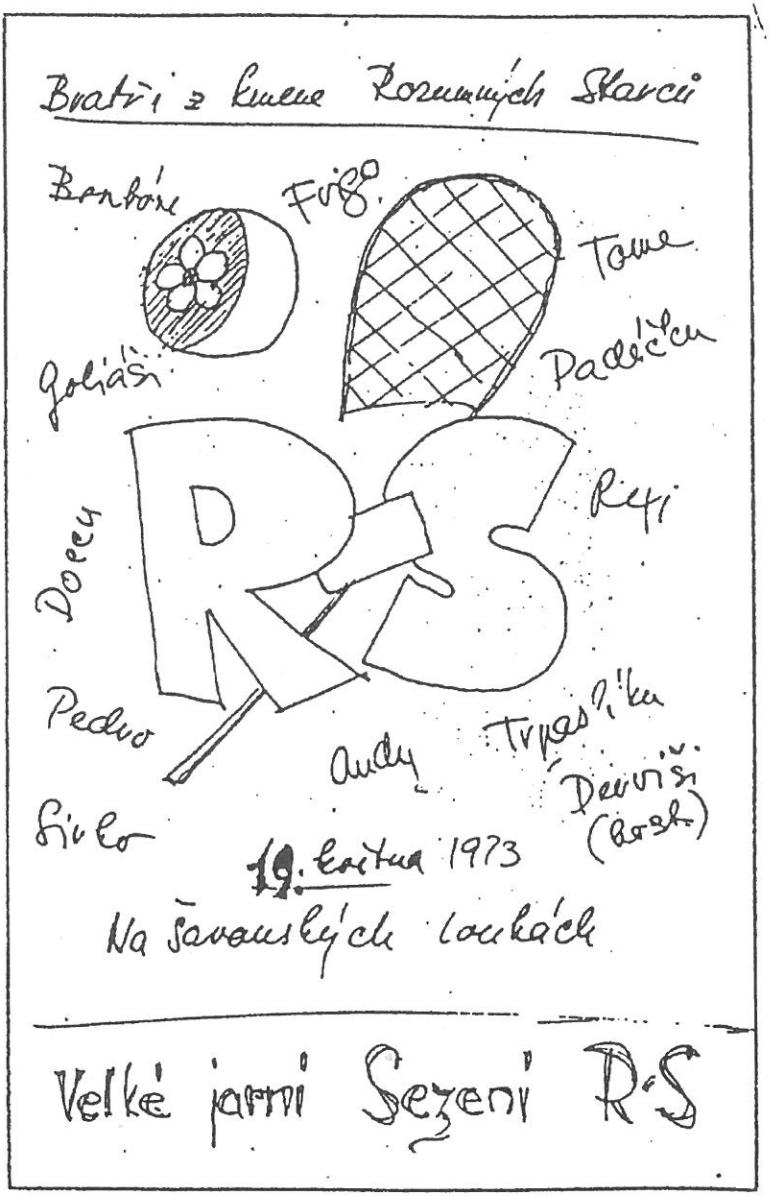

Upomínkový list na Velké jarní sezení našeho kmene

8.1. PŘÍKLAD KMENOVÉ STEZKY

Program sobě = Služba sobě
Návrh na „Stezku RS" nebo „Cestu RS" (body a odvětví)
Automaticky se předpokládá, že rover:

a) splnil většinu bodů 2. stupně
b) pracuje aktivně v kmeni RS
c) vyrobil větší výrobek pro oddíl skautů

a dále zná například:

1. Všelidské dějiny předhistorické a historické
   - pravěk, starověk, středověk, novověk
2. České dějiny od počátku osídlení po současnost
3. Světovou literaturu
   - starověk, středověk, novověk
4. Světové umění
   - sochařství a stavitelství
   - malířství až do současnosti
5. Českou literaturu až do současnosti
6. České umění
   - sochařství
   - malířství
7. Světový film
8. Návštěva NG
9. Vývoj architektury
   - antické, románské, gotické, renesanční, barokní, klasicistické 20. století
10. Vlastivědná vycházka do Prahy všech slohů
11. Filozofické směry
12. Vývoj tvorstva na Zemi
13. Vývoj člověka
14. Mimozemské civilizace
15. Pronikání do vesmíru
16. Sexuální život člověka
17. Lidská práce
    - duševní
    - fyzická
18. Vlastní „vztah"
    - k hmotným statkům
    - k duševním statkům
19. Návštěva továrny
20. Vývoj techniky až do současnosti
21. Vývoj hudby
    - světová hudba
    - česká hudba až do současnosti

... Koncem roku 1985 prodělává náš roverský kmen Rozumných Starců vodáckou expediční výpravu po Berounce (30 km)
Autama se odjíždí z Prahy a končí se u Berounky pod hradem Křivoklátem. Voda je krásně studená, ostatně koupel dvou našich na jezu a dalších dvou členů na mělčině hovoří za vše.
Přespává se v Nižboru na Včelíně.
V Berouně doplujeme na gumáku vedlejším ramenem řeky. Už se jenom vzpomíná na jez, kde bylo málo vody, ale zato řasy, které klouzaly. Akci jsme zvládli, je opět na co vzpomínat.

... S vážnou tváří obhajujeme naše roverské šňůry. Hrozně nám na nich záleží. Vážíme si jich, tím se vlastně také na první pohled lišíme od mladších kluků ze skautského oddílů (TOM), protože ti nosí zelené šňůry na píšťalky. Je to jedno z našich privilegií a máme dojem, že mnozí naši mladší kluci po našich červených pletených šňůrách RS touží.
Naší próbou je roverská akce „Obhajoba roverské šňůry".
Před všemi z kmene jsou čteny osobní zprávy o roční činnosti každého z nás, které jsme si vypracovali pro tuto příležitost. Někdo má bohatou zprávu, někdo slabší, tak jak stačil provádět svoji roverskou činnost a plnil Službu. Nikdo se na nikoho nezlobí. Plnění kmenové laťky má jasná pravidla. „Kvalita a úroveň kmenové práce se musí udržet, i kdybych měl já odejít!" – k tomu se zavázal každý člen, každý z nás je s tím srozuměn.
Je čten i tento dopis, který patří k této pracovní chvíli i zamyšlení:
„Po velmi dlouhém zvážení všech pro i proti v mém dosavadním životě, jak oddílovém tak soukromém a po dohoření ohně vigilií, který vzplanul dne pátého měsíce padajícího listí na severu Čech, chráněný hradbami skal nádherného „pekelského" údolí, jsem se rozhodl:
S platností od 5. 2. 1985 ukončit svoji veškerou činnost jak v oddíle, tak ve kmeni RS. K tomuto dopisu přikládám i roverskou šňůru, kterou jsem po dva roky nosil. Zároveň chci poděkovat za vše, co jste pro mne za těch několik společných let udělali.
Na závěr chci říci, že nikdy nezapomenu, odkud jsem vyšel na svoji stezku životem a že pokud to bude v mých silách, jsem mateřskému oddílu s to něčím pomoci."
podepsán jeden z členů kmene RS
hodnostář (oddílový rádce) oddílu mladších členů (Tomu)

22. Jazz - pop–music
23. Světové divadlo
24. Loutkoherectví

U rovera se předpokládá, že na základě vlastních vědomostí z určité oblasti připraví pro kmen vlastní přednášku. To předpokládá samostudium a konzultace odborníků, které je možné pozvat na Sezení RS.

8.1.1. Pro doplnění: stezka Mirko Vosátky

Další příklad jako vzor rozděleného programu činnosti kmene RS podle bratra Mirko Vosátky (viz Roverské dopisy 1946). Program je rozdělen na A) TÁBOŘENÍ a B) ZÁLESÁCTVÍ.*

A) Skupina TÁBOŘENÍ

1. Hledání vhodného místa pro tábořiště (dříví, voda, nákup, spoje).
2. Typy stanů (přízemní, podsady).
3. Ohniště na vaření (táborové vaření, vaření na výpravách).
4. Táborový kruh (totemy, druhy táborových ohňů).
5. Tábořil zde někdo? Smazání stop po sobě.
6. Táborové stavby (zpracování dřeva, uzly, vazby, jiný materiál), pozn.: doplněno o vazby.

B) Skupina ZÁLESÁCTVÍ

1. země:
   a) tvářnost krajiny
   b) grafické znázornění krajiny – mapa, plán, náčrtek, pochodový film
   c) půda – její druhy, kde se nejlépe táboří
   d) voda, řeky, rybníky, potoky, mokřadla, prameny
2. nebe:
   a) mraky – jejich typy, jejich význam, práce a řeč
   b) meteorologie – zápisky, určování mraků, předpověď počasí
   c) hvězdy – souhvězdí, orientace, astronomické práce a pozorování
3. malí bratříčkové:
   a) způsob jejich života, hnízdění, brlohy
   b) stopy – jak se pořizují otisky stop, jak se stopuje
   c) živé šperky – hmyz a rostliny, semena

* Toto rozdělení bylo motivačním prvkem pro založení našeho systému kmenových podskupin (v roce 1971), tzn. korouhví s tím rozdílem, že jedna byla v prvopočátcích A) UMĚLECKÁ, B) ZÁLESÁCKÁ (jak již bylo uvedeno).

... Akce ven se v zimním období už jen specializují, chodíme plavat do Edenu, běháme na školním hřišti, promítáme diáky z akcí a děláme přednášky mladším, upravujeme si roverský kout v klubovně včetně nového nástěnného obrazu s roverským námětem, připravujeme pravidla Vánoční hry ve městě pro pozvané oddíly, letos bude mít název „Tajemství pasáže" – bude se určitě líbit. Také připravujeme roverskou akci na závěr roku „Silvestr + Nový rok", která bude mimo Prahu. Vymýšlíme znak pro oddíl VHT a vysokohorské oblečení, aby bylo jednotné. Vylepšujeme vysokohorskou výzbroj.
Vánoční hra se povedla. Končí v pasáži Lucerna, v její boční lodi, zde stojí připravený náš vánoční ozdobený stromeček, pod kterým jsou čokoládové figurky pro oddíly, které si přišly s námi zahrát.

... „Každý nový člen, který bude přijímán do našeho RS kmene Rozumných Starců, by neměl zaostávat v ideji skautingu - roveringu. To proto, aby řádně plnil heslo roverů „Sloužím".
Na Silvestra jsme na sněhu na Štičí chalupě v Jizerkách. Zde běhání na boso ve sněhu při –15 °C nebylo zvláštností. Lyže jsme měli a sněhu bylo habaděj.
Plánuje se akce do Slovenského ráje na ledopády, která se uskuteční počátkem března 1986.

... O Velikonocích 1986 expedičně putujeme po Malé Fatře.
Trasa: Kralovany-Suchý vrch (1267 m)-Stoh (1608 m)
1. táboření v sedle Stohu-Chleb (1677 m)-Velký Kriváň (1709 m)
2. táboření v sedle Malého Kriváně-Malý Kriváň (1671 m)-Stratenec (1512 m)-Klačany
Celkem cca 35 km, převýšení 2800 m, počasí bylo slunečné, mrzlo až praštělo, mlha déšť a vítr, sněhu bylo také dost... Spaní ve stanech typu „Start II", vaření na vařičích typu „Juvel", sněžnice byly také třeba, příště vzít lyžařské hole - lépe se jde, lano bylo též...

... Na sv. Jiří 1986 je náš kmen s gumákem na řece Jizeře.
Říčka Jizera byla mírně rozvodněná, mezi Kořenovem a Dolní Rokytnicí si s gumákem dělá, co chce... Obtížnost splutí - WW5 cca 8 km.

....V tyto květnové dny jsme jako roverstvo vyrazili do Roháčů a Západních Tater. Zde absolvujeme převýšení 3571 m a zdoláváme trasu dlouhou 50 km.
Po týdnu tři z nás opět vyjíždějí, tentokráte na Malé Karpaty - Polevecký hrad a do Bratislavy.
Plnili jsme horolezecký výcvik a ušlapali jenom 20 km.

1.-4. 5. 1986

4. rostliny:
   a) zálesácká zelenina
   b) léčivé rostliny, jejich sběr a sušení
   c) rostlinná sociologie
   d) rostliny a jejich význam pro kraj
   e) krása malých, strom symbol, život
5. stopujeme
   a) stopy lidské – stopy obuvi, popis osob, povaha dle jejich vzhledu
   b) značky – písma, značky (indiánské, zálesácké), morse, semafor, symboly, znaky (církevní, různých sdružení, států)
   c) kultura – stavitelství, sochařství, malířství, jazyk, literatura, technika, hudba

Doplněno podle bratra Mirko Vosátky z jeho Roverských dopisů 1946:
I. Ve kmeni je výhodné, když každý člen je „specialista" v jednom oboru práce, např kmen má svého hudebníka, broučkaře atd.
II. Kmen se může jednak celkově soustředit na nějakou práci kupříkladu geologickou, národopisnou, literární, osvětovou, přírodovědeckou, technickou, uměleckou, nebo má své odborníky (specialisty).
V případě prvním rozdělí se program co nejpodrobněji a na co nejširší základně základního oboru zmíněného odborníka.

Uvedl jsem ve dvou upravených podobách (8.1 a 8.1.1.) osnovu možného programu kmene RS, která se může okamžitě doplnit o nové aktuální podmínky současnosti a úkoly jevící se jako lehké je možno vypustit. Připomeneme si, že první pevný program kmene RS vzniká až zařazením roverského programu s projekty, kde převládá Služba veřejnosti a samozřejmě i sobě (viz kapitola 10).

8.2. ZÁKON KMENE RS

Osnovu navrhl vůdce s jasným výchovným úmyslem, dobrousili ji sami členové. Takto připravený zákon se ctí a dodržuje. Kmenový zákon může být Sněmy kmene časem novelizován.
V kmenovém zákonu (řádu a regulích) se zakotvuje způsob působení roverů ve kmeni RS, toto jejich působení je dáno určitými, všemi uznávanými mezemi.
Překročení či nedodržení zákona – řádu – regulí má za následek projednávání na kmenovém Velkém sezení ročního období z důvodů zjednání nápravy a očištění kmene.

... Pracujeme na chalupě v Kunvaldě u našeho kamaráda.
Bouráme kozí chlívek, čistíme půdní prostory statku, bouráme a vyklízíme stáje. Po práci opékáme špízy na ohni a projíždíme se na kobyle. Počasí bylo slunečné, ale padal déšť a sníh. Je přece ještě duben 1986.

... Květen nás zastihl ve vodácké vášni. Plavíme se na Otavě a Vydře: Čeňkova pila-Anín, cca 20 km, stupeň obtížnosti „WW 6"... I přes obtíže se splutím říčky Vydry a Otavy se všichni vrátili, jen náš gumový člun a pádla potřebovaly generální opravu.

... Náš kmen RS zajišťuje u Jílového u Prahy 10. sraz pražských TOM na Pepři. Na 180 tomíků vidělo náš vybudovaný táborový kruh se slavnostním týpkem našeho kmene. Náš vůdce zahajoval slavnostní společný táborový oheň naším tradičním táborovým rituálem. Měli jsme také na starosti řízení celého táborového programu. Šlo to velmi dobře díky aktivitě skautsky pracujících oddílů TOM, to nás posílilo v další činnosti roverské Služby. Odehrálo se 6.-8. 6. 1986.

... Mnozí z našich roverských řad pomáhali oddílu instruktorsky na letním táboře 1986 v kraji červené hlíny na Trutnovsku u Hostinného.
Naše hlavní letní akce se však konala 9.-24. 8. 1986, kdy jsme prodělávali expedici v horách Rumunska. Zde jsme zdolávali pohoří Muntii Rodnei, Muntii Gimaleu a Muntii Rarau. Nejvyšší vrchol jsme zdolali Pietrosul (2303 m n. m.).
Expedici jsme dali dohromady se starými členy našeho kmene a byly přizvány i spřízněné duše některých našich členů. Tato náročná akce měla pro nás velký význam, jednak jsme se opět sžili se starými členy svého kmene RS, kteří kmen v prvopočátku zakládali, a dále jsme se ubezpečili, že na podobné akce máme fyzičku a organizační schopnosti.

8.3. PŘÍKLAD REGULÍ KMENE RS (TZV. PRŮBĚŽNÉ REGULE)

Úvod k regulím (zákonu kmene RS):

„Každý, kdos členem kmene, jsi tímto dnem (seznámení se s regulemi) povinen body následujících průběžných regulí splňovat. Nebudeš–li tak činit, bude ti ponejprv časová lhůta do nejbližšího Velkého sezení udělena, nedokážeš–li se do té doby vzchopit, pozve tě kmen na Velké sezení a tam se rozhodne o tvém dalším osudu…"

8.3.1. Regule kmene RS

1. Člen je povinen docházet na roverská Sezení min. 3x měsíčně a na Velká sezení docházet bez absence. Omluvou je jen nemoc nebo rodinné důvody.
2. Povinností člena je platit řádně příspěvky do kmenové pokladny i příspěvky registrační.
3. Účast na programu kmene RS dokáže člen:
   a) plněním jednotlivých bodů roverské Cesty
   b) účastí na dlouhodobé činnosti kmene
   c) přípravou programů dalších roverských Sezení a výprav
   d) pomocí mateřskému oddílu, kdykoli to bude zapotřebí
   e) Službou v obecném slova smyslu (dobré skutky kmene i jednotlivce)

8.4. ROVERSKÁ PRIVILEGIA A TAJEMNOSTI

Jde zde o výsadní právo roverů na určité věci, úkony a způsob činnosti. Proč nedat těmto dospívajícím na vědomí, že když jsou „elita" odvádějící dobře a oddaně Službu kdykoliv a kdekoliv (a to dle zásady bez nároku na odměnu), mohou také mít něco svého, mohou si dovolit něco jiného.

Mít možnost dělat něco jiného – to je přece lákadlo pro ostatní skauty – nerovery. Tato roverská výchovná taktika bude nejprve působit v mateřském oddílu a jeho odnoži – roverském kmeni. Taktika se dá uplatnit i v rámci střediska (obvodu, okresu), kde působí kmen RS. Od oblasti výše (celorepublikově) už by bylo možné použít jenom něco základního (viz. zmínka návrhu o roverském kroji, roverských hodnostech, zkouškách apod.).

Podrobnosti o kmenových roverských privilegiích našeho kmene jsou v článku „Roverské kmenové tajemnosti", publikováno ve Skautingu roč. 11, č. 6 - únor 1993, str. 9.

Co bylo u nás kupříkladu důsledkem toho, že „jen roveři smějí spát v týpích"…? (jedno z privilegií našeho kmene RS)

Vznikla tím zdravá touha skautů z mateřského oddílu po tomtéž. Pozvání k roverům do jejich „týpí podtábora" je vzácností, vždy něco pro mladší skauty znamená. Pozvaní okukovali doménu roverů – týpí a jejich precizní vybavení.

Stylové vybavení týpí bez jediného hřebíku, čepované věci vázané kůží, plátěné kapsy na drobnosti, jiný styl táboření, zvláštní příprava dřeva a čaje, kouzla s chlopněmi, vyrobené kuchařské náčiní ze dřeva, speciální závěsy na kotlík apod.

... Píšeme do kmenové páté kroniky v pořadí. Úplně první je fotografie z putování roverů našeho kmene podél Orlické přehrady. Na fotce je výjev z vaření oběda a vedle nápis „Riki a Tlapka a oheň kamarád".
Dále následuje „Putování za starým železničním mostem" a opětovná vodácká říjnová akce „Rio Botičo", ze které je zápis:
„Stále vpřed, ba i pod vodou, která nebyla čistá a teplá teprve ne... A bylo toho 11 km."
O našem gumovém plavidle se píše:
„Jako ponorka to jede prý taky, ale lepší je potápět hezké holky i s lodí... Že, Riki!"
A jak je tam v kronice ta cesta našich čtyř mořských roverských vlků popsána:
... ten první lezl cestou po stromech
ten druhý lezl do vrbiček
třetí srážel lidi z lodí do vody
a čtvrtý vyléval z lodi vodu

... „Honba za Mikulášem" byla naším roverstvem připravená a námi organizovaná vánoční hra po staré Praze.
Před koncem roku 1986 vychází kmenové „memorandum" o změně v náplni činnosti kmene RS (Rozumných Starců).
Je vyhlášeno, že RS kmen je totožný s oddílem VHT (vysokohorské turistiky). Veškeré akce VHT jsou akce RS. Akce VHT jsou akce veřejné, organizované námi rovery i pro ostatní naše kamarády, neskauty.
Interní kmenové akce RS jsou nepřístupné nečlenům kmene.
Tak zapsáno jest v páté kronice našeho kmene Rozumných Starců. A víme, proč to děláme. Jdeme dál podle zájmu členstva kmene, podle převládajícího charakteru činnosti. Náš kontur kmene je vysokohorským instruktorem se zkouškami a pracuje s námi jako cvičitel VHT.
Obohacujeme své zkušenosti v lezení, zajišťování, výzbroji a prakticky provádíme na akcích a skalách.
Na základě tohoto rozhodnutí pořádáme i náš 1. vysokohorský kmenový tábor pod Ďumbierom při přechodu hřebene ve výšce 1320 m n. m. za mrazu –25 °C přes noc. Zvládli jsme to i s našimi kamarády Červem a Ježourem. A to už je náš kmenový rok 1987.
V Měsíci sněhu, 8.-13. den, se opět nacházíme v horách, tentokrát jsme dostali zálusk na přechod hřebene Nízkých Tater v zimě.
Bojujeme také s ledopády v Sokolí dolině, zdoláváme Závojový zamrzlý vodopád, vylézáme ledopád v Kyselú, slaňujeme do Sokolí doliny. To bylo koncem Měsíce sněhu na akci „Varan 1987". Lezlo se pomocí smyček, lan a cepínů – začínáme být dobře vybaveni na podobné akce. Na této akci jsme za mrazu a slunce ušli pěšky 50 km.

Povýšili jsme tento způsob táboření v týpích na vyšší styl a dali jej roverům plně do opatrování. Tímto privilegiem roverů jsme upravili, oddělili třetí program způsobu táboření a měli tak pro tři věkové kategorie (vlčata, skauty, rovery) tři vlastní způsoby táboření (i když vlčata spí u nás ve svém podtáboře ve stanech podobně jako skauti). Byla to výzva: „Vy mladší, snažte se splnit podmínky, stát se rovery a bude vám na táboře povolen jiný (vyšší) způsob táboření."
Jen „dospělák – velký kluk", dospívající člen roverského věku, vědom si svého speciálního programu, v němž je zahrnuto táboření v týpí, se dokáže plně zaměřit a ztotožnit se všemi náležitostmi a doplňky stylu táboření v týpí.
Jde zde o Službu sobě i druhým na táboře, vylepšování zařízení v týpí je částí roverského programu po celou dobu tábora. Privilegium roverů je mocné a působivé, když večer mohou v roverském podtáboře hořet v týpích ohně.

9. KMENOVÉ ZKOUŠKY, ODBORNOSTI A TITULY

9.1. ČTYŘI ZÁKLADNÍ SKUPINY ZKOUŠEK:

1. Vypracujeme si speciální zkoušky pro roverskou věkovou kategorii (pro běžnou roční činnost i pro tábor).
2. Použijeme skautské odborné zkoušky, použitelné nad 15 let věku.
3. Pro činnost, které se věnuje kmen (a jeho korouhve), vypracujeme odbornosti.
4. Pro postup roverů po stupíncích do roverských tříd je vhodné zavést tzv. „tituly"

9.1.1. Příklady a náměty

1. SPECIÁLNÍ ZKOUŠKY:

1a) „Strážci věčného ohně"

Stranou tábora (ale tak, aby na něj bylo vidět) už od jeho zahájení hoří „věčný" roverský oheň. Místo je chráněno proti dešti, upravené pro suchou zásobu dřeva a vybaveno roverským přístřeškem pro strážce ohně. Vše je zařízeno jen vlastní roverskou výbavou z polní výzbroje. Úkolem roverů je udržet tento plápolající oheň za každého počasí dnem i nocí od zahájení tábora až do jeho ukončení.
U „věčného ohně" smí vždy být jen jeden strážce, s nikým nesmí mluvit, nikdo jej nesmí vyrušovat.

1b) „10 roverských vrubů"

Tato desetibodová zkouška by mohla mít i název harcovnické zkoušky. Do tohoto RS námětu zkoušek je možno shrnout několik kombinovaných zkoušek, vycházejících z přírodního prostředí (kupříkladu tábora) doplněných o poznatky E. T. Setona a případně i vyslechnuté zkušenosti.
Tyto zkoušky si mohou na sebe „ušít" i členové kmene RS, korouhve a družiny samy „vyhecováním".

Na jiné roverské akci zase sjezdaříme po sjezdovkách v Říčkách na pokračujícím zimním výcviku se základnou na chalupě v Kunvaldu v Orlických horách. Navštěvujeme zde také společenskou událost – ples SRPŠ v kině v Rokytnici v Orlických horách.

... Přestože je ještě únor, o víkendu 21.-22. 2. 1987 jsme na vodní výpravě. Naše akce nazvaná „Murmansk 87" aneb „Co přináší řeka" (jde pro nás rovery o volné pokračování australského seriálu na českých tocích) – celkem absolvujeme 42 km po Vltavě, 12 km po Labi, tj. 54 km po rozvodněných řekách na gumovém člunu a z toho 27-30 km na remorkéru Tr. 443 - Šuplík, který nás vzal na palubu... A bylo to všechno príma.

... O Velikonocích v roce 1987 jsme opět v Nízkých Tatrách. Vysokohorská turistika se nám stává roverskou poutnickou vášní, díky našemu cvičiteli, zvolenému konturovi kmene.
Jedeme na Slovensko dokončit přechod hřebene Nízkých Tater. V horách jdeme pěšky po sněhu i ledu, stavíme stany „K2" a „Everest", někteří jen „Start 3", stavíme i záhrab. Jelikož jsou Velikonoce, vyplácíme po ránu ve sněhových podmínkách naše dívky a jdeme dál.
Sluníčko nás krásně opálilo, vítr s námi místy práskal o zem a déšť promáčel až na trenky, viděli jsme krkavce, skřivánka, bledule jarní a hodně šafránu. 11 členů expedice ušlo 36 km... A to někdy v hlubokém sněhu 1-2 metry.
Naše prošlá trasa byla: Donovaly (1000 m)-Krčka (1225 m)-Kozí chrbát (1330 m)-Hladelské sedlo (1103 m)-Prašivá (1652 m)-Malá Chochula (1719 m)-Velká Chochula (1753 m)-1. tábor pod Velkou Chochulou.
Košiárska (1694 m)-Slzalka (1549 m)-Velká bolá (1640 m)-Latiborska holá (1643 m)-Ďurková (1643 m)-sedlo Ďurková-Chobenec (1955 m)-2. tábor v sedle pod Chobencem.
Kotlisko (1694 m)-Križské sedlo (1770 m)-Polána (1890 m)-sedlo Polány-Dereše (2004 m)-Chopok-Chopok vrchol (2024 m)-Chopok-Kosodrevina-Srdiečko-Tále-Brezno... A vlakem domů.

... 26. dubna 1987 jdeme „Za praotcem Čechem" na Říp – oslavuje se tu 100 let turistiky u nás a pod Řípem navštěvujeme podřipskou pouť...

... O několik dní jedeme na záchrannou akci a porážíme silnou borovici ohrožující jednu chatu v údolí Chyňavského potoka... Ten vzdorující strom byl po několika hodinách za pomocí lan a horolezeckého výcviku poražen a střecha sroubku neutrpěla újmu.

Každý zájemce o splnění zkoušky si vyrobí do začátku 25 cm dlouhý model roverské hole, do které si bude dělat vruby za jednotlivé splněné dílčí zkoušky. Na rozsoše hůlky bude potom v závěru viset placka, třeba se znakem tábora s vypsanými údaji.

1c) „Cesta na zkušenou"

Odchod z vlastního tábora (nebo z domova) do cizího tábora a zde sloužit v cizí družině jako řadový člen po určitou dobu.* Je nutno přijmout cizí zvyklosti, náročnosti, zásady a táborové (oddílové) řády. Cizí prostředí je kolem nás, i když se jedná o jiný skautský tábor. Jde zde o kus sebezapření a přizpůsobení se – nejde přece o „domácí" prostředí.

Neudělat hanbu vlastním barvám a obstát se ctí – o to jde.

Akce přináší mnoho kladných poznání jak pro jednotlivce, tak pro oddíl (kmen). Tyto stáže přinášejí do oddílu nové hry a nápady, pořádek a přehled „jak se to dělá jinde".

1d) Akce „Půlnoční cesty"

Odchod samotného rovera do „prázdna", nepřipraveného, vzbuzeného právě o půlnoci. Odchod z tábora jen s nejnutnějším vybavením, tajně beze světla, je vhodným úkolem pro rovera, který má například již splněná Tři orlí pera.

S sebou dostává dopis s udanou částkou peněz, kterou může utratit, a současně je udána částka druhá, kterou musí vydělat. Je vypsán omezený počet lidí, se kterými může jednat a zároveň může jednat jen s určitymi profesemi (kupříkladu hajným, starostou, porybným, hostinským, vedoucím pošty, velitelem hasičů a dvěma různými občany). Je vypsán okruh nejvzdálenějšího působení (akční rádius). Návrat tajně během noci za 48–50 hodin zpět do tábora.

1e) Zkouška v „cizích službách"

Je trochu obdobou zkoušky c) „na zkušenou", ale tentokráte jde o prověření roverského přístupu člena ke Službě veřejnosti.

Námětů se nabízí několik, kupříkladu zajistit si bezplatnou brigádu u hajného, ve statku, u obce, u obchodníka nebo výpomoc u starého občana, důchodce, invalidy, postiženého úrazem, nemocného, u samotné matky s dětmi atp. Jde o službu prací, pomocí, donáškou, hlídáním apod.

2) ODZNAKY KMENOVÉ ZDATNOSTI

V této skupině je možno pro RS činnost použít klasických odznaků skautské zdatnosti:

Táborové stavby, Dřevorubec, Zimní táboření, Topograf, Ochránce přírody, Poutník, Vedoucí her, Divadelník a další profesní řemeslné odbornosti včetně motoristy a sportovních odborností, vše pro stáří od 15 let.

* Akce je mezi vůdci předem dojednána a obyčejně je výhodné to udělat výměnou členů, aby nechyběli do počtu táborové posádky.

... V květnu 1987 jedeme do Roháčů, pět roverů našeho kmene a dívka našeho horského vůdce. Nástupní místo, kam jsme z Liptovského Mikuláše dojeli autobusem, je Žiar.
1. den jsme překonali Baranec (2184 m a 1314 m převýšení), v Žiarském sedle táboříme (1960 m).
2. den přes úpatí Ostrého Roháče a Ostrý Roháč (2084 m) do Žiarského sedla, kde v 1919 m druhou noc táboříme, tentokráte ve Smutném sedle, které je 1960 m n. m.
Poslední den pokračujeme přes Tri kopy (2154 m), Hrubou kopu (2158 m), Baníkov (2178 m), Baníkovské sedlo a Jalovec.
Celkové převýšení 2619 m a délka pochodu 32 km.

... Na pohřbu našeho náčelníka Junáka, bratra RNDr. Rudolfa Plajnera, kde byl v malé obřadní síni krematoria v Praze-Strašnicích dne 30. června 1987 přítomen i náš zástupce kmene RS (Rozumných Starců).
Ve kmeni jsme pietně vzpomenuli našeho drahého bratra náčelníka.

... O prázdninách v červenci 1987 jedeme na kolech okolo Čech a Moravy. Vyrážíme z letního tábora našeho mateřského oddílu. Naše roverská akce končila opět na letním ještě probíhajícím táboře, který se konal podruhé na Trutnovsku. Celkově jsme ujeli 806 km. Konalo se od 13. do 24. 7. Mnoho jsme viděli, zažili a nafotili.
Na letním táboře jsme opět nabrali sil a jeden z nás plnil roverský slib, dokázal na cyklistické cestě, na kterou jsme jej vzali, že bude dobrým roverem – jedním z nás.

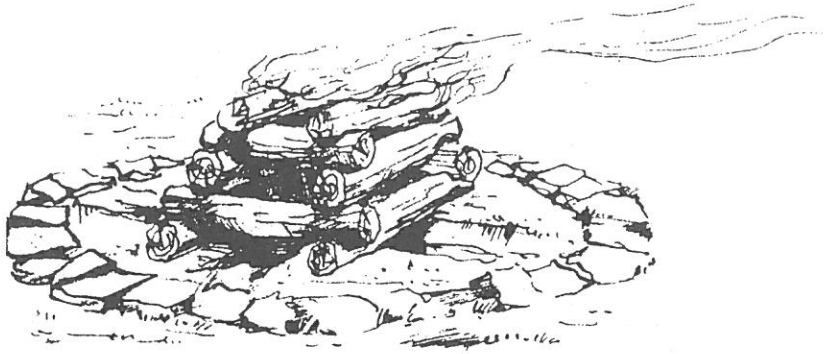

Ze Setonových zkoušek je možno použít pro rovery některé vybrané zkoušky z 25 „Mistrovství lesní moudrosti" vhodné pro stáří nad 15 let věku.

3) KMENOVÉ ODBORNOSTI

V této skupině jde o odbornosti „ušité" na vlastní kmenovou činnost.
Pro korouhev uměleckou – průvodce uměním, recitátor, básník, literát, autor divadelních her, knihvazač, libretista, textař, nahrávací studio, loutkoherec apod.
Pro korouhev zálesáckou – táboření v týpí, obřadník – vagamed, obživa z lesních plodů, zálesácké vaření, traper bez stanu apod. včetně stavitele krbu a srubu.
Pro celý kmen RS se vyhlásí například „Rytířské zkoušky":

1. zkouška ctnosti a šlechetnosti (vybraného chování)
2. zkouška odvahy
3. zkouška síly
4. zkouška Služby

Příklady:

ke zkoušce 1: V tanečních hodinách či na plese nenechám sedět dívku, kterou nikdo nevyzývá k tanci. Kolemjdoucí ženě pomohu s taškou, kufrem, otevřu jí dveře, ochráním před urážkami apod.

ke zkoušce 2: Odvahou je i pomoci tam, kde jiní si nechtějí „špinit ruce", jedná se zde i o boj proti netečnosti druhých.

ke zkoušce 3: Zkouška fyzické síly rovera je otázkou jeho stáří, hodnotí se však i zkouška síly ducha, kdy rover vydrží s „rovnou páteří" překonávat těžkosti ve společnosti nepřátel.

ke zkoušce 4*: Tato skupina odlišuje kategorie roverů. Tak jako skauti svým I. a II. stupněm mají právo na postup, tak je dobré zavést i postup u roverů. Už v knížce „Organizace" A. B. Svojsíka z r. 1930 ve stati „ROVEŘI" jsou roveři rozděleni do roverských kategorií a to na a) skauta - rovera, b) rovera prvotřídního. V pojetí E. T. Setona jde rovněž o rozdělení členstva do hodností Bratrstva malých (2 hodnosti) a Bratrstva velkých (7 základních hodností s 13 hodnostními stupni). Pro potřebu našeho kmene jsme si zvolili tyto roverské stupně v podobě následujících jmenovacích titulů.

* Služba patří do hesla rovera, pochopit však a vykonat „rytířskou službu" znamená vykonat Službu, ve které jsou zahrnuty všechny tři předchozí zkoušky, šlechetnost, odhaha, síla. Toto bývá zpravidla vždy při plném naplnění Služby junáckým činem a bývá to ohodnoceno skautským vyznamenám „Za čin junácký".

... Roverstvo jede opět na zahraniční expedici! (7.-24. srpna 1987)
Odjezd do Bulharska. Akce nese název „Bulharské hory a moře". Rila, Pirin a Burgas - Varna. Zdolali jsme nejvyšší vrchol Bulharska, 2925 m vysokou Musalu, u Ralapišských jezer spíme.
Dále putujeme k chatě Gručar (2250 m), po Kanarském hřbetu na Kanavatu (2691 m) nad Rybími jezery, klesáme dále sutí kolem jezer a stavíme stany před bouří.
Dalších 20 km klesáme do nížiny a autobusem do vsi Belica (850 m). Odjíždíme vlakem do Banska, Razlogu a po krkolomné cestě stopnutým náklaďákem k chatě Javorov (1740 m).
Další den odpočíváme. Jsme na Pirinu. Po denním odpočinku ostrým stoupáním údolím Razložského suchodolu vylézáme na horu Kameniticu (2765 m) a dále „Mramorovým hřebenem" Kančeto – úzkou stezkou nad ostrými a sráznými stěnami – bez vody, ale s hodně kytičkami až na vrchol druhé nejvyšší hory Vichrenu (2914 m). Zde se rozhodlo, že hor je dost a jede se k moři!
Klesáme do údolí až k chatě Banderica (1770 m). Jedeme do Banska, taxíky Balkanturistu. Z Banska jedeme úzkorozchodkou mezi Rilou a Pirinem do městečka Septemori. Zde spíme v jablečném sadu. Dále jedeme vlakem do Sofie. Po dvojicích (bylo nás 7) jedeme stopem až k moři. Máme se sejít na nádraží ve Varně. Všichni po prohlídce a koupání v moři navštěvujeme muzea, galerie a večer jedeme domů.
Celkem jsme ujeli 5000 km vlakem, 600 km autobusem, pěšky ušli 130 km s převýšením 4000 m. Po 38 hodinách jízdy vlakem jsme na počátku expedice, přes Maďarsko a Rumunsko dorazili do Sofie. Po dlouhém hledání koupališť a ochutnávce melounů jsme večer po příjezdu pokračovali autobusem do Rili, do Borovce. Ráno jsme vystoupali lanovkou do 2350 m n. m. k chatě Jestrabec a dál jsme šli pěšky po hřebeni Rili... Tak to začalo.

... Máme Velké Sezení našeho kmene RS (Rozumných Starců). Scházíme se v předvečer 49. výročí úmrtí našeho zakladatele A. B. Svojsíka.
Je 16. 9. 1987, pokládáme květiny a zapalujeme svíčku, vzpomínáme na staré dobré časy. Ještě chvíli v tichu u jeho hrobu... NAZDAR! Opouštíme vyšehradský Slavín.
Rozdělení kmene je v současné době na dvě korouhve, na Modrou a Černou. Modrá má zaměření na VHT (vysokohorskou turistiku) a Černá se věnuje činnosti Služby při mateřském oddíle skautů (tomáků). Celkem je nás 7 základních členů kmene a někteří naši kamarádi s námi jezdí na akce VHT, jsou to ještě nečlenové kmene RS (mnozí ani nebudou), měli by se však stát registrovanými členy našeho současného odboru turistiky při naší TJ, kde všichni registrovaně působíme (v současné době zákazu Junáka, jak jsme již napsali, píše se rok 1987)...

9.2 TITULY V KMENI RS

(používané u našich „Rozumných Starců" - zkušenosti z let 1968–1990)

I. Čekatel – (zájemce) – hornér – je členem Hornu*, není ještě členem kmene RS. Připravuje se na členství v družině tzv. „hornerů" nebo samostatně. Má zájem o členství v RS.
Podmínkou přijetí do kmene RS je 15 let, I. stupeň skautské stezky, minimálně 1 odborka a splnění zkoušky dané kmenovou radou.

II. Roverské tituly

1. *Rover* – řadový člen kmene RS, který splnil přijímací regule a roverský slib. Plní zdárně dále průběžné regule kmene.
2. *Rover – senior*
   a) absolvoval 4 tábory základního oddílu skautů,
   b) vykonal 2 roverské cesty s nocováním,
   c) splnil II. stupeň skautské stezky,
   d) vyběhal si III. třídu v OZ,
   e) stal se na jedno období vítězem (králem) v soutěži „Král sekery a nože",
   f) zhotovil pochodeň (smolnici) a dělal ohnivce,
   g) zhotovil si osobní placku,
   h) zhotovil si roverskou hůl,
   ch) aktivně se podílel při Službě oddílu (středisku) a veřejnosti.
3. *Soví rover*
   a) splnil II. stupeň skautské stezky,
   b) splnil zkoušku „10 roverských vrubů",
   c) zhotovil pouzdro na nůž a medicinový váček,
   d) aktivně pracuje v oddílové hodnosti (podrádce, rádce) po dobu min. 6 měsíců kromě své činnosti ve kmeni RS,
   e) aktivně působí výchovně v oddílu skautů,
   f) vyběhal si II. třídu OZ,
   g) byl vyhodnocen jako nejlepší rover na jednom z táborů oddílu skautů
   h) na táboře působil v nějaké funkci (správce skladu apod.),
   ch) vyhrál předtáborovou soutěž,
   i) udělal přednášku na přidělené téma,
   j) přispěl min. do pěti čísel kmenového zpravodaje,
   k) aktivně se dále podílí na Službě oddílu (středisku) a veřejnosti.

* „Horn" znamená slovo složené z počátečních písmen jmen základních družin oddílu skautů, viz Havrani, Ostříži, Rackové, Netopýři a je tak označena družina čekatelů - zájemců do kmene RS.

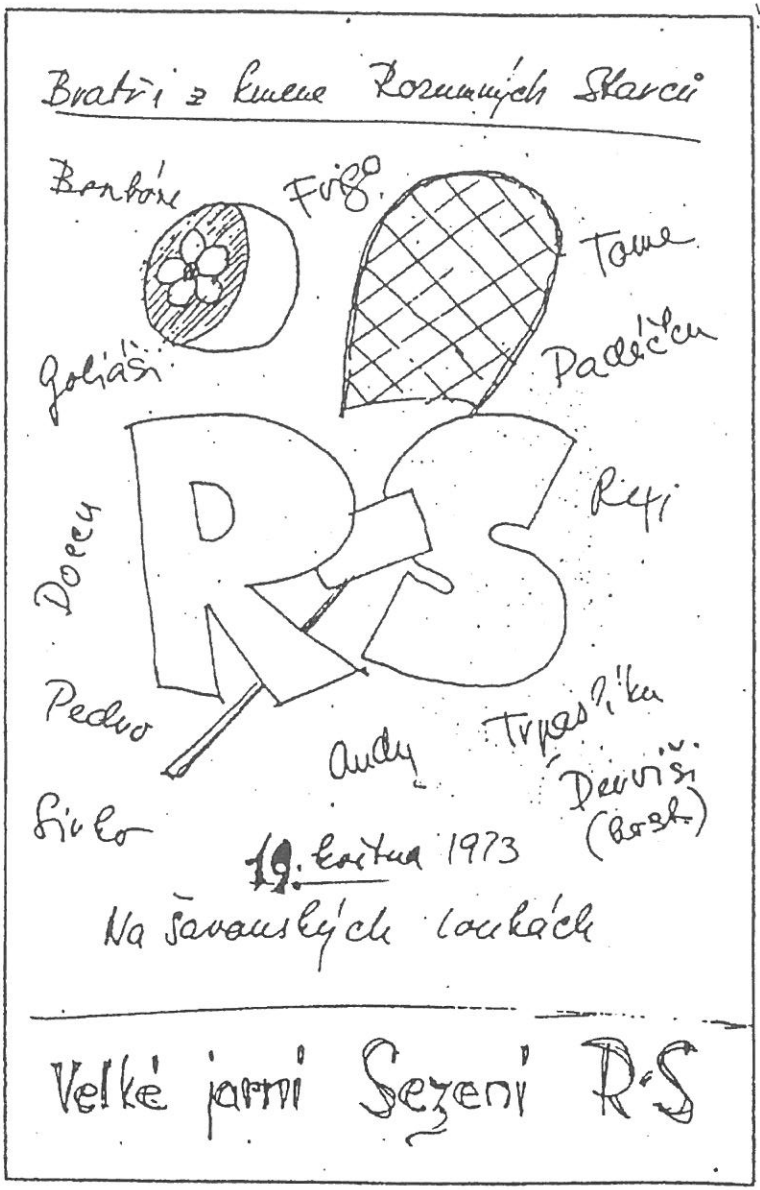

Upomínkový list na velké jarní sezení našeho kmene

4. *Rytíř rover*

a) dokončil a splnil body stezky RS,

b) dokončil tři roky řádného členství ve kmeni RS,

c) zastával vyšší oddílovou hodnost (zást. odd. rádce, odd. rádce) kromě členství ve kmeni RS,

d) na táboře působil v nějaké výkonné hodnosti,

e) byl Konturem kmene (voleným představeným) na 1 rok, nebo působil výchovně ve kmeni RS,

f) vlastní kmenové vyznamenání „Šedá sova",

g) hledá nové cesty pro společnou roverskou práci,

h) zhotovil si mošnu z kůže nebo provazů a mokasiny,

ch) organizuje Službu pro oddíl (středisko), skautské hnutí a veřejnost.

Po obnově Junáka 1990 kmen RS pracoval pod novým vedením a k titulům u dalších členů se nedopracoval.

III. ETAPA – UDRŽENÍ PROGRAMU ČINNOSTI

... Výprava za hranice všedních dnů. Roverská akce se rozjíždí, jedeme se podívat na perlu na modrém Dunaji, na Budapešť. Celá akce se má konat 18.-20. 9. 1987. Zatím sháníme v letu (běhu) po celém městě podložky na spaní – karimatky... No sláva, kdo nemá aspoň tři kusy, není správnej horák...
Prohlídka města, hradu, muzeí, jejich metra, které bylo kdysi první na evropském kontinentě, návštěva parku oddechu a kultury (horská dráha), bezva cestování vláčkem přes celou naši krásnou zem...
V kostce napsal rover Riki

... A opět to v září jede všechno v našem kmeni RS naplno. Po Budapešti navštěvujeme za týden černé divadlo. Běží od začátku září pravidelná RS Sezení. Měsíc lovu pro nás znamená vyhodnocování „Zápočtové" cesty po Bulharsku, dále cyklocesty Moravou, to bylo 700 km, návštěvu Budapešti. Brigádničí se na výsadbě stromků v Průhonicích a navštěvuje se několikrát kulturní stánek v Edenu. Kmenovou činnost provádí 11 členů.

... Naše Černá korouhev kmene RS 27. 11. 1987 na své akci „Funík I"
Naši členové VHT. Neznamená to, že milujeme jenom hory, přitahují nás i samotné hlubiny země.
Je rozhodnuto, že prozkoumáme Tomáškovu propast v okolí Srbska. Sraz máme na Smíchovském nádraží v pátek v 6 hodin. Ve vlaku snídáme. Cestou ze Srbska k propasti se pomalu rozednívá. Štika zamítá výcvik ve slaňování. Po převlečení slézáme ve zmíněné propasti do hlubin. Na první plošině ukládáme kletry. Dále kousek přes hrb tunelem a za ním slaňujeme na dno propasti, scházíme kousek dolů k plazivce, kterou se dostáváme do maximální možné hloubky. Zde už je vidět voda z Berounky.
Když lezl Štika plazivkou zpět, slyšel jsem, jak ho ohrožuje jakýsi hlasitě supící a funící tvor. Ale Štika o tom nevěděl! Kdo to tedy funěl? Záhada...
Jdeme zpět k našemu zavěšenému lanu, odkud lezeme pomocí šplhadel až k hrbu s našimi kletry. Prolézáme chodbou do dalšího prostoru ještě neprobádaného, odkud se již vracíme ke kletrům a opouštíme propast.

10. KMENOVÉ ROVERSKÉ PROGRAMY, PROJEKTY, EXPEDICE A SLUŽBA

Roverský kmen úspěšně pracuje a je dostatečně početný. Jeho členové mají své volené představenstvo, členové jsou rozděleni podle zájmů do korouhví (družin).
Docházka se zaznamenává. Večerní hodiny vyhražené pro rovery a jejich „Sezení" jsou součástí rozvrhu klubovny, obývané společně se základním oddílem skautů. Roveři mají svůj kout v klubovně, kde vyvěšují své zprávy o docházce i činnosti a o obecně známých (pro skautskou veřejnost) roverských záležitostech. RS kmen pracuje a ví se o něm mezi oddíly střediska. Ví se také, že pracuje jiným způsobem, než se pracuje ve skautském oddílu.
Roverský kmen si vydobyl „své postavení na slunci" a je opředen tajemstvím programu vyšší věkové kategorie, která umí v pravý čas pomoci a někdo „z nich" – roverů – je vždy tam, kde je potřeba. Objevují se další čekatelé - zájemci o vstup do kmene RS, tentokráte už někteří starší skauti sami od sebe začali projevovat zájem o vstup mezi „extratřídu", která smí nosit červenou roverskou šňůru, schází se večer a má jiný program a výpravy – něco už se mezi skauty rozkřiklo. Přítomnost roverského kmene na středisku povznesla i skautskou činnost. Skauti v oddílech si začali uvědomovat, že i jejich starší bratři - kamarádi, kteří už odešli z oddílu, mají svůj program, který je baví a jsou na něj hrdi. Vzniká spolupráce mezi skautským oddílem a roverským kmenem. Podstata výchovy mladších členů Junáka je zde naplněna návazností tří výchovných složek: vlčat - skautů - roverů a obdobně světlušek - skautek - rangers. Na tuto dobu právě čekal roverský vůdce v pozadí, jenž má připravený ucelený roverský program, pro který sháněl podklady. Ve vhodný čas jej dají spolu s voleným představeným kmene RS dohromady a přednesou na jednom z nejbližších Velkých Sezení kmene. Nastala doba, kdy už pro kmen nestačí jenom zájmová činnost jeho korouhví a drobně odšlapaná roverská činnost Služby. Dobře zajetý roverský kmen se potřebuje průkazně viditelně zařadit do roverského systému Služby řádem pevného vyhlášeného programu. Když vznikne v roverském kmeni sounáležitost s tímto programem, je program veřejně vyhlášen. Od té doby je znám skautské veřejnosti střediska (okresu, obvodu atp.) a roverský kmen je za jeho plnění zodpovědný (program je plněn mimo ostatní činnost kmene, korouhví, nebo se na čas stává náplní kmenové činnosti).

10.1. POSTUP K PROGRAMU

Předem jsme si rozdělili připravený ucelený roverský program na dílčí části – tzv. projekty.
Koncepce uvedeného programu jako příklad vychází z pěti základních projektů. Jednotlivé projekty (pracovní části) musí vždy vycházet z kmenových pod-

... Náš horolezecký výcvik v Černolicích. Učíme se navazovat lano s úvazkem a bez úvazku, slaňujeme (Riki dělá „Netopýra"), vylézáme se šplhadly, lezeme po skalách klasickou technikou, ale vždy řádně zajištěni.
Tím vším jsme začali v lednu roku 1988. A všechno to dění pečlivě zapisujeme do naší kmenové RS kroniky.
Na akci „Funík II" zdoláváme Barrandovu jeskyni (opět akce naší Černé korouhve z kmene Rozumných Starců). Slaňovali jsme 15 m. Také jsme koukali skalním oknem na Berounku a opět lezli plazivkami, celým bludištěm plazivek – nejvhodnějším zobrazením by byla zřejmě axonometrie.
Pak jsme ještě chvíli lezli po skále, Páďa si jako prvolezec natloukl koleno. Špetky sebevědomí nás nakonec zbavil kluk - horolezec, který vlezl do stěny, stál na ničem, držel se ničeho, a přece tam visel. Poté jsme znechuceně odjeli domů.
Tato březnová akce 1988 je zapsána v pořadí páté kronice kmene RS Rozumných Starců.

... Když se řekne u nás roverská akce „Moucha I" a „Moucha II", zlí jazykové by mohli třeba tvrdit, že název akce symbolizuje naši sílu. Ale opak je pravdou! Naším cílem je viset hlavou dolů naprosto bez námahy, tak jak to dokáže už výše jmenovaný tvor.
Výsledkem našeho snažení jsou rozedřené prsty, namožené celé tělo, zejména pak ramenní a zádové partie.
Cvičili jsme také traverzování až do úplného zničení těla, které díky květnovému pražícímu slunci nastalo celkem brzo.

... Náš V. sněm RS se odehrál na chatě Modlitebně u Hvozdnice. RS slib zde splnil Julda. Proběhla volba Kontura kmene a obou našich korouhví, Modré a Černé. Byl jmenován Strážce pečeti. Předaly se jmenovací listiny - glejty. Je 16. dne Měsíce vran 88. roku.
Dřevěná Modlitebna má zabedněné okenice. Přítomna velké roverské slavnosti je i stará oddílová skautská vlajka z let 1968-70. Trvá to už všechno dlouho, co se musel náš Junák odmlčet oficiálně, kolik nám podobných však jede dál, mají víru a doufají, že nastane den, kdy okenice budou otevřené.

... O Velikonocích vždy tradičně vyjíždíme do terénu. Tentokráte je velikonoční svátek počátkem dubna. Píše se stále ještě rok 1988. Zvolili jsme, svorně, přechod sněhem po ledu a trávě pohořím Malé Fatry.
Tábořili jsme na sněhu (to zrovna bylo počasí deštivé, sněhové i slunečné. Přes den bylo teplo až moc). Užili jsme i mačky a také sněžnice na nohách, byly potřeba.

mínek (musí být splnitelné z hlediska schopností roverů). Nic není horšího, než když roveři selžou. Členové kmene RS musí být zajedno, že „se jde do toho" už při odsouhlasení programu. Proto je tak důležitá dobrá příprava programu a jeho diplomatické přednesení členům kmene jejich vůdcem.

10.1.1. Příklad programu I.

Dělí se na:

A) projekt uznání,
B) projekt seberealizace,
C) projekt těla a výcviku,
D) projekt přímé pomoci,
E) projekt výroční oslavy.

A) PROJEKT UZNÁNÍ

Udělat něco, co zasluhuje uznání ostatních, znamená dát si úkol, který je nutno dotáhnout až do konce.

Nápad I.: Připravit se na zahraniční cestu za účasti čistě roverské reprezentace. Podmínky: vydělat si dohromady nebo jako jednotlivci na cestu peníze, mimo svůj základní plat pomocí brigádou
– studie země – informace
– připravit plán (podrobný) zajištění nákladů, programu, funkcí na cestě, přípravy cesty
– dopředu zajistit publikování výsledků cesty a také propagační činnost
– po návratu informovat o výsledcích cesty ostatní

Nápad II.: Zajistit (vymyslet si, přijmout) nějakou ekologickou akci. Rozpracovat přípravu, návrhy, opatření, studii. Napsat o tom výslednou zprávu.

Nápad III.: Zajistit veřejně prospěšnou činnost (případně i za úhradu, například na jaře čištění dopravních značek na nějaké trase, oprava mostku, plotu, laviček apod.).

Nápad IV.: Zajistit sociální výpomoc, pomáhat osamělým lidem (natření oken, vrat, plotu, drobná oprava nářadí a zařízení apod.).

Nápad V.: Zajistit podmínky pro vybudování, případně vybudovat srub, lesní základnu (dohoda s hajným o stálé pravidelné výpomoci – kompenzace jeho ochoty).

Nápad VI.: Nabídnout své služby domovu důchodců, domovu chorých – zábavný program pro staré a postižené občany, přednáška, četba, divadlo apod.

Velikonočně jsme v horském terénu vyšlehali i dívky, které šly túru s námi, vlastně to odnesla jenom Alice za všechny.
Naše roverská parta ušla na 30 km. Nasadili jsme v Žilině, kam jsme se po třech dnech opět zase vrátili.
1. den na sněhu noc, 2. den v záhrabech, 3. den v postýlce doma.
Naše trasa:
1. den - Žilina-Strečno-Starý hrad (513 m)-Plešel (981 m n. m.)-chata pod Suchým-sedlo Príslop pod Suchým - táboření (noc)
2. den - sedlo Príslop-Suchý vrch (1468 m)-Vráta-Stratenec (1512 m)-Priehyb (1462 m)-Malý Kriváň (1671 m)-Bublen (1605 m)-Velký Kriváň (1709 m) - od vrcholu 5 m - táboření noc
3. den - Velký Kriváň-Smilovské sedlo - a přímo pod lanovkou sestupujeme dolů - chata Vrátná (745 m)-Stará dolina-Vrátná dolina-Terchová-Žilina

... Několik lodí se potopilo na šlajsnách a rozbilo. Počasí bylo slunečné s deštěm a dobrou náladou. Pluli jsme na lodích z Lenory do Týna nad Vltavou. V sedmi dnech jsme upluli 179,8 km a splnili tak III. Zápočtovou cestu. Měli jsme s sebou doprovodné osobní auto s vlekem, na kterém jsme vezli osm lodí. Byl to pěkný puťák.
Spršky vody, dobrodružství hodné nás roverů a přizvaných kamarádů. Vše bylo absolvováno od 9. do 17. července 1988.

... Naše roverské akce v druhé polovině roku 1989. Je po letním táboře, který se konal u Lubů na okrese Cheb. Zde při jednom závodě náš člen propálil jedno roverské týpko a shořelo mu uvnitř plno osobních věcí. Šlo o našeho roverského nováčka a se dřevem v týpku neuměl ještě odborně manipulovat, zvolil si také nevhodné prskající dřevo. Po příloži odešel na delší dobu z týpka a žhavý uhlík vyletěl do spacáku a bylo to! Pohroma byla na světě.
V srpnu jsme na akci (puťáku) „Thüringer Wald" od 26. dne pět dní a bylo zdoláno na 100 km po NDR.
V měsíci září jsme na akci „Honba za mašinkou". Je to u příležitosti 90 let jedné trati u Chrudimi. Odjíždíme za mašinkou na trať Heřmanův Městec-Chrudim-Borohrádek.
V Bláznivém měsíci - listopadu - se jede do Krkonoš. 60 km v nohách (Harrachov-Labská-Vosecká-Harrachov-Špindlerův Mlýn-Kozí hřbety-Sněžka /1602 m n. m./-Špindlerův Mlýn).
... Už je to tady! Už je to tady! Je za námi listopad 1989. Mnohých radostných shromáždění po 17. listopadu jsme se jako roveři účastnili.

Nápad VII.: Najít, vybudovat a zajistit pro činnost novou klubovnu. Postup – pátrání po nebytových a jiných prostorách, vyptávání se, obhlídka, zajištění, smlouva, obydlení.

Nápad VIII.: Navázat spojení s rovery z jiné země za určitým cílem roverské Služby (sledovat RS dění ve světě), střádat zápisky, studie, články, učit se jazyk, překládat, ubytovat cizí rovery.

Nápad IX.: Vydělat si (nastřádat peníze) společně na starší kmenový mikrobus + zajistit jeho využití společně s OS, garážování, údržba apod.

Nápad X.: Zajištění veřejné výstavy, programu, besedy, přednášky.

B) PROJEKT SEBEREALIZACE

a) Každý sám za sebe, svojí profesí přispěje k informovanosti ostatních a vypracuje si plán osobního úkolu Služby.

b) Všichni dohromady nebo skupinky ve kmeni si připraví plán bádání, průzkumu, získání vědomostí, studie problému z určitého odvětví - práci zakončí přednáškou, výstavkou, zprávou. Vše je rozděleno na etapy a časově omezeno.

Příklad: Natáčení zvuků místa, přírody, města, Prahy apod., scénář, kazeta. Natáčení propagačního filmu - scénář (video - foto - diáčky - alba) předvedení s komentářem.

C) PROJEKT TĚLA A VÝCVIKU

Podmínkou je zde rozpracování roverského výcviku na určitá období a sledování jeho plnění kupříkladu na tabulce výsledků. Výcvik se může odehrávat ve skupinách podle jejich zaměření nebo forem.Viz plnění II. stupně skautské stezky, odborek nad 15 let, případně kmenové zkoušky, sportovní výkony, tabulka turnajů, lakros, kondiční běh, plavání, jízda na kole, zlézání skal a jeskyň, cvičení v tělocvičně, posilování, vlastní RS stálý a putovní tábor a další.

D) PROJEKT PŘÍMÉ POMOCI

1. Zajištění výcviku v tělocvičně pro druhé, v plaveckém bazénu, na táboře, ve vedení skautského oddílu, smečce, roji, v družinách.
2. Pomoc pro oddíly střediska, příprava soutěží, her, výroba pomůcek.
3. Pomoc mimo středisko - obvodu (okresu) - oblasti - hnutí.
4. Vypracování ekologického zajištění letního tábora skautů, vlčat, světlušek (kupříkladu odpadovka, popelnice, odvozy, třídění a likvidace odpadu).
5. Nástupy do služeb veřejnosti.
6. Pomoci a výpomoci mezi sebou.

Už je nám jasné, že Junák bude obnoven, už si to nedáme vzít. Začíná nám velká Služba při našem mateřském oddíle a celém našem odboru turistiky, který doposavad fungoval v podobě skautského střediska.
Jako roveři si také začínáme uvědomovat, co nás všechno čeká, kolik práce je třeba v řadách budoucího střediska Junáka udělat po oficiální obnově. Kolik nového přizpůsobení bude třeba, kolik věcí se musí předělat a kolik neskautských věcí vymýtit. Otevřeně opět přichází na scénu idea a principy skautingu... A změna kroje (některé turistické používané věci budeme muset jako skauti odložit) – pochopí to v mladším oddíle? Jak dobře skloubit dvacetileté tradice oddílu s novým řádem Junáka. My roveři jsme vše dělali mezi sebou otevřeně, jsme připraveni, vidíme však, že pro mladší to budou i určité překážky, které za naší pomoci budeme ve středisku překonávat.
Vítej nám nová dobo obnovy Junáka a skautingu v naší vlasti. Všichni s velkým zájmem sledujeme řítící se události změn v naší zemi na přelomu roku 1989/1990.
6. prosince 1989 vychází 1. číslo informačního zpravodaje pro činovníky Junáka „Junák hlásí". Dávno před tím již máme informace ze skautského samizdatového zpravodaje Čin.

... Píšeme začátek naší VI. kmenové roverské kroniky. Zahajujeme rok 1990.
... a dokud slunce s nebe neservali,
my na bojišti pevně stáli
a s prvním jara vanem
jak podupaná tráva znovu vstanem!
Náš roverský kmen jsme plných dvacet let činnosti nazývali kmenem RS – Rozumných Starců. Roverské šňůry zdobily naše zelené košile a nyní s nadějí čekáme, že co nejdříve budou na trhu naše skautské košile, které pamatujeme my starší z let 1968-70.
Náš kmen pomáhá v budovaném středisku Junáka kde se dá a při tom máme naplánovány tradiční Sezení i Velká Sezení ročních období a mnoho akcí během roku. Snažíme se zachovat (i při všech organizačních změnách) chod kmenové činnosti ve staré vžité intenzitě.
Ještě v zimním období odjíždíme na zimní akci „Edelwais" do sousedního Rakouska. Bylo to jen 40 km, byla to však pro nás novinka po otevření hranic na Západ.
Trasa naše je: Praha-Dolní Dvořiště-Salzburg-Fusch.
„Grossglocknerská silnice" - Edelwais (2577 m n. m., zde tábořime, vysoko v horách v kamenné chatě).
A zpět Fusch-Zell am See-Salzburg-Praha.

E) PROJEKT VÝROČNÍ OSLAVY

a) doplnit všechny tabule a grafy
b) zmapovat dobu činnosti od posledního výročí
c) vydat „dílko" k výročí se všemi dokumenty
d) najít místo pro setkání s výstavkou
e) zajistit a připravit výstavku, pozvání starých členů, program, občerstvení

Poznámka k příkladu programu I.: O plnění programu se vede evidence, za plnění jednotlivých dílčích projektů je někdo zodpovědný apod. Roverská činnost kmene tímto nabývá jasné podoby, je znám společný cíl, zaměření kmene. Služba se stává samozřejmostí pro každého člena.

10.1.2. Příklad programu II.

V tomto příkladu jde o konkrétní roverský program „přímé pomoci" s jedním vyhlášeným ekologickým projektem.

A) Projekt ekologické výchovy

Název: Obnova „lužního lesa" v chráněném území Práčský park na potoce Botič v Praze 10.

Charakteristika projektu:

Dlouhodobá činnost roverského kmene (kmenů) – skautských oddílů (středisek) v pražském přírodním útvaru, který bez lidské pomoci zahyne. V Práčském parku lze pražské děti ekologicky vychovávat prožitkem, zachránit původní lužní les v optimální míře, skladbě, neboť Botič se v těchto místech z břehů již nevylévá. Je to však jeden z posledních ekologických celků na Botiči.

Bližší popis projektu:

a) Vybudování technického zázemí pro ekologickou činnost oddílů čtyř junáckých středisek z Prahy 10 na území Práčského parku.
   Vytvoření „MINIEKOCENTRA", sloužícího částečně celé organizaci i veřejnosti.
b) Založení ekofondu pro místní potřeby i pro potřeby jiných oblastí. Vysetí semen dubu letního a pěstování semenáčků až do chvíle přesazení na potřebné místo. V lokalitě Práčského lesa (parku) původní dub letní nemá sílu uchytit se sám, protože jej vytlačují jiné nepůvodní rostliny.
c) Trvalé tlumení nežádoucích dřevin a bylin. Jedná se především o rdesno amurské, bez černý, kopřivu dvoudomou, trnovník akát. Účelné bude částečné osázení jinými vhodnými keři.
d) Likvidace černých skládek, udržování čistoty prostředí Práčského parku a jeho okolí.
e) Trvalé působení na organizace znečišťující potok Botič a jeho okolí.
f) Vytváření podmínek výchovného programu v „MINIEKOCENTRU" pro skauty i pro veřejnost. Využití zkušeností roverů a rangers získaných na jejich cestě do SRN a do Francie v roce 1992.

... O víkendu 29. 3.-1. 4. 1990 jsme odjeli na další roverskou akci za sněhem a horami - „Dachstein".
Trasa: Praha-Linz - dálniční odpočívadlo 188 km vzdálené, přespáváme.
Druhý den Gosause-Adámek hütte-Dachstein vrchol (2995 m n. m.) a zpět Adámek hütte-Gosause-Hallstatt-Linz-Praha.
Zdoláno 35 km pěšky. Byla to krátká výpadová akce.

... Připravujeme se na první skautský tábor po obnově roku 1990. Nad naším táborem a jeho roverskou částí bude opět vlát i skautská vlajka. Rozjel se obnovený skautský život v našem nově založeném středisku Junáka, ke kterému byl použit celý základ naší roverské dvacetileté práce v odboru turistiky, pod jehož hlavičkou jsme dokázali skautsky působit a žít.
Náš letní tábor byl velkolepý, skládající se ze tří samostatných táborů, a to naše týpová roverská část, základní tábor skautů a podtábor – samostatný tábor vlčácké smečky.
Opět jsme se vrátili do „svého" údolí na Trutnovsko, kde jsme v minulosti již dva tábory odkroutili. Opět po delší odmlce naší přítomnosti, v tomto kraji červené hlíny, bylo naše údolí plné skautů, tentokráte již opět s liliemi na prsou a hnědými a žlutými šátky, vlčáckými slibáky. Na naší vstupní bráně se mohlo přečíst označení Junák, doplněno stylizovanou lilií. Po dvacetileté odmlce sledujeme na svých roverských cestách i jiné skautské tábory v okolí – kdo dělal nepřetržitě od roku 1970 dál, to se hned pozná.

... Náš první kontakt se skautským světem je na našem RS výjezdu na evropský sraz skautů na akci „Vienna 90", která se konala v srpnu 1990 u Vídně.
Z našeho zápisu v šesté kmenové kronice:
... Jedeme asi 15 km od Vídně do skautského tábora skautů 32 zemí světa, kteří žijí ve třiceti táborech. Znamená to pohromadě na 5000 skautů a skautek.
Přivítal nás Jestřáb, šéf skautů a skautek v exilu. Prohlížíme si dva dny táboření, hlavně táborové stavby. Opravdu vidíme, že jen naše stany používají podsady.
Táborové stavby vidíme nádherné, už máme plány, jak některé postavíme na našich příštích táborech u nás doma. To je to, co nám chybí – nepoužívání hřebíků.
Všechno nahrazují provazy a úvazy, paráda.
Spíme u našich českých a slovenských exilových skautů v jejich táboře.
Navštěvujeme i další části parku a také prohlídku rakouských jednotek OSN.
V prodeji zde mají hodně skautských příruček, knih a materiálů.

Orientační časový harmonogram

I. etapa – rok 1992

1. Využití stávající maringotky (OÚ Praha 10).
   Zabezpečení proti vloupání mřížemi, její základní vybavení nářadím (rýče, krumpáče, kolečka, pily, sekery, mačety apod.). Jednoduché zařízení maringotky jako útočiště před nepříznivým počasím pro roverskou (skautskou) družinu. Zakoupení druhé maringotky nebo stavební buňky a její vybavení.
2. Rekultivace půdy ohrazené stávajícím dřevěným plotem. Sběr semen dubu letního a zakoupení menšího množství výběrových semen od některého lesního závodu. Cílem bude srovnání výsledků v pěstování semenáčů ze semen sebraných i zakoupených.
3. Likvidace byliny „rdesno amurské" a všech nežádoucích rostlin. Přesazení vybraných rostlin z jiné lokality do Práčského parku.
4. Udržování pořádku.
5. Vyhodnocování úkolů, slibů, zveřejňování výsledků akce.
6. Sledování, vyhodnocování a zveřejňování čistoty vody potoka Botiče.
7. Vypracování výchovného programu pro další činnost v Práčském parku a programu MINIEKOCENTRA. Opětné využití zkušeností a materiálů dovezených z ciziny.

II. etapa – rok 1993 a dále

1. Pokračování ve všech činnostech uvedených v I. etapě
2. Realizace MINIEKOCENTRA

Toto MINIEKOCENTRUM bude splňovat 3 funkce:

a) uskladňovat potřebné nářadí a pomůcky pro ekologickou činnost se všemi potřebnými informacemi o přírodě v Práčském parku,
b) umožňuje svým zařízením ekologickou výchovu v rámci skautské výchovy najednou dvěma družinám.
c) možnost přespat nejvíce deseti mimopražským skautským návštěvníkům v tomto zařízení.

Podle těchto funkcí bude vypracován projekt objektu velkého max. 25 m^2 s minimálně náročným režimem. Tento objekt bude jen tak veliký, aby minimálně zasáhl do stávající přírody. V případě nemožnosti dodržet únosnou míru zásahů do přírody nebude vybudován a budou využity jen dvě maringotky nebo lehké stavební buňky obložené dřevem.

Není pochyb, že v tomto roverském projektu je roverská Služba na prvním místě již v přístupu k tomuto projektu a dále v jeho uskutečňování. Projekt je vyhlášen veřejně a koná se ve spolupráci s Obvodním úřadem. V podobných projektech jde vždy o iniciativu našich kmenů RS, protože u nich je největší potenciál fyzické síly, oddanosti ke Službě a dá se počítat i s dobrými organizačními schopnostmi.

... Velké Podzimní Sezení našeho kmene 16. 9. 1990 se konalo na Vyšehradě. Sešli jsme se v neděli u rotundy sv. Jiří. Jdeme uctít památku A. B. S., navštěvujeme i hrob sestry náčelní Koseové.
Scházíme mezi hradby památného Vyšehradu, kam nikdo nechodí, a zde upravujeme trochu místo k našemu obřadu. Starým kmenovým rituálem zahajujeme Velké Podzimní Sezení.
Roverský slib plní nový člen kmene. V programu před tímto aktem byla i nová úprava našeho kmenového slibu RS, existuje už středisko.
Stačili jsme si zahrát i nepohybovou hru a přesouváme se do bytu Kontura kmene, kde promítáme film z letního tábora a další z našeho archivu.

... Kousek zápisu z brdské cykloakce v říjnu 1990. To už se jedná o nás RS, členy 77. střediska Junáka Praha 10 a jeho roverského kmene.
Jsme potomci kmene RS – Rozumných Starců, pokračujeme v kmenových dvacetiletých tradicích, jsme příslušníci „velkého národa Sov" a patříme do skautského střediska ROD SOVY.
.. Před Jincema zahýbáme do kopců na brdský hřeben. Vydáváme se na kolech po červené značce přes Kuchyňku až na Stožec. Místy byla cesta absolutně nesjízdná, ale až na Kukyho a Dědu se ostatním terénní vložka líbila.
U Stožce už vede vojenská asfaltka až k plotu, který přehrazuje cestu, jede se po ní perfektně.
Za plotem jsou vojáci a ti nás nechtějí pustit přes 10 metrů uzavřený úsek, a tak se musí za úplné tmy zpět na Stožec. Zde volíme kamenitou a strašlivou cestu do Podbrd – bylo to šílený, zvlášť pro ty, co neměli na kolech světla. Ale i tak jsme většinu cesty zdolali v sedlech.
Z Podbrd již jen 2 km do Hatí, kde mají Vlčákovci pohostinnou chatu.
Ráno se nikomu z vyhřátých pelechů nechce. Po dobré pozdní snídani opouštíme v poledne chatu a jedeme přes Zadní Třebáň na Mořinu. Prohlížíme si v rychlosti lom „Velká Amerika" a dále pokračujeme v pedálech přes Vysoký Újezd na Rudnou. Zde se nám ztratil Vlčák – už jsme ho „hodili přes palubu", když ho potkáme v další vesnici s píchlou duší, vzal to zkratkou.
Během jeho opravy hrajeme lakros. Zbytek naší cesty šlapeme přes Ořech a Řepy a dále až k nám do Strašnic, kde jsme za tmy se 162 km v našich roverských nohách.

10.1.3. Příklad programu III.

Zde se jedná o ukázku několika dílčích programů, z nichž každý je projektem sám o sobě. V běžném životě roverského kmene se stihne takovýto program – projekt uplatnit (vyhlásit) jednou za běžný kalendářní rok a v zaběhnutém kmeni RS je tento typ programu jako doplňující. Nelze jej však přehlížet, protože příprava a uskutečnění musí být provedeno dokonale a pečlivě. Výhoda je v tom, že tento program kmen RS veřejně nevyhlašuje (je interní záležitostí kmene) a s jeho případnými nedokonalostmi, výzkumnými neúspěchy a zápornými poznatky se kmen RS vypořádává sám, dokumentuje si je a bere si z nich ponaučení.

A) Drobné programy – projekty celoroční

Například:

a) Výstavba kmenového srubu
Postup: nalezení místa, sjednání pronájmu, materiál, stavba, užívání.

b) Mapování pražských průchodů
Postup: mapa, cesty průzkumu, záznamy, zakreslování, zpráva, přednáška.

c) Průzkum staré mlýnice
Postup: návštěva mlýna, výklad majitele, průzkum, plánek, zakreslení, zpráva, přednáška,

d) Hledání pitné vody
Postup: průzkum lokality, zkušební jamky, sondáž, odběr k přezkoušení zdroje, výstavba studánky, zastřešení roubenou stavbou, úprava okolí a odběru přepadem.

B) Projekt – program na prázdniny (dovolenou)

Příprava velké roverské cesty – putování v zahraničí i doma*

a) putování Durynským lesem (SRN – východ),
b) putování alpskou částí Rakouska,

* Tyto programové akce je možno kombinovat s různými prostředky dopravy – pěšky, cyklo, moto, lyže, plavba – lodí, katamaranem, gumovým člunem apod. Je zde možnost sjednání si dopravy autobusem na místo určení, přiřadit se k zájezdu cestovní kanceláře s vysloveně soběstačným turistickým zaměřením. Je možno pomocí osobních aut OS zajistit přesun do výchozích postavení vzdálenějších míst (vynikající pro mobilnost na místě – při přecházení pohoří, sjíždění řek apod.).

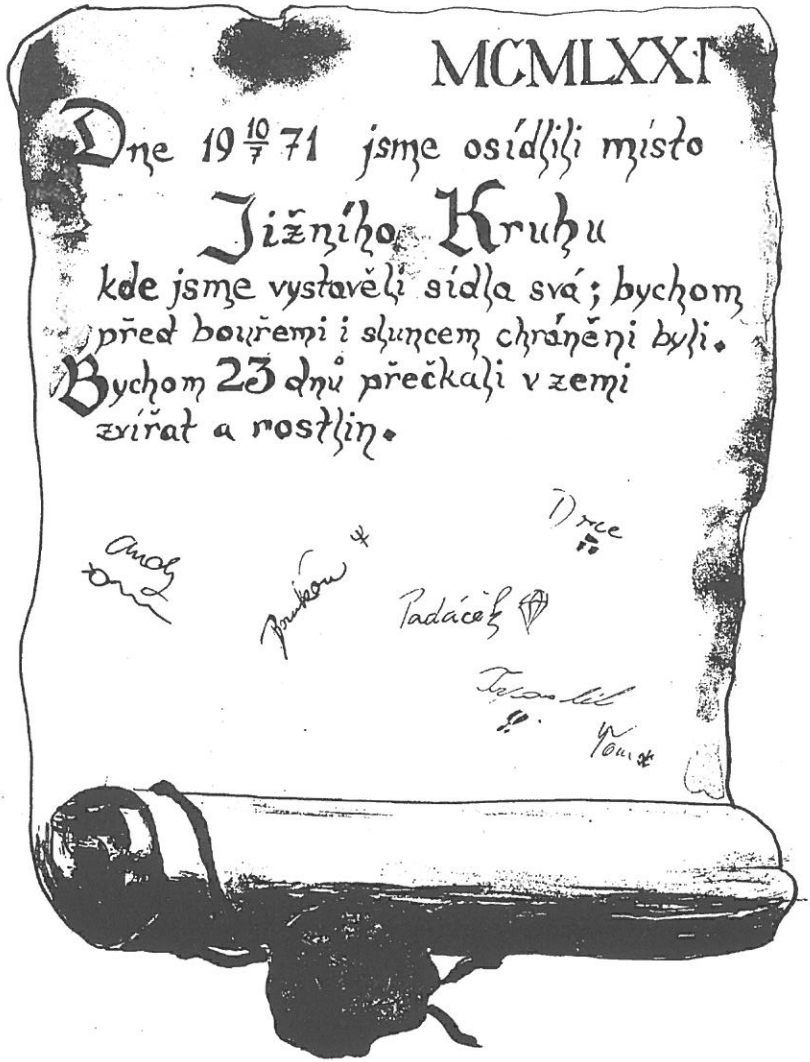

Upomínková listina na tábor našeho kmene

c) putování Slovenským krasem nebo alternativy Nízké Tatry, Západní Tatry, Rudohoří, Poloniny,
d) putování rumunskými Karpaty a návštěva Banátu a českých vesnic,
e) putovní cykloakce Holandskem,
f) putovní cesty v České republice (putovní tábor RS),
g) putovní cesty do hvězdice z roverského tábora nebo ze základního tábora skautů, kde mají RS svůj podtábor.

C) Projekt – program na prázdniny (dovolenou)
Letní tábor v týpí nebo v roverských věžích, „srubech", v „pevnosti" apod. Příprava velkého dobrodružství po roversku, shánění materiálu na týpí, střihů, šití týpí, sbírání zkušeností, zajišťování všech náležitostí potřebných pro dlouhodobý tábor, námět, expediční zpracování základny - cíl - záměr - výsledek - záznam - spojení se Službou v přírodě.

Námětů pro tuto „III. etapu cíle" roverské kmenové činnosti je mnoho. Mnohé jde odvozovat ze základní činnosti skautských oddílů zdokonalením a ztížením podmínek pro roverskou věkovou kategorii.
Důležitým momentem pro roverskou činnost však vždy zůstane souhlas a chuť všech z kmene RS se zapojit, dělit se o programovou přípravu. V programech a projektech mezi rovery už nemůže být člen, který by se jenom „vezl a bavil se či docházel z nějakého donucení". Každý je zde sám sobě i všem ostatním zodpovědný, jednoznačně řečeno – za osobní roverský přístup k věci a z tohoto pohledu je i vyhodnocována „obhajoba roverské šňůry" každého rovera kmene RS.

11. TÁBOŘENÍ ROVERŮ

Zde půjde jenom o doplnění způsobu táboření k již publikovanému článku „Roveři na letním táboře" vydaném ve Skautingu roč. 31, č. 9 z května 1993, str. 8–9, ve kterém jsem vypsal návrhy pro programovou táborovou činnost RS.
Doplňuji: roveři mohou tábořit několika způsoby, vždy bude záležet na početnosti tábořícího RS kmene a hlavně těch jeho členů, kteří nebudou zrovna zatíženi výkonem Služby rádců u tábořících skautských družin.
Z toho důvodů nám vychází čtyři možnosti pro RS tábory:
- podtábor v blízkosti tábora oddílu skautů,
- kout RS v táboře oddílu skautů,
- samostatný tábor RS,
- putovní tábor RS.

Ve čtyřech případech dlouhodobějšího táboření musí být zajištěn vlastní program RS, a to i tehdy, kdy jsme získali rovery z táborové družiny RS pro instruktorskou výpomoc u oddílu skautů, vlčat. Obdobně se musí postupovat i u DK, rangers.

... Z našeho roverského putování Černé korouhve kmene RS Sov v Měsíci bláznů.

Zápis z naší akce 2.-4. listopadu 1990:

Akce dostala název „Brdské kempy".

„Nad krajinou vládne černočerná tma a dešťové mraky se jen tak tak drží ve vzduchu. Tichou nocí kráčí čtyři chlapci. V blízké vsi se rozštěkal první pes a po něm i další. Utichají až když postavy mizí ve zdánlivě neprůchodném lese.

Spící les vítá vetřelce zpočátku přívětivou lesní cestou, aby je vzápětí prověřil ve spleti svých nekonečných cest. Už už se zdá, že les bude úspěšný a noční chodci ztratí svůj směr, ale za chvíli poznává i všemocný Fabián – král brdský, že tito synové přírody se lehko nevzdávají a nakonec nacházejí vhodné místečko k táboření – přímo u Plešiveckého jezírka.

Chlapci v pohodě povečeřeli a uložili se ke spánku. O půlnoci však ještě jednou vystrkuje Fabián své drápky – posílá na spící svého plechového psa s ohnivýma očima! Ale i tentokrát jsou hoši ve střehu a po krátkém boji zahání zlého ducha díky své statečnosti a neohroženosti do jeho doupěte...

Zbytek noci již probíhá v božském, ničím nerušeném klidu.

Ráno se probouzí čtveřice „statečných" do studeného, ale deštivého rána. Sotva se rozhejbáváme, doráží k nám Páďa.

Po snídani vycházíme na Plešivec. Studujeme zde (podle chytrých knih), který kopec na obzoru se tak či onak jmenuje. Ani vrcholová kniha se neuchránila před naší aktivitou. Děláme zápis.

Z krásné vyhlídky nás vyhání na další cestu až „krutá" zima. Pokračuje se dále okolo bývalého plešiveckého viklanu k Eliščině cestě, zde u studánky doplňujeme vodu.

Putujeme dále k vrchu Písek, kolem chaty tč. pronajaté chlapíky z Tyrol, dále kolem „vkusného radaru" až k Fabiánově posteli. Sestupujeme do údolí Brdlavky, kde nalézáme první kempíky a kempy.

V lesíku nad Brdlavkou se usadil jakýsi Kanaďan a staví si zde srub. Prý si tady zakoupil pěknej flák lesa.

Podél Brdlavky je spousta krásných zákoutí s různými kempy a shromáždišti a sněmovišti. Tato místa na nás udělala nesmírně pěkný dojem. Pod úpatím Kuchyňky se vydáváme cestou - necestou ve snaze dorazit přímo ke kempu pod Studeným. Po cestě narážíme na první z mnoha smutných vizitek minulého bolševického režimu – vypálené kempy, komu asi vadilo kamarádství a svobodný život těch, kteří tato místa navštěvovali?

Již poměrně unaveni nalézáme zmíněný kemp „Studený", který jsme zde náhodou objevili při minulé cykloakci.

11.1. TYPY TÁBORŮ RS

Podtábor RS

Má vlastní vedení a je vzdálen (odtažen) od základního tábora, je však napojen na společné hospodářství a stravování základního tábora. Toto stravování může být i jenom částečné vzhledem k vlastnímu programu podtábora RS, (putování a přespávání mimo tábor RS). Roveři v tomto případě nechodí jako služební družina sloužit do základního tábora, a to ani na hlídky.

Kout RS v táboře oddílu skautů

Koutem RS v táboře oddílu skautů je míněna kupříkladu sestava jednoho až dvou týpí RS postavená v celku stanového tábora oddílu skautů a v táborovém terénu tak, aby týpí nenarušovala základní stanovou část tábora.

Pro smíšenou variantu letních táborů, kde se vyskytují z různých důvodů společně týpí a stany, musíme vždy s citem rozvážit, jakou sestavu tábora zvolit. Estetické začlenění tábora do terénu a samostatnost celku týpí hraje při tom velkou roli. Jde zde o dva různé druhy táboření, to musíme mít stále na paměti. V tomto případě táboření RS chodí roveři do táborové služby tak jako každá jiná táborová družina skautů, včetně hlídek a družina roverů je i v rozpisu cyklu táborových služeb. Roveři se zúčastňují programu (částečně) jako celek, jako rádcové u táborových družin a jako instruktoři při výcviku, hrách a přípravě soutěží a klání. V mnohých případech RS plní žádanou oporu vedení začínajícího oddílu skautů, který vyjel na první vlastní letní tábor.

Samostatný tábor RS

Je obdobou základního letního tábora, kde si roveři vše zajišťují sami.

Putovní tábor RS

Tento způsob táboření se liší od tří předchozích svým pojetím a provedením. Jde o náročný způsob, vysoce hodnotný pro věkovou kategorii roverů. Jde zde o kolektivnější zajištění vedení „akce", jednotlivých etap a o zvládnutí případného zaměření expedičního charakteru.

Putuje–li se pak v horských oblastech, může se expediční trasa propojit postupovými stanovými základnami, nebo lze předem vytipovat místa, kde lze v suchu přespat nebo bivakovat.

I v programu dlouhodobějšího etapového putování roverů, které nahrazují letní tábor, platí pravidlo, že po celodenním putování musí následovat čas na postavení tábora a táborový program.

11.2. ZPŮSOBY TÁBOŘENÍ RS

- Spaní v přízemních stanech na podsadách už není u této věkové kategorie tak v oblibě, jako tomu bylo dříve v oddílu skautů. Převládá obliba k táboření v týpí (jak jsem již psal, tuto oblibu jsme podchytili tzv. roverským privilegiem).
- Druhým způsobem provedení RS tábora mohou být tzv. „roverské věže". Jde o využití malého prostoru tábořiště. Tento „věžový" způsob umožňuje tábořit tam, kde není v terénu místo ani na jedno týpí. Například v řídkých

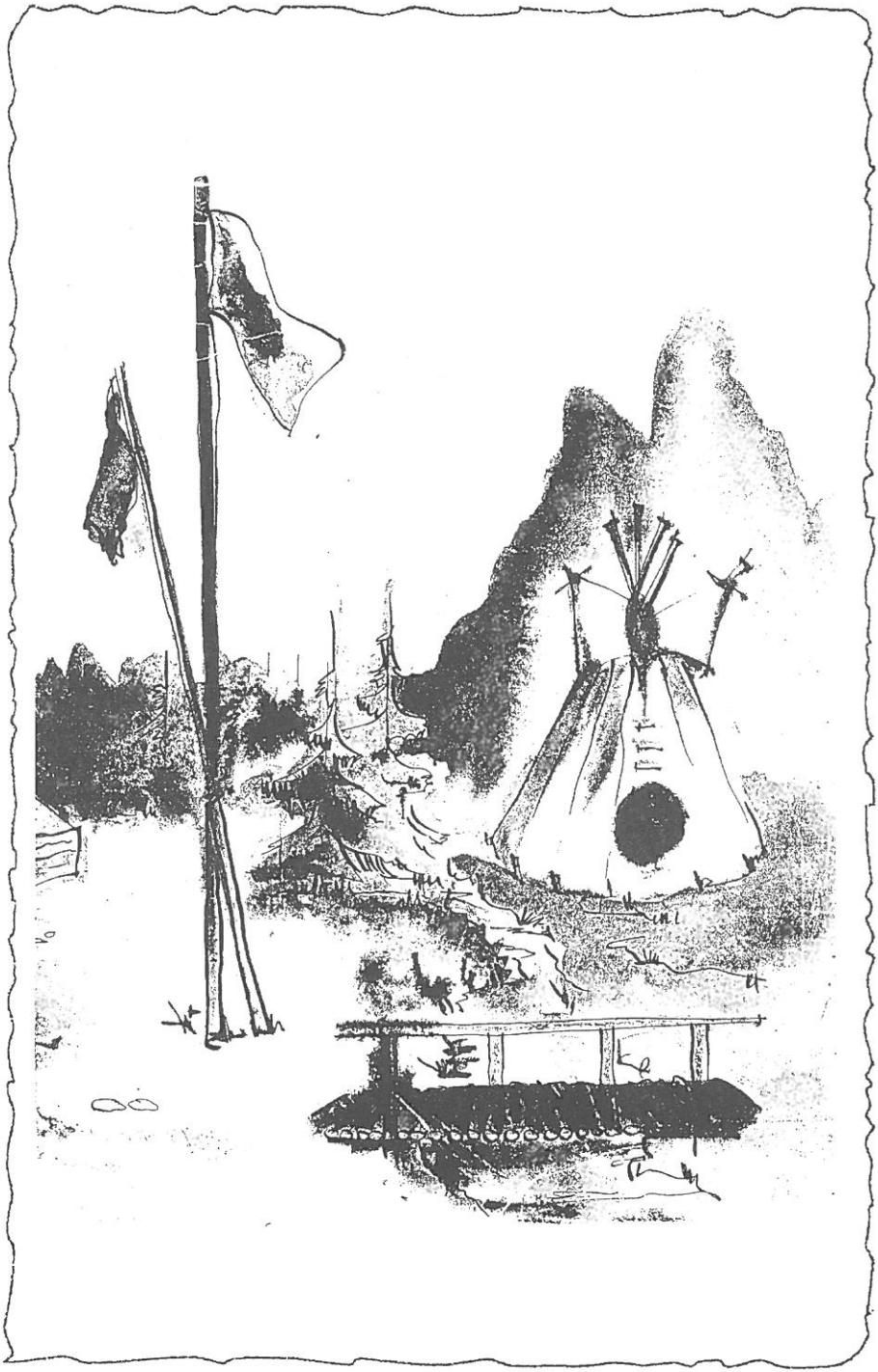

smrčinách, na kamenitých a pařezovitých mýtinách, na prudších svazích apod. Technické provedení obyvatelné věže vychází z táborové stavby stanu na kůlech s podlahou. Na takovéto roverské věži mohou stát dva až tři stany nad sebou.

- Třetím možným způsobem stálejšího tábora RS může být táboření na tzv. „platech". Jde zde o použití „plat", krajinkových nebo proutěných desek vyrovnaných do vodorovné plochy podložením kameny nebo posazením na pařezy a dopodložením rohů desek kůly, poleny, kameny. Na těchto „platech" – podlahách (kupříkladu 30 cm nad zemí) mohou stát klasická stanová „Áčka" s pogumovanými podlahami. Takový stan je upevněn poutky k podlaze – platu pomocí hřebíků. Postranní napínací lanka jsou připoutána na bočním „zábradlí" postaveném mimo plato.
- Pro putovní tábor je u některých roverů v oblibě používat na přespání (jako druhou možnost) síťové zavěšovací lůžko. Síťové lůžko je vhodné zejména v mokřejším kamenitém lesním nebo nálety bříz a olší částečně zalesněném terénu, v keřovitých oblastech apod. Závěsné lůžko nahrazuje harcovnický způsob přespání ve ztížených podmínkách.
- Klasický „roverský přístřešek" ze stanového dílce dnes zastiňuje lehčí „domeček". Přístřešek RS však ponecháme ve výcviku roverů jako klasiku, použití roverské hole, kanadského ohniště - krbu a přístřešku z jednoho stanového dílce, do kterého je zabalena výstroj.
- „Domeček", říká se mu také „igeliťáček"– to pojmenování je jeho nectností (ušijme si jej z lehké stanovky). Zde jde jen o stříšku zhotovenou přehozením zmíněného igelitu či stanovky tvaru obdélníku s poutky po delších stranách, přes napnutý provaz mezi stromy. Vznikne dostačující neuzavřené „Áčko".

11.3. TÁBOŘENÍ SAMOSTATNÉHO ROVERA

Roverské táboření musí být koncertem dokonalosti. Na takovéto samostatné táboření se může vydat jen ten, kdo má skautský výcvik. Není to nijak nadnesené (skautský praktický tábornický výcvik může mít i nečlen Junáka i ten, který jej v přírodě získal sám svojí pílí a praxí).

Jde zde o dokonalost výstroje a výzbroje. O její jednoduchost a minimální potřebné množství.

Jde zde o praxi v používání toho, co s sebou nesu, umění si se vším poradit, když jsem sám. Postavit přístřešek, zabivakovat se, zažehnout oheň, udržet oheň, uvařit si, být ve střehu, spát zálesáckým spánkem (napůl bdít), vědět, kam jsem co odložil a potmě to najít. Umět se oddat vigiliím s udržováním „malého ohně bdění" do rozednění.

Rover jako poutník udělá vše pro sebe, jako by to udělal pro druhé, nic nevadí, že je sám. Svůj zavedený způsob čistoty těla a duše používá všude tam, kde se nachází, to znamená i v přírodě jako osamělý poutník na cestě Služby.

Stavíme si „igeliťáčky" a rozděláváme oheň na večeři. Oheň dodává příjemné teplo, což je důvodem, proč se tady sedí až přes půlnoc. Pak se již musí do spacáku, ti, co mají spacák - letňák, litují a cvakají zubama.
Ráno se budíme do mrazu a málokomu se chce ze spacáku, Skoba je v něm i ve stoje. Vaříme si čajík a teplou snídani (časově spíš oběd) a po zabalení odcházíme směrem pod hradiště Hradec. Cesta vede po příjemných lesních stezkách, a tak se nám šlape dobře. Pod Kazatelnou se napojujeme na asfaltku a po ní jdeme až k pramenům Zipišského potoka.
Zde narážíme na mnoho kempů – namátkou: Winter camp, Onondago – sněmoviště Neskenonu, Draghause camp atd.
Posledním úkolem naší cesty je objevení bývalého kempu našeho oddílu tzv. „Sovylandu". Jezdilo se sem před 14 lety.
Toto místečko se nám podařilo nalézt, ale dnes již tolik k táboření neláká. Je zde opět vypálený kemp.
Od našeho Sovylandu kráčíme dál okolo obory Aglaia do Dobříše na vlak. Během naší pouti RS jsme viděli:
1. srub Černý sup
2. camp Černý sup
3. sněmoviště Mawadenu, camp i srub
4. další tři campy (tj. za 6.-8.)
9. sněmoviště Neskenonu
10. srub Dakota „Onondago"
11. srub Pátá
12. camp Zlaté dno
13. camp T. O. Samotář
14. camp Michilimackinack
15. camp New Alabama
16. camp a srub Uhumisy
17. Draghause camp
18. Winter camp
19. camp Spálený
20. camp Studený
21. Sovyland (bývalý starý)

12. OBHAJOBA ROVERSKÉ ŠŇŮRY*

Toto téma považuji za stěžejní bod roverské výchovy. Jde zde o kontrolu roverské činnosti jednotlivců v kmenech a oddílech, a proto jsem na tento námět vypracoval i svoji první lesoškoláckou práci pro absolovenství PLŠ v roce 1992, s názvem „Obhajoba roverské šňůry (slavnostní akt RS)".**

Moje odpověď: Protože jde o hlavní viditelný znak rovera a roverství na skautském kroji. Skaut, který může nosit toto označení, je zařazen do určité skupiny ve skautském hnutí (navrhuji nepoužívat označení „do určité věkové skupiny").

U rovera se předpokládá, že je to člen skautského hnutí, který je spojen se základy roveringu – SLUŽBA – jako nejvyšší úkol rovera (viz B–P: „Rovering to Success").

Bratr Rusek–Šaman v publikaci „Roverské pěšiny" vysvětluje, že v roverské Službě jde vlastně o úkol jediný, který se prolíná vším.

Jestliže si připomeneme přirovnání vztahující se ke třem barvám skautských věkových skupin (podle myšlenky bratra Mirko Vosátky), že:

- na jaře klíčí semeno žlutým klíčkem - barva vlčat žlutá,
- dále klíček vyráží zelené lístky - barva skautů zelená,

tvarově nabývá oné podoby, jakou má mít rostlina, která klíčí,

- vrchol vývoje rostliny, zahoří květ a po něm následuje uzrálý plod bobule hlohu - barva roverů, musíme se zamyslet nad přírodním vývojem, obdobou je postup ve skautingu: vlčata - skauti - roveři.

V obou případech vývoje jde o uzavřený cyklus.

Tento cyklus je vyjádřen ve skautských heslech:

1. Naší snahou nejlepší buď čin - vlčata.
2. Buď připraven - skauti.
3. Služba („Já Sloužím") - roveři.

Celek: „Naší snahou nejlepší buď čin, být připraven k Službě" (M. Vosátka).

* Doplňuji svůj článek „Dokážeš obhájit svoji roverskou šňůru", který vyšel ve Skautingu roč. 32, č. 10–11, červen – srpen 1994, str. 13.

** Trvalo dlouhou dobu, než redakční rada Skautingu uznala za vhodné zařadit tento článek k publikování. Postavil jsem redakční radu před zásadní otázku, nad kterou se mnozí z rady mohli zamýšlet a někteří se i ptali:„...Proč povyšovat právě roverskou šňůru do stěžejní polohy roveringu?" a argumentovali odpovědí: „...lépe by bylo nahradit při obhajobě něčím jiným...". Článek byl dán zprvu do „šuplíku" redakce, kde vydržel do svého vydání plné dva roky.

Vysvětlení pro roverskou barvu

a) barva roverů, barva červená, barva života a krve (podle B–P – jde o barvu rytířskou, jde zde o vztah k mravní kráse středověkého rytířstva),
b) bratr Čáka ve své „Junácké symbolice" uvádí tento výklad: „Barva roverů je tmavá červeň – odstín bobule hlohu – symbolizující vyzrálý plod – vyspělého junáka."

Setkáváme se se dvěma výklady pro roverskou barvu:

a) barva červená – barva života a krve (podle B–P),
b) tmavá červeň – odstín bobule hlohu (Čáka, český výklad, který je nám bližší...)

Otázka zní: „Proč byla vybrána právě bobule hlohu?"

Z odborné literatury se dozvíme, že hloh obecný – Crataegus oxyacantha – má plody soudečkovité, šarlatově rudé malvice, které dozrávají v září až v říjnu. Je to rozsochovitě rozvětvený evropský keř, rostoucí v křovinatých stráních, na skalách i v listnatých lesích od nížin do hor. Roste velmi zvolna, je dřevinou slunnou až polostinnou. Zvěři skýtá výhodnou ochranu a svými plody ptactvu a zvěři potravu.

Obrazně si lze i z popisu keře hlohu obecného vybrat jisté vlastnosti, které by měl mít rover

- odolnost a adaptace na prostředí,
- pozvolné dorůstání, poskytování Služby a ochrany,
- pozvolné dozrávání a pozdní doba dozrání (až v roverském věku),
- plody svého vývoje předat druhým.

Pro jiné výchovné celky a jejich barvy není ve skautingu takové odůvodnění jako právě pro barvu roverskou. Dosvědčuje to i důležitost, která je přikládána roverské kategorii ve skautském hnutí.

Takto důležitost roverů chápal i B–P a nazval ji „vyšší Služba roverů" – myslel tím vedení skautů a vlčat rovery a roverskou cestu k čekatelské zkoušce a následnému vůdcovství. Proto musíme zajistit důslednou a výběrovou výchovu v roverských kmenech.

Na základě rozboru poslání a cíle roveringu jsem došel k zavedení „obhajoby roverské šňůry" jako k potřebě a pojistce dalšího vzdělávání a růstu roverů. Každý člen kmene RS by měl obhájit „svoji roverskou šňůru" – své roverství vždy za určité období určené a zavedené ve kmeni RS (zpravidla po roce). V případě, že člen kmene RS neobhájí „svoji roverskou šňůru", tím i své roverství a roverskou Službu, je mu roverská šňůra odebrána (žádný jiný odznak by neměl tu pravou výchovnou hodnotu, pokud by dále členu Junáka roverská šňůra zůstala).

Jde o sebekontrolu rovera. Obhajoba nutí ke kvalitní práci jednotlivce i celý kmen dohromady.

Znamená to nic neodbývat, s rozmyslem plánovat, vyhledávat Službu, připomínat si svoji roverskou příslušnost. Každý rover by měl pocítit osobní zodpovědnost za činnost kmene a své případné selhání či selhání celého kmene.

... Opět nastupujeme do sedel, naše roverské zadky se nacházejí na „Velké cykloakci", jedeme po ČSFR, SRN a Rakousku. Je 1.-4. listopadu 1990.
Přespáváme na nádraží v Lenoře. Přijeli jsme starým motoráčkem, odjížděli jsme večer z Prahy-Smíchova s příjemnou průvodčí.
Ráno už je to jen kousek na hranice, kde ještě za korunky snídáme. Plánovanou prohlídku Pasova odkládáme a nasazujeme na bezvadnou cyklistickou cestu podle Dunaje. Projíždíme hranici mezi SRN a Rakouskem – nic moc (budka, závora).
Nejhezčí trasa mezi městy Ybbs a Krems, kde vede mezi malými vesničkami s kostelíky a je lemována vinicemi. Po cestě navštěvujeme bývalý koncentrační tábor Mauthausen.
V neděli ráno jsme ve Vídni, kterou si prohlížíme. Z Vídně není lehké na kole vyjet, takže se trochu motáme, ale roversky řešíme situaci a odpoledne se po rovných psychicky náročných cestách blížíme k Bratislavě.
Bonbónek na konec: Náš vedoucí výpravy na hranici zjišťuje, že akci absolvoval s pasem manželky (Eskymačky).
Druhé největší město ČSFR si už neprohlížíme a čekáme na vlak se 180minutovým zpožděním. V Praze stíháme poslední metro.

... Plníme roverskou Službu a zajišťujeme akci na Václavském náměstí. Přijel americký prezident George Bush a pořadatelskou službu zajišťují i skauti.

... Vrháme se do nového roku 1991 a Silvestra tráví náš kmen RS na Ztracence v jednom sroubku člena kmene. Pětidenní zimní pobyt byl naplno vyplněn programem se skvělou zábavou a výcvikem. Hry lakros, stolní tenis, testy, společenské hry, výlety po okolí, plavba „kanoe v akci", nová stolní hra vlastnoručně zrobená. Četné speciality kuchyně, přivítání Nového roku vysoko nad řekou Vltavou, to vše a mnoho dalšího.

... Naše kmenové akce (mimo Sezení v týdnu) na I. pololetí 1991:
leden - zimní turnaj v lakrosu
únor - akce roverů pro rádce
březen - putovní vysokohorská akce „Dachstein" (Rakousko) a akce Brdy
duben - velikonoční výprava s oddílem „Českosaské Švýcarsko"
květen - příprava a pořádání „hry ve městě" pro oddíl skautů
- cykloturistická akce
červen - lakrosový turnaj „Brdy 91"
- příprava letního tábora
červenec - letní tábor
Pozn. Tyto akce jsou přístupné i všem OS našeho střediska.

Při posezení s programem obhajoby svého roverství každý člen zdůvodňuje a obhajuje před celým kmenem své činy a svou celoroční činnost. Ti, kteří neměli během uplynulého roku dostatečnou docházku a selhávali, mají samozřejmě smůlu, těm jako prvním by roverská šňůra patřit neměla. Mohou to být i ti, kteří v minulém roce obhájili a byli ještě dobrými rovery a rangers.
Každý nový člen je hned v začátcích seznámen, že je ve kmeni „obhajoba roverské šňůry" zavedena.
Vlastní obhajobu lze rozdělit na tři základní body:

a) přesvědčit všechny přítomné o své odevzdanosti roverské myšlence,
b) obhájit svůj program od poslední obhajoby,
c) přednesení svého osobního programu na příští období.

Této procedúře se podrobuje každý příslušník kmene.
Každý si připraví:

a) podrobný písemný rozbor své činnosti, o který se bude při ústní obhajobě opírat,
b) konkrétní výkaz své dosavadní činnosti,
c) plán své činnosti do budoucna s daty.

Při nesplnění základních podmínek obhajoby se roverská šňůra odnímá.
Vycházím z předpokladu, že pro toho, kdo byl přijat mezi rovery, se mění dobrovolnost vykonávat Službu v povinnost. Nikde však není stanoven způsob, jak naložit s roverem, který tuto povinnost Služby (myslí se tím i základní činnost a program kmene RS) zanedbává. "Obhajoba roverské šňůry" se může stát jakousi prevencí.
Dnes se i u nás začíná s roveringem ve většině případů od začátku. Přejme si, aby se roverská šňůra opět stala výrazem a oceněním plné důvěry. Aby to byla meta, pro kterou je dobré neodcházet z našeho hnutí po patnáctém roce věku.
Působení člena v roverském kmeni nebo působení rovera - samotáře, by mělo být dobou plného nasazení, a když takovouto přísnější činnost nemůže člen obhájit a zajistit, měl by čestně z kmene odejít.*

12.1. NESPLNĚNÍ OBHAJOBY

Rover neobhájí svou roverskou šňůru, když:

- nesplní účast na obhajobě,
- nesplní tři nutné body obhajoby a), b), c) uvedené v publikovaném článku)
- nesplní vnitřní náplň osobní činnosti vyjádřenou v bodech a), b), c).**

Pokud rover neobhájí roverskou šňůru, odchází z kmene RS a dále může užitečně působit ve skautském hnutí dle svého věku, kvalifikace a osobního času.

* viz Skauting č.10-11, ročník 32, 1994 str. 13

** Pokračování je blíže rozepsáno v osobní písemné práci na toto téma pro PLŠ 1992.

Náš kmen RS-Sov má v současné době dvě korouhve zvolených barev Černá a nová Bílá. Černá se zabývá prací při oddíle skautů a Bílá vysokohorskou turistikou. Velmistrem kmene je, v zastoupení, vůdce našeho střediska, máme svého Kontura kmene, Kontury korouhví i Strážce pečeti, tito hodnostáři jsou vedoucí silou našeho kmene RS, jeho ducha a záštitou v dodržování starých i novelizovaných kmenových tradic. Kmen RS má v současné době 14 členů.

... A tak po několika oklikách a překonání křovisek vstupujeme na krásnou louku. Ještě večer oceňujeme krásu zdejšího tábořiště, kde je i bájný „Severní srub", který využíváme k přespání. Zde si libují zejména ti, kteří mají spacáky - dekáče, vždyť je jen pár stupňů nad nulou!
Ráno je venku sníh. Členové „klubu otužilců" se jdou do půli těla vyráchat v potoce. Zmrzlé maso pak rozehřívají nad ohněm spolu s párečky, které jsou k snídani.
Vyrazili jsme z našeho tábořiště. Další cesta vede okolo zámečku směrem na Brtníky. Noříme se do skalních měst. Uchvátil nás zejména romantický „Pruský tábor" a dále „Loupežný hrad". Úchvatná scenérie skal a opuštěných lesů – chtělo by to aspoň týden na průzkum, my ale musíme dál. O kousek dále sestupujeme z hřebenů do romantického údolí, kde se mezi pískovci proplétá, kromě asfaltky, nádherná pěnivá říčka. Po další cestě následuje opět výstup, tentokráte pěkně strmý, zpotili jsme se při něm jako koně...
Ze zápisu roverské kroniky z roku 1991 (akce „Pískovce 91" roverská část, putování 29. 3.-1. 4. 91)

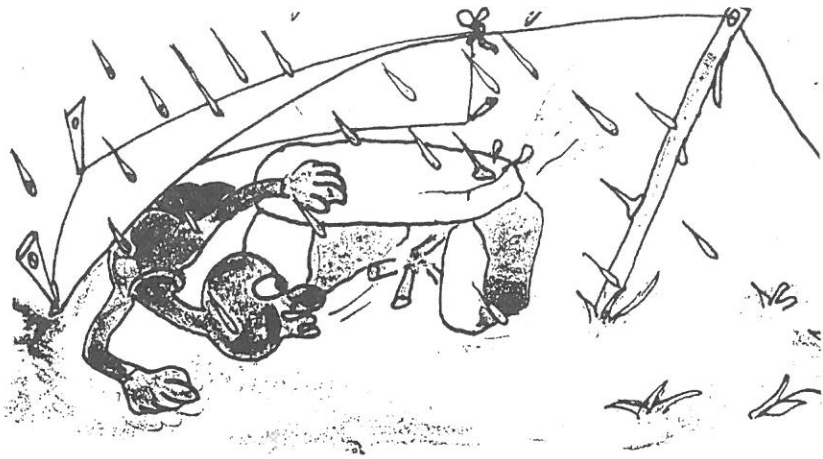

Připomínám, že každý začínající rover musí být seznámen s „obhajobami" v kmeni RS, potom budou působit jako hybná páka k trvalé, dokonalé a co nejdelší Službě. V případě „nezdaru" v této dokonalosti – „ztráty dechu" – může následovat k určitému datu klidný odchod do jiné činnosti ve středisku a v Junáku.
U „vytrvalců" pak přechod do kmene OS.
Jen zasvěcení lidé a skauti poznají rovera na první pohled podle výrazného znaku, kterým je právě roverská šňůra tmavočervené barvy.*
B–P prohlásil: „Roveři jsou věkově starším odvětvím skautského hnutí. Ve své zkušební době mají zjistit, zda jim rovering vyhovuje a zda jsou sami vhodní pro rovering."
To znamená žádné automatické přecházení z jedné věkové skupiny do druhé.

13. SNĚMY A OBŘADY KMENE RS

Sněm kmene je velkou kmenovou událostí. Uběhlo jedno kmenové období (kupříkladu roční) a hlásí se třeba i noví, kvalifikovaní a zdatní adepti na možná místa hodnostářů kmene. Hlásí se třeba i nová zájmová činnost (a staré zanikají) a tím je nutno vytvářet i novou zájmovou podčást kmene RS – družinu, korouhev v našem případě.
Nová krev má nové nápady, mnozí mají chuť dělat to lépe, někteří odešli, dosavadní zvolený představený kmene je zaneprázdněn, ztrácí čas pro kmen a podobně.
Vůdce kmene vše pečlivě sleduje a hodnotí jako představený „roverského řádu" a hlídá nejvhodnější termín pro rozeslání listů – pozvánek na Sněm kmene RS, který svolává prostřednictvím kmenové rady.
Za místo konání kmenového sněmu je voleno záměrně místo zvláštní, tajemné, vybočující z normálních míst RS výprav, srazů, Velkých sezení, roverských ohňů. Půjde o obřad, o zamyšlení, v našem případě o rytířskou etiku služební řehole „vyvolených", kteří to myslí smrtelně vážně.
Skauting, který přetrvá přes roverský věk až do dospělosti, se sám o sobě stává velkým přesvědčením lidí a stává se životní cestou – způsobem života.
Naše kmenové sněmy jsme kupříkladu situovali do těchto míst:

1. Sněm kmene RS (23. 2. 1973) .... Anenský klášter v adaptaci a tč. v přestavbě (u Liliové ul.),

* Vzájemná kontrola vycházející ze sebevýchovy skautů nás zde upozorňuje na členskou příslušnost dotyčného rovera k vyhraněnému odvětví skautingu, kterým je právě roverství, které je odděleně vyznačené jinou barvou šňůry.

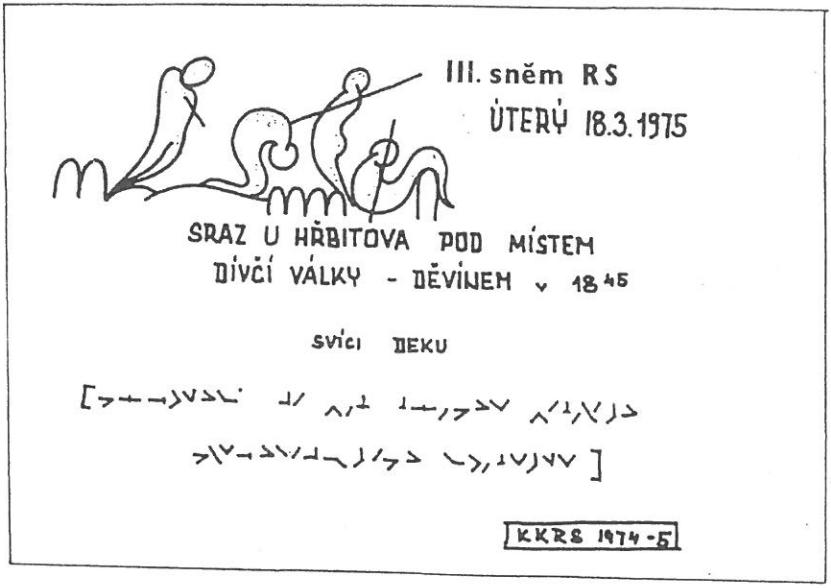

Pozvánka na sněm našeho kmene

2. Sněm kmene RS (9. 3. 1974) .... v prázdném vybraném klášterním kostele sv. Barbory (Na Františku),
3. Sněm kmene RS (18. 3. 1975) .... v roklině pod místem dívčí války – pražským Děvínem,
4. Sněm kmene RS (21. 2. 1976) .... stará chata (člena kmene) v lesích,
5. Sněm kmene RS (16. 3. 1988) .... stará chata (člena kmene) v lesích,
6. Sněm kmene RS (14. 4. 1989) .... na jednom místě v pražském lesoparku,
7. Sněm kmene RS (18. 1. 1992) .... ve sroubku (člena kmene) na Ztracence.

Z intervalů sedmi roverských kmenových sněmů za 20 let činnosti kmene RS je vidět její složitost. Po letech naplnění následovala léta po roce 1976, kdy nebyl kmen již dlouho plněpočetný. Byla to údobí hubená, přežívalo se často s rovery – samotáři. K obnovení činnosti dvou korouhví došlo naplno opět až po roce 1988.

Vzpomínkové svolávací listy (karty) svolaly vždy členstvo na určité shromaždiště, odkud se odcházelo na „tajné" sněmové místo – nepřipravené, vyhlédnuté však svolavatelem. Úprava místa nesměla trvat dlouho. Přesun na místo byl vždy potmě (byl dobrodružstvím sám o sobě). K osvětlení roverů sedících v kruhu a k osvětlení přinesených glejtů, dokumentů kmene a kronik posloužily v místnostech a uzavřených prostorách donesené svíce a na místech venku neodmyslitelný roverský oheň.

13.1. UKÁZKA PROGRAMU SNĚMU

1. Zahájení Sněmu kmene RS starým vedením.
2. Hymny (junácká, kmene) skautský pozdrav při postoji v kruhu.
3. K významu Sněmu kmene, sled programu a jeho schválení.
4. Udržování tradic našeho kmene RS (pár slov a zamyšlení).
5. O nové činnosti kmene, připomínky, schválení.
6. Volba představenstva.
   a. sečtení řádných hlasů před volbami,
   b. předvolební projevy kandidátů (u nás Kontura kmene) ke svým voličům – roverům,
   c. tajná volba Konturů korouhví a sečtení hlasů,
   d. tajná volba Kontura kmene RS a sečtení hlasů,
   e. jmenování Velkého kontura (Velmistra) s předáním jmenovacího glejtu,
   f. předání jmenovacích glejtů a práv po přísaze představeného kmene a jeho podpisu,
7. Závěrečná část
   a. proslov Velkého kontura (Velmistra), vůdce „RS řádu",
   b. pasování členů kmene a předání titulů,
   c. převedení pravomoci na kmenovou radu a první úkoly (určit termín prvního Sezení kmenové rady),
   d. diskuse, zamyšlení a předsevzetí každého člena,
   e. rozdání upomínek a zakončení Sněmu kmene RS.

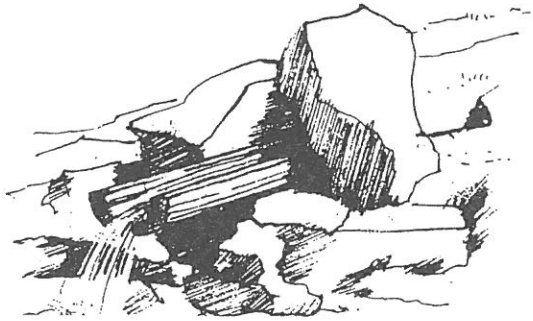

... Plníme Službu a připravujeme kontroly pro trasu Svojsíkova závodu našeho obvodu, který se koná na Smetánce v Hrdlořezích. Vše se nám zdařilo a na přípravě se podíleli téměř všichni z našeho kmene RS-Sov. Našim (zastupujícím) Velmistrem jsme nasazováni všude, kde je potřeba roverské ruky.

Na našem Velkém Jarním Sezení kmene jsme se dohodli na následující činnosti našeho kmene RS.

„Budeme usilovat o založení vlastního, řádně registrovaného oddílu (kmene RS), jehož členy budou jak roveři, tak i starší členové střediska, kteří konají službu pro své oddíly.

Do našeho RS kmene budou napříště přijímáni noví členové pouze se souhlasným vyjádřením všech přítomných..." To je opět zdůrazněno, jak bývalo v kmenové minulosti.

Pro své „VJS" jsme opět zvolili místo na památném Vyšehradě. Zde jsme si také prohlíželi katalogy ze setkání skautů NATO a probírali jsme naši pomoc na jubilejní Všeobecné výstavě, kde bude stát na ukázku i skautský tábor. V jeho části vybudujeme i ukázku našich podsadových stanů s různými postelemi, které používáme na našich táborech mateřského oddílu.

Psáno v kronice kmene RS dále:

... S naším oddílem skautů se roverstvo rozhodným způsobem podílelo na zdárnosti našeho skautského tábora na Československé všeobecné výstavě na pražském Výstavišti.

Stavěli jsme 3 stany na podsadách, krajiny jsme dovezli spolu s kuláči, stavěli jsme 2 týpí, táborový kruh s pagodou, lavičky a křesla, připravili zásekový špalek, zajišťovali jsme téměř celou hlídkovou noční činnost. Píše se červen 1991.

... Na Velkých roverských Sezeních ročních období našeho kmene se řeší vždy důležitá a někdy i velmi závažná kmenová rozhodnutí. Tak kupříkladu ze zápisu kroniky kmene o Velkém Letním Sezení, které se konalo na letním táboře na Tachovsku u Žebráku v roce 1991.

13.1.1. Příklad voleb Kontura korouhve

I. kolo voleb – nadpoloviční většina členů korouhve – plné vítězství
II. kolo voleb – (nová kandidátka se dvěma kandidáty) – všichni volí znova
III. kolo voleb – volí kandidáti mezi sebou losem – střihnutím 3x
Pro volbu představeného kmene RS (Kontura kmene) – volí všichni členové kmene (obou korouhví - družin) – volební klíč I., II., III. stejný.
Po každém kmenovém sněmu bylo utuženo pouto a bratrství členů kmene RS. Z míst konání sněmu se po jeho ukončení odcházelo potmě, část i tajně – vytrácením se po jednom. Donesené svíčky byly pozhášeny, zažehnutý sněmový oheň roverů byl udušen rozdrcením rozhrábnutých uhlíků až do poslední jiskry polínkem.
Význam tohoto sněmového obřadu roverského společenství poutá jeho členy k odhlasovaným zásadám a posiluje i jejich dobrovolnou zodpovědnost. Jedna z našich zásad zní: Na Sněm kmene RS nemá nikdo cizí přístup (ani z jiného kmene RS).

13.2. OBŘADY. METODIKA OBŘADNICTVÍ V ROVERINGU.

Obřad = ceremonie, ritus (rituál).* Jde o souhrn pravidel o obřadnostech při slavnostech u panovnických dvorů, při diplomatických jednáních apod.
Jedná se o souhrn předepsaných nebo požadovaných společenských zvyklostí, formalit nebo jejich složitější sled, ustálený pořádek formálních úkonů vůbec, například zahajovací ceremoniál olympijských her.
Účelem obřadu je zapojení všech do řádu kmenového společenství žijícího roverským způsobem života, to znamená v oddanosti ke Službě „jako k dobrovolně přijímané řeholi " – nebát se být služebníkem jiných (toto vyjádření není pohanou rovera, protože služebník je ten, kdo koná Službu).
Jde zde o dosažení velkého, dá se říci vyššího cíle, než je žádáno od řadového skauta. Přiznejme si, že roverská Služba není lehká. Takovéto společenství vyžaduje přísnější pravidla, říkejme tomu například „pravidla roverského řádu". Aby byla u členů vypěstována sounáležitost s tímto „roverským řádem", s jehož pravidly se každý ztotožňuje dobrovolně a svobodně, je nutno dát si sobě navzájem ve společenství RS kmene znát, že chceme pracovat a působit pro vyšší cíle. Zde platí heslo „jeden za všechny a všichni za jednoho".
Vraťme se k tomu, že roverská Služba není lehká (má–li být vykonávána dokonale a naplno). Tento pocit rovery těší a povznáší, jde přece o činnost pro jejich věk, kdy nemožné se může stát možným, kdy fantazie nezná překážek a kolektivní dohoda a rozhodnutí zdolá mnohé (jak důležitá je zde postava vůdce v pozadí kmene RS, který vše usměrňuje).

* Slovník ciz. slov, Klimeš, 1994

... Shodujeme se všichni, že kmen je nadále v současné době spíše oddílovou záležitostí a práce pro oddíl je pro většinu členů kmene stále převažující činností. Starší členy z ostatních oddílů střediska se doposud nepodařilo přitáhnout k roverskému programu.

Všeobecně se přichází k názoru, že zkoušky, které byly vytvořeny pro určité specifické období kmene, nemají dnes už požadovaný efekt, ba naopak stávají se brzdou kmene.

Podle nás (jak zaznělo v plénu kmene) smysl těchto zkoušek spočíval v tom, že se u čekatele ověřovalo ve zkušebním období, jak dokáže plnit heslo Služby a zároveň mu byly dávány některé informace o skautingu, které se oficiálně v mladším oddíle neříkaly. To je v době dnešní, kdy skauting opět existuje legálně, zbytečné. Vše se dá u zájemce sledovat již za jeho činnosti v družině oddílu a v rozhovorech s ním na Sezeních. Závěrem debaty byla jednomyslně odsouhlasena nová pravidla přijímání dalších členů do roverského kmene.

Nechceme v nových podmínkách (dle tradic kmene) snižovat úroveň kmene přijímáním kohokoliv, chceme jen odstranit zkoušky, které stejně kvalitu čekatele neodhalí. Nové požadavky by měly postačovat k tomu, aby se i nadále rover lišil od průměrného člena družiny.

Na základě tohoto společného názoru byly do další kmenové činnosti zakotveny tyto požadavky:

1) Do kmene se přijímá pouze se souhlasným stanoviskem všech členů kmene (nikdo nesmí být proti – právo veta) na základě doporučení vedoucího (vůdce) oddílu, ze kterého čekatel pochází.

2) Nepřítomní členové kmene (aktivní) musí být o plánovaném přijetí včas informováni a mají možnost se vyjádřit předem.

3) Přijímá se bez zkoušek a zvláštních podmínek, rozhodující jsou jen zájem, vlastnosti a dosavadní práce v oddíle skautů.

4) Kmen si vyhrazuje právo zadat zvláštní zkoušky (ve sporných případech) – po jejich splnění platí bod 1).

(Začíná nová etapa kmene RS pro samotné členy i pro vůdce v pozadí... Vypsáno z poznámek vůdce.)

V roverských kmenech pracujících delší dobu je vyzkoušeno, že se osvědčuje kmenové uspořádání roverských řádů, obřadů a různých motivací. To potvrzuje i Medvěd – Hiawatha (RNDr. Ivan Makásek).
Roverský věk není věkem, který by nedovedl mít fantazii. Vyšším věkem nic neubylo odrostlým skautům na touze po dobrodružství. Naopak, rover dokáže daleko více a propracovaněji popustit svoji fantazii a s velkou energií se pouští do plnění úkolů, je–li dobře motivován, a vrhá se proti překážce, až někdy musí brzdit... (viz hlas vůdce v pozadí).

13.2.1. Motivace

Motivační prvky pro vnitřní život kmene RS mohou být různé (jak již bylo psáno), podle toho se dělí typy kmenů a způsob jejich činnosti. Pro tyto cesty se kmeny RS rozhodují při svém založení. Impuls vždy vychází od vůdce - zakladatele nebo vůdčí osobnosti „skautské party", která se dává za účelem založení kmene RS dohromady.
Vycházejme z historického odkazu daného do vínku našim českým skautům - roverům v podobě tří pštrosích (někdy udáváno supích) per a hesla „Sloužím" - (Ich dien), obě to byly insignie našeho českého středověkého krále a rytíře Jana Lucemburského. Historicky je dochováno (jak píše Mirko Vosátka), že heslo přijali roveři v Anglii, když při svém založení v roce 1917 získali znak ze štítu waleských princů. Princové přijali své heslo „Sloužím" a znak tří pštrosích per po bitvě u Kresčaku, kde v bitvě padl náš král Jan Lucemburský. Bratr Jan Čáka ve své „Junácké symbolice" doplňuje, že šlo o tři zlatá či stříbrná pštrosí pera (někdy uváděna jako supí), bratr Vosátka - Grizzly uvádí, že byla černá.
Dále se praví v erbovní pověsti o původu tohoto znamení, jehož majitelem byl náš král, který padl a proslavil tak statečnost českého rytířstva na bitevním poli, kde bojoval za barvy Francie. Kresčak je ve Francii a 26. 8. 1346 tam došlo k jedné z největších bitev stoleté války.
František Palacký o tom v „Dějinách národa českého" píše:
„Na znamení vítězství sňal král anglický z přilbice krále Janovy tři supí péra s nápisem „Ich dien", i dal je svému synovi, černému princi,* jenž přední čest toho dne byl sobě vysloužil. On postavil je do svého štítu, jejž užíval co princ waleský." (Viz citace z Junácké symboliky od bratra Čáky.)
Motivace našeho kmene RS a našich obřadů se zakládá kupříkladu na rytířském pojetí života kmene. Pevné řády a kodexy, stvrzené na starých glejtech a listinách s pečetěmi. Tajná řádová „Sezení" a přísahy. Pasování skautů (zájemců - čekatelů) na rovery. Oznámení privilegií členů „našeho stavu" před ostatními

* Černý princ byl synem anglického krále Eduarda III., přemožitele Jana Lucemburského. Tři zlatá pštrosí (supí) pera jsou položena na černém štítě s heslem „Ich dien" - německy „Sloužím" umístěným na stuze.

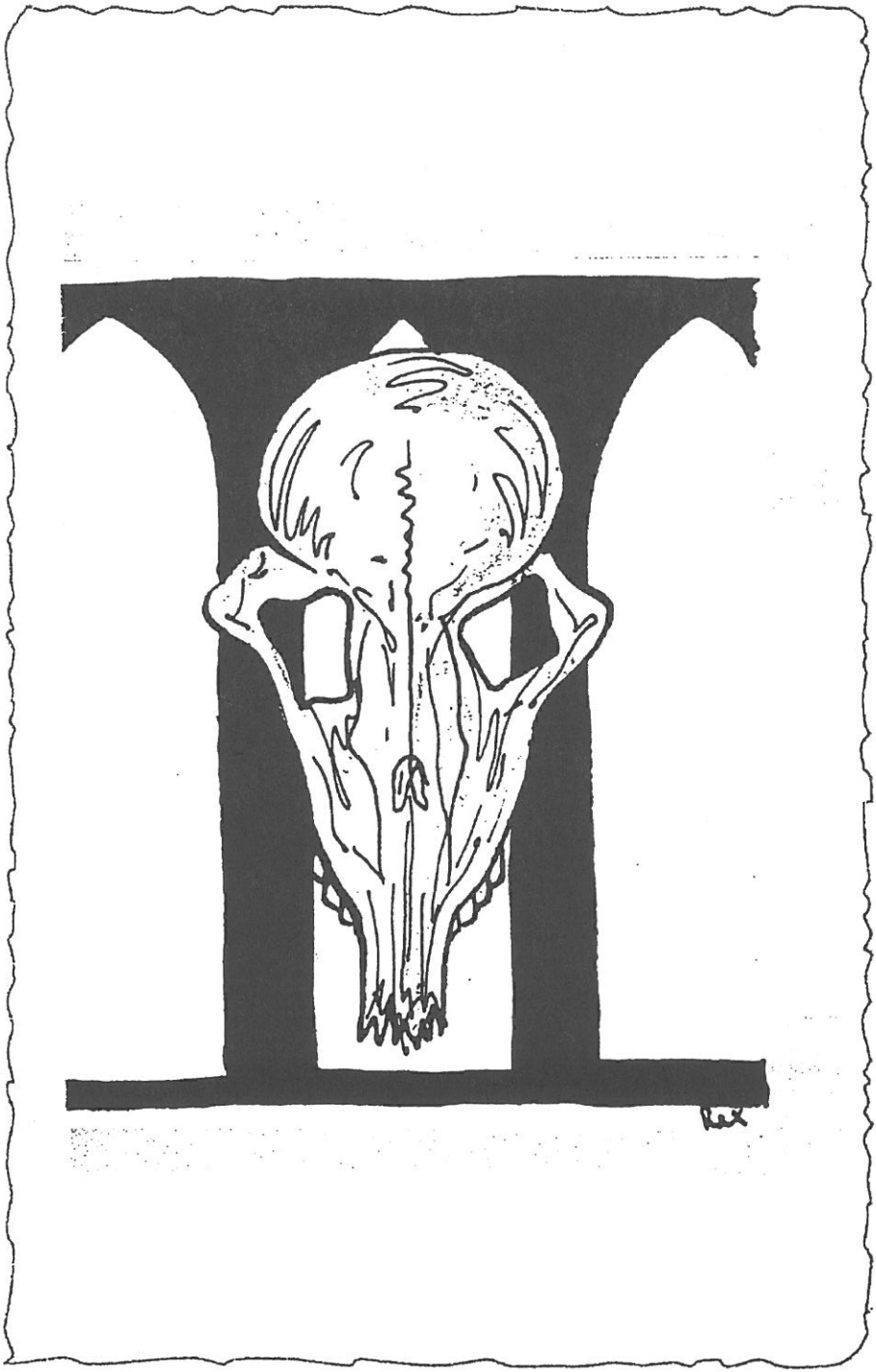
Rex

(pro touhu ostatních dostat se mezi nás). Putování našich roverů je zde připodobněno k vysílání rytířů - poutníků konat dobro a sloužit Službou řádu i druhým. Na Sněm kmene a Velká sezení ročních období jsou členové kmene svoláváni listinami, jako bývali za dávných dob rytíři svoláváni na hlavní hrad k Velkému rokování. Všechny tyto prvky jsou kmenu vlastní a s drobnými úpravami je přebírají a dodržují nové generace.

13.2.1.1. Pomůcky k motivační činnosti

Pergamen (zhotovený z pauzovacího papíru), tuše různých barev – černá hlavní, pero do násadky, ručně dělaný papír (k dostání v uměleckých potřebách), barevné pečetní vosky, pečetidla (sv. Jiří, RS iniciály), razítko - linorit (RS erb tří per, znak kmene), červené stuhy a šňůry, krabice na pomůcky, glejty a listiny, svíčka, lahev okapaná voskem se základací listinou, vybělená lebka hlodavce, klubko roverské šňůry, kmenová kronika v kůži, roverské obřadní právo (miniatura roverské hole), roverská obřadní hůl. Ke všemu patří roverský oznamovatel s iniciálami RS a roverský kout v klubovně s nástěnným obrazem - motivem RS.

IV. ETAPA – PŘEKLENUTÍ KRIZOVÉHO OBDOBÍ KMENOVÉ PRÁCE

... Z našich roverských akcí od srpna 1991 do konce roku.

a) zdoláváme Velkou Fatru – Muráň a Silickou slatinu (konec srpna)

b) s gumovým člunem na zádech jedeme okusit Sázavu (srpen)

c) zopakováváme si Sázavu (září)

d) Brno a Macocha (ještě v srpnu)

e) po Rakousku (září)

f) cykloakce na Šternberk (říjen)

g) průzkum lomu Amerika (listopad)

h) příprava hry „ve městě"

ch) spojené Podzimní a Zimní Velké Sezení kmene (prosinec)

i) Silvestr a Nový rok (konec roku)

Všechny tyto akce absolvovaly různé skupinky našich členů kmene, nechyběl vždy zápis do kmenové kroniky s probráním poznatků o akci. Už v létě na letním táboře byli přijati noví členové, posila ze starší části oddílu, která se již delší dobu zúčastňovala námi vedených akcí. Jde o nové členy mající plný zájem podstoupit roverskou Službu a plnit všechny kmenové požadavky. Čeká je však ještě hodně práce na sobě a hlavně výdrž. Nejtěžším úkolem pro ně bude připravovat a dávat vlastní návrhy programu pro ostatní členstvo kmene. Nikdo nesmí být pasivní, aktivita se vyžaduje od každého člena kmene.

14. KRIZOVÁ OBDOBÍ KMENE RS A ROVEŘI - SAMOTÁŘI

Jednou ze základních příčin krizových období kmene je například špatná docházka členstva z následujících důvodů

a) odchod na vojnu,
b) zamilování se člena,
c) u člena se objevuje nový zájem (hudba, sport, podnikání, jiné zaneprázdnění),
d) osobní krize člena – ztráta zájmu o kolektiv kmene a jeho činnost.

Toto vše má za následek odchod členů, který v málo početném kmeni RS znamená okamžitou krizi pro kmen, protože doplňování roverského kmene nelze předem plánovitě vypočítat, jako je tomu při doplňování skautského oddílu přicházejícími vlčaty ze smečky. Nutné je však se s uzavřením kmene smířit a vypořádat jako s běžnou věcí historie roverského kmene. Uzavření kmene na určitou dobu neznamená neúspěch roverského vůdce, znamená to řešení stávající situace. Pro zachování další roverské činnosti při oddílu nebo ve středisku a pro zachování kontinuity s roverskými kronikami a roverským vůdcem postačí na překlenutí krizového období udržet tzv. rovery - samotáře.

14.1. ROVEŘI - SAMOTÁŘI

Rover - samotář se vyskytuje ve dvou podobách:

1. Jako ten, který zůstává po uzavření kmene dál při roverské činnosti.
2. Jako ten, kterého si jako samostatného rovera - samotáře vychoval roverský vůdce z vybraného staršího člena skautského oddílu.
3. Třetím případem je roverská činnost rovera - samotáře v oblastech a lokalitách, kde nejsou podmínky na získání potřebného počtu členů pro roverský kmen. Zde potom vidím možnost v nejlepším případě konat roverskou činnost v tzv. dvou až tříčlenné „roverské hlídce" sestávající z roverů - samotářů, zaregistrovaných u oddílu nebo vzdálenějšího střediska.

Ve všech případech je vhodná konzultace činnosti roverů - samotářů s nejbližším roverským vůdcem.

Celá situace se pro roverského vůdce znovu opakuje. S pomocí rovera (roverů - samotářů) jde po čase o znovuotevření kmene RS a navázání na jeho tradici. Celá doba překlenutí se zaznamenává do roverské kmenové kroniky jako činnost.

Hodnotu tohoto způsobu roverské činnosti, „překlenutí" rovery - samotáři, vidím v tom, a je to i dokázáno, že rover - samotář jako soběstačný vyspělý skaut může svou silou působit sám na ostatní skautsky - roversky jako stráž pořádku, záštity a služby.

... Je 18. ledna 1992. Členstvo našeho kmene RS Sov je svoláno na 7. sněm kmene. Sněmové místo se nachází na sroubku na Ztracence. Deset členů kmene se různým způsobem dopravuje na místo.

Je večer a dole hluboko ve skalnatém údolí líně protéká řeka Vltava. Zimní odlistnatělé stromy odhalily srázy a stezky na nich, které všechny klikatě mizí někde dole u řeky. Z terasy sroubku se ozval hlas, známý hlas jednoho našeho člena. Jdeme dobře oslí stezkou, klesáme, už je vidět přímo pod námi i střecha sroubku a pod ní světlo od okna. Jsme na místě.

Po večeři je vše pečlivě uklizeno a 7. kmenový sněm je tradičním naším způsobem zahájen. Dodržujeme vážnost okamžiku, máme s sebou všechny kmenové kroniky až po tu poslední šestou v pořadí, ve které už je jen pár prázdných stránek a bude založena sedmá.

Podstatnými okamžiky slavnosti bylo odsouhlasení nových kmenových regulí, včetně regulí přijímacích. Je provedena změna barvy jedné korouhve na Červenou. Sněm rozhodl o ukončení členství tří členů a vyloučení jednoho člena z našeho RS kmene. Před volbami hodnostářů kmene probíhala velmi rušná diskuse. Objevují se nové prvky názorů, hodnotí se zavedené a prováděné. Nic se nemůže nechat z činnosti členů nepovšimnuto. Kmen RS se skřípotem navazuje na roverské počátky svých členů v někdejší době skautských roverských let 1968-1970. To bylo před dobou kmene Rozumných Starců, který dále působil přes celou dobu tzv. „normalizace" (1971-1989). Tento kmen a roverstvo této doby skautské nesvobody vybudoval kmenové tradice a vše, co máme tady dnes na 7. sněmu před sebou. Od mnohého „zastaralého" je upuštěno následkem rozhodnutí Sněmu. Ruší se kupř. náš dosavadní úřad „Velmistra" – existuje již skautský tisk, máme své Ústředí Junáka, veřejně již první rok Junák a skauting v naší zemi funguje. Toto vše nahrazoval Velmistr v době skautské nesvobody – byl to „úřad" pro dbání roverského řádu v našich řadách, „úřad" pro studium možností, jak je možno roversky v naší členské základně působit naplno a otevřeně bez potíží a bezpečně před podezíravým režimem totalitní moci pronásledující skauting.

Jsme snad o krok dál, rozhodli jsme ku prospěchu našeho budoucího kmene? (Pozn: Přítomný vůdce, odpovědný za 20 let práce kmene, má z toho těžkou hlavu.)

14.2. VNĚJŠÍ NEGATIVNÍ VLIVY

K dobré a nepřetržité práci kmene je nutná předvídavost vůdce - pozorování společnosti, prostředí, politiky. Je nutné sledovat život ostatní neorganizované pubertální mládeže, její zájmy, záliby, nectnosti, tápání. V tomto současném dění vždy „pluje" kmen „jako člun" a vzdoruje „vlnám" událostí. Vliv okolí mimo kmen na jedince má účinek kladný i záporný:

a) přestup člena do učení, na střední a potom na vysokou školu (nová parta spolužáků, učňů, studentů, noví kamarádi a nové prostředí),
b) první zamilování,
c) taneční a společenský život, společenský pohled na první dívku,
d) blížící se povinná vojenská služba (nebo náhradní) – opět nová nesourodá společnost,
e) první vstup do zaměstnání (opět nová společnost, často ztráta iluzí oproti školnímu životu, přichází holá skutečnost sebezaopatření).

A mezi těmito příklady se prolínají další vlivy:

1. najednou úspěšnost ve sportu, v hudbě, v tanci, v jazyce, u druhého pohlaví a také u jiné party kamarádů, ve společenském životě, v zaměstnání,
2. malér v rodině – rozvod rodičů, úraz, úmrtí apod.,
3. nevhodné kopírování volných jevů ze skautingu z ciziny (nám zatím k našemu prospěchu vzdálených) – odstoupení od zásad, pití piva, alkoholu, uvolněnost v krojování, změkčilost technikou, koedukace roverských jednotek v plné míře a podobně.

Můžeme předpokládat, že naši roveři žádnému z těchto vlivů během dospívání neuniknou, je to kolem nich a působí to na ně velmi silně. Na základě těchto studií a poznatků vůdce s členy kmene rozmlouvá ptá se, sleduje, usměrňuje, navštěvuje společenské akce, sportovní utkání, vystoupení člena kmene, neodmítá poznat dívku, se kterou člen kmene chodí a podobně.

Tato studie vlivů nám pomůže (a je dobré s chlapci o tom někdy vhodně pohovořit) k určení obrazu tzv. „ideálního rovera". Vyplyne nám z toho, kdo z odcházejících členů skautského oddílu je vhodný k přijetí do „čekatelské předroverské doby" nebo koho lze mezi čekatele do kmene RS přijmout z případných zájemců, nováčků nad 15 let, kteří o skautingu ještě nic nevědí a chtějí vstoupit do řad Junáka.

15. SHRNUTÍ, ÚSPĚCHY A NEÚSPĚCHY

15.1. ÚSPĚCHY

Úspěch naší roverské kmenové činnosti je v prvé řadě v tom, že jádro kmene RS, se kterým jsem během dvacetiletí pracoval, neopustilo naše skautské řady, pomohlo mi v devadesátém roce založit středisko a je dnes aktivní v řadách

... Na farmě u přítele oddílu a kmene RS, která je v Orlických horách, pořádáme zimní tábor roverů a starších skautů z našeho mateřského oddílu. Prožíváme zimní tábor „Orion" od 29. 2. do 8. 3. 1992.

Spali jsme na chalupě i přímo stanovali u sjezdovky, ke které jsme se dopravovali místním autobusem. Členové tábora postavili i příšerku Šamšulku – řádného sněhuláka. Sjezduje se i putuje na běžkách. Sněžnice nám slouží coby kolíky ke stanům.

Jeden večer jsme stavěli stany přímo vedle vlekařské boudy na konci vleku. Spaní proběhlo klidně.

Je mrazivé, ale nádherné ráno. Po snídani (vaří se po dvojicích) ve stanech opět lyžujeme, zkoušíme všechny sjezdovky a hrajeme taky babu a eskymáckou honičku. Zajížďkám do lesa se vyhnul málokdo. Semtam dáváme čaj v občerstvení pod vlekem. Někteří si nahřívají opuchlé nohy na odpoledním sluníčku. V předsíňce vlekařské boudy se vaří večeře.

V noci byl poměrně silný vítr. Ráno je mlhavé počasí, ale naštěstí se během dne vylepšilo. Lyžujeme, filmujeme, jezdíme hady. Všichni hadi dopadli katastrofálně.

Jednomyslně jsme se dohodli, že zůstaneme ještě jednu noc a den. Lyžujeme až do večera. Než jdeme spát do stanů, postavených nad sjezdovkou, kocháme se nádhernou vyhlídkou na okolní krajinu Orlických hor. V noci je klidno.

Další ráno je opět tady. Je skvělé počasí. Sluníčko svítí až moc, sníh začíná tát. Novinkou na sjezdovce je slalom mezi klacky. Dotáčíme poslední film. V poledne balíme stany a všechny věci. Následuje exkluzivní jízda s krosnami na zádech dolů k autobusu.

našeho OS klubu, se kterým dokáže pravidelně pořádat svůj letní tábor rodičů s dětmi.
Druhý úspěch vidím v tom, že odchovanci roverského kmene nikdy nepřestali pracovat na sobě a mnozí z nich jsou vysoce vzdělaní lidé s akademickými tituly a postaveními.
Třetím úspěchem je to, že kmen má své tradice, řadu kronik o své činnosti a nasbírané zkušenosti. Jeho činnost je stále otevřena těm ze střediska, kteří se chtějí stát rovery a projeví o roverskou činnost zájem.

15.2. NEÚSPĚCHY

Neúspěchem kmene je to, že se kmen rozhodl na posledním kmenovém Sněmu kráčet dál bez kontinuity s vůdcem zakladatelem. Dalším neúspěchem je to, že jeden silný iniciativní člen kmene nebyl zavčas usměrněn ve své mimokmenové činnosti. Tento člen dokázal přetáhnout do „svého" sportovního týmu, který sám založil a přizval i cizí kamarády, naše rovery a čekatele kmene RS. Tato sportovní činnost pak u mnoha členů kmene převládla, kmenová roverská činnost se jim stala druhotnou, až zanikla úplně. Neúspěchem může být i to, když nový roverský vůdce přestane rozprávět se členy kmene o roveringu, začne si myslet, že stačí být jen v pozadí a začne čekat, až se členové k něčemu rozhodnou sami a že se sejdou. Neúspěchem roverského vůdce je i neodhadnutí situace zavčas; kupříkladu své rodinné situace, kdy je nutno za sebe v roverské práci hledat náhradu. Neúspěchem rovera je to, když se vytratí Služba a nastoupí osobní pohodlnost.
Největším neúspěchem je však to, když se nehledá východisko z krizové situace.

16. ROZBOR SITUACE

V této práci jsem se zabýval problematikou práce a činnosti s dospívajícími chlapci, které jsem získal pro roverskou myšlenku. Jako jejich vůdce jsem se nikdy nezabýval tím, jak by musela vypadat práce se stejně starými dívkami (nynějšími rangers). Můj program byl vždy stavěn a usměrňován jen pro chlapce - rovery a jsem toho názoru, že pro zachování roverství chlapeckého kmene je nutno odlišovat v tomto období dospívání program chlapecký a dívčí.
Připomeneme si, že rovering se opírá o rytířství, tedy o záležitosti mužů. V připodobnění si můžeme uvědomit, že v této věkové chlapecké kategorii jde o dobu mužského dospívání před nástupem na vojenskou prezenční službu. Na druhé straně jde také o dobu ohlazování mužské neohrabanosti ve společnosti (taneční, plesy, diskotéky). Zde změkčilost nebo přílišná obhroublost před ostatními je brzdou a je na škodu jedince v jeho dalším životě.
Výchova podle mužského vzoru je jen mužskou záležitostí a není tedy pro dívky. Roverská poutnická hůl je znakem poutníka, znakem mužské odolnosti – u roverů znakem vyspělosti chlapců. Tak to vytrysklo z pramenů roveringu zakladatele lorda B-P.

... V dubnu 1992 celý náš kmen RS křtí velký nový nafukovací člun s názvem „Jezinka" na řece Sázavě. Hned za týden po tomto křtu se vydáváme na velikonoční výpravu do Podyjí. Zde procházíme krásnou přírodou, vidíme divokou řeku, někteří tradičně provádějí velkou koupel ve vodách Dyje, padá nám i snížek, lesy jsou plné kytek. V rakouském Hardeggu dostáváme od paní hraběnky slevu ze 35 na 22 šilinků na osobu při vstupu na místní hrad. I to bylo pro nás moc, a tak přecházíme po mostě zpět hranice a jsme opět doma, kde se platí korunami. Prohlédli jsme si hrad Bítov a Cornštejn – ten se zdálky nezdál, ale je to paráda! Květnová roverská akce byla už zase vodní. Brázdíme s gumovým člunem „Jezinkou" Sázavu ze Světlé nad Sázavou přes Stvořidla, která stála za to se spoustou vyčnívajících šutrů, často jsme přetahovali. Bojovali jsme s dravým proudem skvělými výkony, až jsme litovali, že peřeje jsou už za námi a nastoupily nekonečné voleje. Po dřině však přišla odměna v podobě skvělého Budčického jezu. Jsme líní přenášet, a tak tento téměř kolmý 2,5 m vysoký jez s gumákem přejíždíme, krkolomně, ale se smíchem.
V Chřenovicích večeříme a přespáváme v „domečkách" na místním hřišti.
Sobota je ve znamení volejů a mnoha jezů. Na oběd táhnem člun potokem ve Žďáru n. Sáz., abychom se mohli najíst v hospodě „Na Ostrově". Dále Sázavou až do Kácova. Je krutá zima, spí se v hotelu se slevou.
Ráno přes Český Šternberk, kde obědváme, a po zabalení omytého člunu hurá na vlak domů.

... Jedenáct roverů střídavě působilo na letním táboře 1992, který se konal na Tachovsku u Žebráků.
Mohutná věž byla dominantou tábora a výsledkem práce roverů za vydatné pomoci ostatních. Možnost stát těch 9 metrů nad táborem, to bylo pýchou každého rovera tohoto tábora a nejenom stát, na horní zastřešené plošině, kam se dalo vylézt jen po provazovém žebříku, mohl stát i vytažený stolek a dvě lavičky. „Roverská moudrost", jak říkají naši roveři, odvedla dobré dílo.

Vrátím se opět do doby nedávno ještě pro skauting temné. Roveři v době totality byli záštitou mnoha utajených skautských oddílů. Dokázali být hybnou silou dění a svojí Službou dokázali překlenout dobu zákazu skautování. Roveři se podíleli na přípravách rádcovských kurzů, mezioddílových srazů, bojů družin, společných her mezi spřátelenými oddíly jedné víry. Roveři připravovali a zajišťovali letní tábory, kde bylo na první pohled jasné, že jde o skautský táborový styl. Roveři nacházeli cesty pro své mladší druhy, nastavovali svůj štít proti bezpráví doby, která vnucovala mládeži „pionýrský jednotný výchovný systém PO SSM". V této Službě nemohl samozřejmě každý obstát, obvzláště ne ten, který nepochopil skautskou roverskou Službu.

16.1 VÝHLED DO BUDOUCNA

Chtěl bych tímto na závěr říci, že budeme–li chtít vybudovat členskou základnu skautů - roverů, o které se budeme moci jako hnutí opřít a kteří budou záštitou pro své oddíly a střediska, budeme muset:

a) roverskou Službu oddělit od postupové přímky platných skautských věkových kategorií (dnes: vlče - skaut - rover) a uplatnit rozdělení postupu na:

vlče - skaut < starší skaut / rover

b) pro „speciální" skautské jednotky (kmeny) roverů pak nastínit programové alternativy, zkoušky, postupy, jednání, privilegia a podobně,

c) zařadit do skautského hnutí specializaci „roverský vůdce" a vytipovat pro tuto činovnickou práci nadšené vůdce. Jen tito vůdcové a s touto specializací budou moci zakládat a řídit roverské kmeny, přijímat roverské sliby, předávat roverské šňůry, řídit rovery - samotáře a podobně,

d) u ústředních orgánů Junáka založit odbor pro rovering, který by mohl být na úrovni Hlavního kapitanátu VS,

e) roverský stav v Junáku by měl dostat svá privilegia v podobě kupříkladu celého nového roverského kroje odlišujícího se od běžného kroje skautů (jiná barva, střih apod.), který by člen RS měl právo nosit až po splnění roverského slibu,

f) nadstavby nad skautskou běžnou programovou činnost by příslušely roverům. Tyto činnosti by byly zařazeny do programové náplně názvu „Cesty roverů" (volná nadstavba skautské stezky).

V „Cestě" by mimo části věnované Službě a dalšímu skautskému vzdělávání byly části, zadané volnou formou, pro určitou programovou specializaci (vysokohorská turistika, rafting, cykloputování, country hudba, technické činnosti, motoputování a tak podobně a dále odborné zkoušky ke zdokonalování znalostí a dovedností rovera).

... Začínáme ve kmeni velké přípravy. Vše se už točí jen kolem pro nás nové veliké letní akce. I na letním táboře se o tom pořád mezi námi mluvilo. Nyní už je všechno připraveno, máme po letním táboře a největší akce v dějinách oddílu i kmene RS je tady.

7.-23. 8. 1992 se koná naše RS akce cizinou – cykloakce „Holandsko 1992" (za asistování doprovodného vozidla s náhradními koly, bagáží a proviantem). Z Prahy nás odjíždí osm členů. Každý má přesně vymezenou funkci – šéf řidič, 2. řidič, kuchař, zdravotník, provianťák, technik, člen páka a poslední smolař, kterého jsme museli zanechat ještě v Čechách.

V zápisech VI. kmenové kroniky RS-Sov je vypsána celá trasa této cesty: Praha-Cheb-Selb (D)-Hof-Rudofstadt-Eisenach-Padeldoorn-Münster-Enschede (NL)-Zutphen-Voorst-Apeldoorn-Elburg-Lelystad-Almere-Uitdam-Amsterodam-Ilpendam-Alkmaar-Bergen-Egmont-Harlem-Leiden-Haag-Renesse-Midelgurg-Wemeldinge-Mattemburg-Bergen op coom-Breda-Zundert-Heer-Hujbergen (B)-Poppel (NL)-Einphoven-Vakenswaard-Veert-Rogel-Mönchengladbach (D)-Köln-Frankfurt-Würzburg-Bamberg-Scheslitz-Bad Bernek-Schirping-Cheb (CS)-Praha.

... Podzim probíhá ve znamení úprav střediskové klubovny. My jako roveři provádíme odborné práce, elektriku, obložení stěn dřevem apod.

Stíháme i Velké RS Sezení ve sroubku u Muflonní stezky na Ztracence. Máme nové čekatele (hornery), připravujeme pro ně zkoušky, plánujeme další program na příští rok.

V posledním měsíci roku 1992 provádíme „Štěpánské vánoční putování roverů", je 26. prosince a je –12 °C mrazu.

Z Berouna se jde pěšky podél zamrzající Berounky na Alcazar (lom). Dále vede naše cesta přes Srbsko a na Velkou a Malou Ameriku, Mexiko a Modrý lom. Bohužel nikdo ze zkušených borců nemá baterku, a tak do štol moc daleko nelezeme.

Po loukách se přesouváme do Karlštejna a pod Dračí skalou se občerstvujeme u krbu. Byl to krásný a slunečný den a mrzlo až praštělo.

Projde-li rover celým členstvím kmene RS nebo činností rovera - samotáře, to znamená projde-li touto speciální přitažlivou nadstavbou, která vede k osobnímu zdokonalení v praxi, pak se charakterově zocelí.
„Rover má svoji odpovědnost, musí na sobě pracovat, aby z něj byl lepší člověk a lepší občan (B–P).“ Toto by mělo být i v pozdějším věku člena zaznamenáno na oldskautském nebo činovnickém kroji v podobě označení, že člen Junáka byl roverem tolik a tolik let. Roverská léta (lipové lístky) by se potom mohla přeměnit kupříkladu na roverský prýmek na levém nárameníku rukávu.
Získávat mladé lidi odrostlé pravidelnému oddílovému životu a sdružovat je opět do „nějaké“ nové jednotky s činností – to není cílem myšlenky roveringu. Cílem také nesmí být jenom bezduché přecházení z jedné věkové kategorie do druhé, vyšší, aniž by se cokoli změnilo a jen pokračovalo dál v předchozích zvyklostech programu a způsobu práce. Není ani cílem vypěstovat si pyšnou a vzpurnou členskou „extratřídu“ „starých pák“, která by měla k vzoru pro mladší daleko. Bylo by rovněž chybou mít rovery jen pro parádu, rovery, u kterých je mizivá docházka a kterým roverská Služba nic neříká. Bylo by také chybou vůdce, kdyby zjistil, že na to sám fyzicky nestačí, aby si nepřizval (nedoporučil pro volbu) mladšího člena kmene do spoluvedení.

16.2. SMYSL ROVERINGU

Cílem myšlenky roveringu je podle zakladatele B–P* :
Slovem rovering – putování – není myšleno bezcílné toulání, ale *hledání cesty, pouť po stezkách k určitému cíli, při níž jste si vědomi toho, jaké překážky a nebezpečí vás mohou potkat. Musíte očekávat mnoho obtíží.*
Cíle roverského hnutí (citováno dle myšlenek B–P):
„Máme krásné důkazy, jací mohou lidé být, když jsou vychováni k mužnosti. A na druhé straně zase důkazy, jací mohou být mizerové, když jsou ponecháni napospas hospodám a špatnému prostředí.“
„Cílem roveringu je bratrství a Služba jiným lidem.“
Měřítko pro rovera, jak jej viděl B–P a jak si přál, aby rover vypadal:
„... Je to urostlý asi osmnáctiletý mládenec. Přišel z daleka se svým batohem, ve kterém má jen lehký stan, přikrývku, kotlík a jídlo. Nosí ještě sekeru a laso. V ruce pevnou hůl se zvláštní vyřezávanou hlavicí – jeho vlastnoruční práce. Ve své výstroji má navíc daleko důležitější věc – šťastný úsměv v opálené tváři.“
Co všechno patří k roveringu a jeho programu:
„... Rovering rozšiřuje skautský program pro mladé muže o zálesácké disciplíny a náročné rukodělné práce s přírodním materiálem.“

* Viz jeho publikace „Rovering to Success“ (tzn. „Putování za úspěchem“ nebo „Na pouti za úspěchem“).

... Silvestra trávíme v tee-pee a slavíme Nový rok 1993.
Ze zápisu v kronice lze vyčíst: Dvouhodinová cesta ubíhá rychle, i když dva z nás ji cítí až v žaludku. Pan řidič asi nechtěl zastavovat v Jeřmanicích, ale svých práv se domáháme. Neúspěšně jednáme, neoblomný hajný nám nedá povolení k táboření.
Vše řešíme jinak, v pásmu ochrany kamarádovy chalupy, u lesa, stavíme týpko. Vystýláme ho proutím a chvojím, přes to igelit a deky, teplota je zatím –8 °C. K večeru rozděláváme v týpku oheň a doháníme teplotu na 1 °C a po další půlhodině až na 7 °C. Místy je v týpku až taková teplota, že shořela špička u jedné kanady. Během noci klesla teplota na –3 °C.
Přes den se po rozdělení prací připravujeme na silvestrovský večer v přírodě a vítání Nového roku.

... Zimní lyžování s výpady na hory už máme za sebou, a tak nám začala jarní roverská činnost. Připravujeme se na vodní akce a pěší putování.
Je květen a rozjíždíme super akci na divokých řekách Saalach a Salzach v Rakousku. Přesouváme se tam dvěma favority, z nichž jeden má přívěs. Máme s sebou velký gumák „Jezinku".
Trasy splutí si nejdříve procházíme pěšky, přesto z jednoho „udělání" se jaksepatří vzpamatováváme hodně dlouho. Divoká řeka nám pěkně srazila hřebínek. Tři dny vodní akce nám úplně postačily k tomu, abychom si řekli, že musíme ještě hodně poznávat divokou vodu.
„Není důležitý, jestli jsou zážitky kladný, nebo záporný, hlavně, že jsou silný."
... A to tentokráte pro šest roverských rafterů byly zatraceně silný zážitky...

„... Roverská Služba se dělí na skautskou službu a službu veřejnosti. Skautskou roverskou Službou se rozumí, že rover může pracovat ve středisku jako vedoucí vlčat, tajemník, organizátor her, instruktor, člen rady, vůdcův zástupce. Může pomáhat i jiným střediskům, dětským domovům, může vykonávat pořadatelskou službu při shromážděních a sportovních podnicích. Roverské družiny mohou pracovat jako součást místních prospěšných institucí (v Červeném kříži, dobrovolném hasičském sboru, u Domu dětí a mládeže, klubu apod...).“

Tolik pro dokreslení roveringu z některých programových myšlenek B–P.*

16.3. SHRNUTÍ

Shrnu–li základní myšlenku roveringu a roverství tak, aby odpovídala soudobým podmínkám, musím doporučit roverským vůdcům, aby sáhli hluboko pod hranici 16 let a vybírali již čekatele pro kmen RS (snad budoucí roverské adepty) v řadách skautského oddílu, po poradě s vůdcem tohoto oddílu a pomalu si je připravovali na cestu k roverského programu. Plody této práce se dostaví a vítězstvím bude, když ve středisku na každý oddíl připadne alespoň jeden rover a kmen RS bude čítat ono minimum, které je povoleno, tj. 8 + 1 členů. Je nutná železná kázeň, kamarádská, bratrská, kmenová vzájemná sebevýchova.
Nezlobíme se na sebe, když se na poli roverském rozejdeme . Úkolů a práce ve skautingu a v Junáku je tolik, že se dá kráčet dál i po jiné cestě skautské činnosti, která vede na vysokou horu poznání. Je dobré si zachovávat rovery - samotáře i z přestárlých členů kmene v případě krize. Lépe se nám potom bude obnovovat kmen RS. Bez řádných roverů by byl náš skauting ochuzen a špatné rovery nepotřebujeme. K dosažení tohoto cíle je zapotřebí připustit si myšlenku výběru – *„Každý nemá na to, aby byl roverem.“*

Pozn.: Shrnutí doplňuje publikovaný článek „Jít po roverské cestě“.

Slovo závěrem

Touto prací chci dokumentovat, že rovering v době totality, tzv. „normalizace“ (v letech podzim 1970–podzim 1989) nespal, dále se rozvíjel, a to přičiněním mnoha nadšených vůdců a vedoucích, se kterými jsem se stýkal a kteří se nezalekli dále mládeži vštěpovat skautskou a roverskou myšlenku Služby. Navzdory „režimu“, který byl vůči nám ve střehu, přicházela do našich oddílů a středisek nová mládež. Z postů vedoucích a tajných skautských vůdců byla v Praze a jinde vedena mládež v různých organizacích a měli jsme pevnou víru v srdci, že skauting v naší republice bude jednou opět obnoven... až!

* Uvedené citace viz *„Vlče, skaut, rover“* SKAUTING, LIBEREC 1993

... Střídáme ve kmeni co nejvíce přesunové prostředky. Pestrost je velmi účelná. Letní tábor je volen i pro oddíl skautů jako cyklotábor, a tak všichni vyrážíme z pevného tábora i do vzdálenější okolí na kolech. Až se divíme, jaké dálky jsou tímto přesunem během jediného dne dostupné a vždy stačíme dojet na svou pevnou základnu – letní tábor. Objíždíme Rábí, Strakonice, Písek, Tábor, Sudoměř atd.

Postavili jsme dobré táborové stojany na kola, máme je pod plachtovou střechou a tím zajištěna na noc. Věnujeme se v programu údržbě a čištění kol, jezdíme terény i rychloprémie, kolům i sobě dáváme zabrat a mimo to plníme táborovou službu jako každá družina. Únavu nesmíme dát na sobě znát – jsme přece roveři! A po letním táboře se nám ty cykloakce a výjezdy tak zalíbily, že odjíždíme na prázdninovou cykloakci na Šumavu a Novohradsko, ze které děláme i výjezd do Rakouska.

Vyjíždíme. Lachty bohužel odjíždí od Dolního Dvořiště zpět do Prahy s prasklým rámem a my ostatní vyrážíme v dešti směr Studánky. Za hranicemi odbočujeme a po cyklistické stezce podél Malše jedeme dál. Krásná krajina. Asi po dvaceti kilometrech praskl Fidovi vadný plášť. Pokus o sehnání nového ztroskotal, a tak pomáhá vycpání Gingovým páskem. O kus dál nocujeme. Večeře – silonová polévka (zápis jedné příhody z akce na kolech).

... A pokračujeme. Dalšímu z nás praskla duše. O kus dál nalézáme na hromadě (je železná neděle) funkční kolo, z kterého bereme celé zadní kolo (jen napumpovat), marně se snažíme oddělat i kliku a vyměnit ji za jednu naši prasklou...

Je srpen 1993.

Po roce 1970 jsme nevěděli, za jak dlouho povolí tlak kolem nás a jaké budou možné cesty úniku z prosazovaného „jednotného výchovného systému PO SSM".
Našimi pilíři byla přirozená povinnost Služby starších roverů a u skautských vůdců plnění vůdcovského slibu. Lépe se nám začalo dýchat až v různých „střediscích" spojených pražských skautských oddílů, kde byla vytvářena osnova určitého společného programu (atletické přebory, klání družin, kulturní vyžití, lacrossová utkání - přebory na Brdech, bojové polní hry), ale i rádcovských kurzů, roverských výjezdů a vůdcovských porad s hodnocením momentální situace.
Ke konci osmdesátých let už existovaly i výměnné stáže našich rádců a členů na táborech ostatních oddílů a začalo se pracovat i na sjednocené společné moderní skautské pětistupňové stezce, která vycházela z vlastních zkušeností našich oddílů i amerických skautských zkušeností tehdejší doby, tj. před devadesátým rokem.
Jedno takové pražské uskupení oddílů, organizačně podobné středisku, ve kterém působil můj oddíl a kmen RS, byla tzv. „Liga Pěti". Řady vedoucích a vůdců pracovaly dále svou skautskou metodou, rozvíjela se skautská oddílová i kmenová praxe, při oddílech pracovali roveři, kteří byli jejich záštitou. Plných dvacet let stály každý rok tábory, které si dokázaly uhájit oddílovou skautskou symboliku.
Jména: Špalík, Minewakan, Pedro (JZP), Martin, Jakub, Kobra, Jožka, Medvěd - Hiawatha, Brko, Čiksika, Wimpy, Řešetlák, Motýlkář, Bubla a další...
A oddíly: Pětka, Devadesátka, Mungo, Bílý orel, Šedý vlk, Neskenon, Mamuti, Dívky táb. ohně, Statečná srdce, Cariboo, HOBŘ - Dvojka, Havrani, Bobří oddíl a další... To byli vedoucí a oddíly jedné skautské víry, se kterými se setkával na společných akcích náš oddíl Sov a RS kmen „Rozumní Starci".

Autorská poznámka:
V této práci jsem vycházel ze základní osnovy osmnácti průběžných statí z čtyřiadvaceti let života našeho kmene RS, které jsem pokládal za důležité pro doplnění metodiky práce s roverským kmenem. Vycházel jsem přitom ze základů určených roveringu, které stanovil B–P a dále pro naše národní potřeby rozvíjel A. B. Svojsík a další bratři. Mým úmyslem je doplnění dostupných publikovaných roverských metodik, kupříkladu bratrů Mirko Vosátky, Medvěda - Hiawathy, Šamana, Giganta, ZETa a dalších. Zprvu jsem nepředpokládal takový obsah práce, jejíž téma jsem si sám zvolil, protože mi bylo nejbližší. Postupem doby při psaní jednotlivých statí a kapitol jsem si však ověřoval důležité návaznosti a skutečnosti, které jsem nemohl opomenout, a o to jsem svoji práci rozšířil. Řekl jsem si, že když píši, napíši všechno, co mám na srdci. V roveringu jde stále o cestu hledání a stále lze najít něco nového. Proč však někdy nacházet nové, když jiní to třeba již vyzkoušeli a poučili se z chyb. Vždy se hodí poučit se od druhých a pro náš rovering jsou poznatky vůdců, kteří pracovali s rovery, velmi potřebné a často nedostupné. Styl zde popsané rover-

... Stál jsem před zarostlým místem se vzrostlými žahavými kopřivami. Náš tábor je za lesem na Pasece stínů a žádné hlasy už z něj na toto místo není slyšet. Vůdce tábora mne zavedl až sem k tomuto místu, které zřejmě před tím pečlivě vybíral pro nás rovery, pro plnění jedné z dalších našich zkoušek „10 vrubů RS". Dívám se na ty šlahouny ochlupených žahavých rostlin, některé jsou vyšší než já a nevidím přes ně konec té hrozné mýtiny. V duchu se vkrádá myšlenka být tak jenom skautem, to bych nemusel ještě tuto roverskou zkoušku utrpení plnit. Sundávám tenisky, předávám je pozorujícímu, nic neříkajícímu vůdci a odhodlávám se k poslednímu rozhodnutí. V duchu si v rychlosti probírám, jak nejlépe nastavovat bosá chodidla mezi žahavé stonky, jak si v té příšerné pálivé džungli pomáhat nahýma rukama. Jsem jen v trenýrkách. Rozhodl jsem se dávno předem, že tuto zkoušku do „10 vrubů RS" podstoupím, od toho jsem tady... Vykročil jsem tedy vstříc utrpení.

Procházím pomalu kopřivami. Začínají mě svědit chodidla a s úsilím odhrnuji šlahouny, které se za mnou staví do pozoru, kývají se a občas jako biče šlehají po nahých zádech a stehnech. Procházím skrze hustá místa, kde jsou stonky kopřiv blízko u sebe. Nohama nelze zvolit žádný kloudný manévr, jen dělat delší čapí kroky a to se zase ty žahavé jazyky otírají úlisně o moje lýtka.

Když jsem uviděl konec kopřivového pole, dělaly se mně už i pupence na holých rukou. Vše už mi bylo kupodivu jedno, necítím nic, teď vím, že se už přemůžu a zvítězím. Vrátit se by bylo stejné utrpení.

Vůdce mezitím obešel kopřiviště a čeká na mě. Ještě několik kroků a budu z toho venku. Zrychluji chůzi, prodlužuji kroky, jdu částečně bokem, ruce tentokrát nahoře. Udělal jsem při tom pár nerozvážných chyb a opominul soustředěnost při odklánění kopřiv rukama chytáním za listy. Nepozornost a uspěchanost mě stála mnoho nových pupenců navíc (druhý bude asi šikovnější než já, zatraceně!). Zvítězil jsem a mám to za sebou jako první z roverů. Sliním si chodidla a honem do tábora udělat pořádnou údržbu zmoženého těla.

(Z osobního popisu roverských pocitů z letního tábora 1972 na Pasece stínů, okres Jindřichův Hradec.)

ské činnosti pro chlapce lze vhodně upravit i pro samostatný dívčí kmen rangers.

Vyjadřuji poděkování celému instruktorskému týmu ILŠ 1994 a předávám tento souhrn osobních praktických zkušeností, rozborů a úvah prostřednictvím ILŠ novým roverským vůdcům Junáka pro další využití.

Literatura:

Baden-Powell Robert: *Vlče, skaut, rover*, Skauting, Liberec 1993

Čáka Jan: *Junácká symbolika*, Merkur, Praha 1970, 1990

Jeschke Petr: *Jít po roverské cestě*, in Skauting č. 9, Junácká edice, Praha 1992

Jeschke Petr: *Rover poutník ("Pětiprstí")*, in Skauting č. 4, Junácká edice, Praha 1992

Jeschke Petr: *Roverské kmenové tajemnosti*, in Skauting č. 6, Junácká edice, Praha 1993

Jeschke Petr: *Roveři na letním táboře*, in Skauting č. 9, Junácká edice, Praha 1993

Jeschke Petr: *Dokážeš obhájit svoji roverskou šňůru?*, in Skauting č. 10-11, Junácká edice, Praha 1994

Klimeš Lubomír: *Slovník cizích slov*, SPN, Praha 1994

Makásek Ivan: *Služba*, Scoutarch, Praha 1991

Mikula, Vanke: *Plody planých a parkových rostlin*, SPN, Praha 1970

Rusek Ladislav: *Roverské pěšiny*, Fons č.7, Nadace Fons, Praha 1994

Seton E.T.: *Kniha lesní moudrosti*, Olympia, Praha 1970

Svojsík A.B.: *Organizace*, Josef Springer, Praha 1930

Vosátka Mirko: *Roverské dopisy*, Kropáč a Kucharský, Praha 1946

Vosátka Mirko: *Dopisy roverům*, Fons č.4, Praha 1993

PŘÍLOHA

(vybráno z Organizace A. B. Svojsíka 1930)

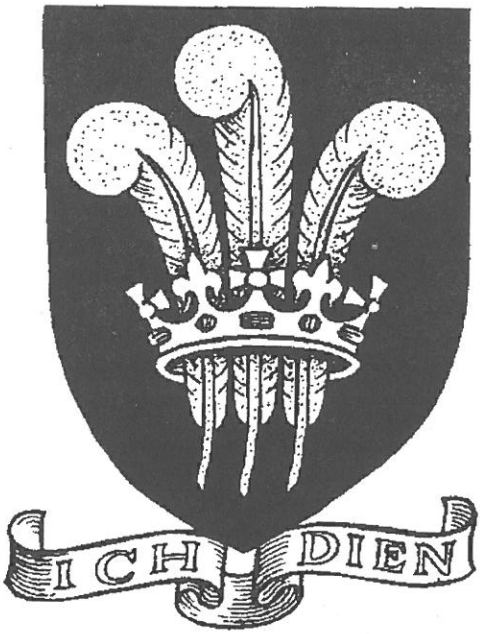

ROVEŘI.

Roveři jsou odvětvím skautingu stejně významným a oprávněným jako Skauti a Vlčata. Podéhají téže organisaci a těmže všeobecným pravidlům jako oni. V postupu výchovy skautské zaujímají Roveři nejvyšší místo (Vlčata-Skauti-Roveři) s příslušnými stupni výchovy a výcviku.

Skaut-Rover. Roverem může se státi hoch zpravidla v šestnáctém roce věku, ať byl před tím Skautem nebo ne. Hoši mladší za Rovery ustanoveni býti nemohou.

Osamělý Rover může býti registrován za týchž podmínek jako osamělý Skaut.

Pozdrav. Jako u ostatních Skautů.

Kroj je v podstatě skautský. Zvláštnosti: Příčka s písmeny RS v předu skautského klobouku v řemeni upevněná. Ramenní stuhy barev: červená

(vnější), zelená a žlutá (vnitřní). Stužky rytířství červené; šňůrka červená. Hůl vlastní výroby, na konci s rozsochou (rozvětvená). Místo košile ve službě možno nositi džerzy nebo svetr. Jakékoliv odznaky se nosí, pokud se shodují s obvyklými skautskými, jak nařízeno.

Vedení a slib.

Roveři podléhají témuž zákonu a skládají stejný slib jako Skauti.

Roveři tvoří jednotky zvané kmeny, složené ze dvou nebo několika družin. Roverská družina může býti i jen čtyřčlenná. V oddíle sdruženém (Vlčata, Skauti, Roveři) tvoří Roveři samostatnou družinu k speciálnímu výcviku a pomocným službám v oddíle.

Registrace Roverů je totožna s registrací ostatních složek Svazu, avšak ukládá se okresním zpravodajům, aby se zvýšenou bedlivostí měli zřetel k povyšování Skautů na Rovery nejen podle věku, ale hlavně podle hodnoty charakteru a způsobilosti instruktorské a výchovné těch, kteří mají býti povýšeni. K roverství nikdo nedoroste věkem, ale vnitřním povznešením a zušlechtěním a povahovou dokonalostí. Roveři musí býti elitou skautské mládeže a povinnost jejich jest po výtce pracovati v oddíle na výchově mladších druhů a nikoliv roverství jako takové a jen pro ně samé. Kdo nechce a nebo nemůže se účastniti výchovné práce skautské na prospěch oddílu, nemůže se státi nikdy Roverem.

Sdružené kmeny roverské. Kdo je v místě několik družin roverských u skautských oddílů, mohou se sdružiti ve společný kmen, jehož vedení ujme se sborový vůdce, pokud bude k tomu kvalifikován. Jinak zvolí si vůdce z roverských rádců, který bude schválen zpravodajem okresním. Takový kmen může při společných podnicích používati šátku stejné barvy, určené pro tento oddíl.

Hodnosti.

Roverský vůdce. Vše jako u Skautů jen v získání klubovny jest mu vyvinouti zvýšenou energii pro důležitost klubovního života Roverů.

Roverský rádce je volen družinou se schválením vedoucího.

Roverský podrádce je vybrán rádcem, aby mu byl ku pomoci a zastupoval jej v jeho nepřítomnosti.

Rover-instruktor. Tohoto odznaku dostane se Roveru, který prokázal způsobilost připraviti Skauty k prvotřídní zkoušce, nebo je schváleným instruktorem aspoň čtyř odborných předmětů, nebo všech zkoušek Vlčat. V každém případě vyžaduje se vysoká úroveň znalostí a způsobilostí.

Stupně.

Kdo má se státi Skautem-roverem, musí přesvědčiti svého vedoucího:

a) že zná skautský zákon;

b) že zná skautský pozdrav a skautské značky;

c) že zná šest uzlů jako Skaut nováček;

d) že zná základní principy státní ústavy, státní vlajku a znaky i hymny;

e) že zná první pomoc jako druhotřídní Skaut;

f) že zažehne oheň pouze dvěma zápalkami a na polním ohni uvaří jednoduchý pokrm;

g) že zná užití kompasu a dovede čísti mapu;

h) že ze zdravovědy zná význam čistoty těla, šatu, vzduchu, potravy a je pečliv o své vlastní zdraví;

i) zná nebezpečí z požívání alkoholu, užívání tabáků a význam pohlavní zdrženlivosti.

Pak může složiti nebo obnoviti skautský slib, a stává se Skautem-roverem s právem nositi skautský odznak a kroj.

Skaut-rover může přijmouti jmenování skautským činovníkem, aniž by přestal býti Roverem. Jmenování činovníkem neopravňuje ho však k titulu Rovera.

Rover prvotřídní. Nežli stane se Skaut-rover

Roverem prvé třídy, jest mu složiti průkaz před vedoucím, obsahující:

a) plování na 200 m, je-li tu zákaz lékaře, pak nahradí tuto činnost buď odznakem poutníka nebo instruktora;

b) cestu 30 km pěšky nebo ve člunu nebo 60 km na kole ve dvou dnech s přenocováním v přístřešku nebo ve stanu. Podá o cestě podrobnou zprávu s náčrty a podrobnými pokyny a vlastním pozorováním;

c) odbornou zkoušku z první pomoci;

d) získání odznaku táborníka, viz str. 95;

e) odhad vzdáleností plochy, počtu výšky a váhy, jako v prvotřídní zkoušce skautské;

f) průkaz o osobní spořivosti ať úsporami nebo pomocnou prací na prospěch rodiny, nebo pro vlastní vydržování;

g) znalost organisace veřejné správy a soudnictví;

h) průkaz, že byl aspoň po šest měsíců činným jako rádce, podrádce, zástupce, instruktor v oddíle, nebo získá odznak instruktora;

i) vědy přírodní: znalost podle výběru vlastního: hvězdářství, botanika, zoologie, geologie, biologie, chemie, elektřina;

j) dvanáctiměsíční službu jako Skaut-rover.

Činovník-čekatel: jako Skauti.

•

Kromě těchto průkazů řádných jsou Roverům dostupny i průkazy mimořádné (o tři orlí péra, hraničář a Rover-lví Skaut) jako u Skautů a zvláštní odznaky roverské:

Poutník.

Právo na tento odznak získá Rover, který prošel 300 km dohromady na jednotlivých týdenních výletech. Cesta vykonaná na kole nebo pomocí samohybných strojů (po dráze, autu, motorce) se nepočítá. V úvahu se bere jen cesta pěšky nebo v člunu.

Rover pořídí si seznam výletů, který po ukončení

odevzdá vedoucímu, aby mohl uvědomiti zpravodaje o vykonaných cestách.

Seznam má obsahovati data, místa a vzdálenosti a má býti i jiným užitečný, uváděje zajímavá místa, vhodná tábořiště, noclehárny, pokyny k určení správné cesty na místech nesnadných a pod. Ještě dokonalejší výkazy jsou ony, které obsahují náčrty cest v případném měřítku, pozorování přírody, lidu a jiné.

Zálesák.

Odznaku může dosáhnouti Rover, složí-li průkaz:

1. táborníka (str. 95);
2. přírodovědce (viz níže) nebo stopaře (str. 95);
3. hvězdáře (str. 100), nebo meteorologa (str. 101), nebo drvoštěpa (strana 94).

Tedy celkem tři průkazy.

Přírodovědec.

1. Vysvětlí a) oplození a vývoj rostliny, nebo b) vývoj ptáka z vajíčka, nebo c) život hmyzu, nebo d) měsíční pozorování života na rybníce.

2. vede po 52 souvislé týdny přírodovědecký deník, ilustrovaný náčrty zvířat, rostlin, obsahující zejména tato data: a) prvý objev 12 stěhovavých ptáků na jaře nebo na podzim; b) rozkvět 20 divokých květin; c) první objev 10 motýlů; d) otisk 20 listů obyčejných našich stromů. Tento bod 2. může býti po rozhodnutí zpravodajově zaměněn u Roverů ve městě za toto: a) má sbírku listů 30 různých stromů, nebo 60 divoce rostoucích květin, kapradin, trav — upravenou v herbář (s příslušnými nápisy), nebo b) má barevné nákresy dvaceti květin, kapradin, trav nebo 12 náčrtů ze života ssavců nebo ptáků, studie nebo hotové kresby, nebo c) dovede pojmenovati 60 různých druhů zvířat v museu, nebo

zoologické zahradě, nebo na kolorovaných nepojmenovaných obrazech a podati podrobnosti ze života, zvyků, vzhledů a stop dvaceti z nich, nebo d) popíše zvyky a rozezná po zpěvu nebo hlasech 30 různých ssavců nebo ptáků.

*

Roverské odznaky poutníka a zálesáka se udělují pouze se souhlasem župního zpravodaje.

Vedle zkoušky »přírodovědec« mohou Roveři skládati ještě kteroukoliv jinou odbornou zkoušku, jako Skauti (str. 93 a násl.).

Odznaky.

Příslušnost. Velký znak a odznak Svazu viz str. 42.

Roverské ramenní stuhy a písmena RS viz kroj (str. 126).

Šátek sdruženého kmene viz str. 127.

Hodnostní: jako Skauti (str. 91), dále:

Rover-instruktor: žlutohnělý ovál 6 cm zvýši a 3½ cm zšíři, zeleně lemovaný, uvnitř s červeným R, žlutým I a červeným S; nosí se uprostřed pravé náprsní kapsy.

Stupně: Skaut: veškeré odznaky skautské. Domo-

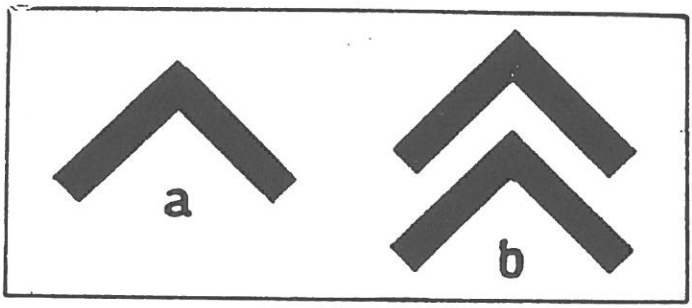

Odznaky: a: Skauta-rovera, b: Rovera prvotřídního.

venka samostatného kmene nese nápis, na př. 2. RS BRNO.

Skaut-Rover: soukenný proužek červený 2 × 4 cm

dlouhý a 8 mm široký, našitý do pravého úhlu, vrcholem vzhůru na levém rukávě nad loktem.

Rover prvotřídní: dva takové proužky nad sebou, s mezerou 8 mm.

Činovník-čekatel: str. 91.

Odznaky za tři orlí péra, hraničář, Rover-lví Skaut a odborné jako Skauti (str. 92 a násl.). Kromě toho:

Poutník: kovová větévka ostružiníku 4 cm zdélí, upevněná šikmo na pravé straně klobouku na řemeni.

Zálesák: řemínek s 10 turbanovými květy (uzly) místo šňůrky.

Odznaky čestné a zvláštní viz na str. 44.

Obsah

Úvod . . . . . .

I. ETAPA – CÍLEM JE ZALOŽIT ROVERSKÝ KMEN . . . . . .
1. ZAKLÁDÁNÍ ROVERSKÉHO KMENE . . . . . .
1.1. ROZHODNUTÍ, KTEROU PROGRAMOVOU ROVERSKOU CESTOU SE DÁT, KTEROU VARIANTU ČINNOSTI ZVOLIT? . .
1.2. ÚVAHA . . . . . .
2. MOTIVACE A MOTIVAČNÍ CÍLE . . . . . .
2.1. SAMOSTATNÝ PROGRAM RS . . . . . .
2.2. ROZEHRÁNÍ PARTIE . . . . . .
2.3. JAK TO ZAČALO . . . . . .
3. PROMLUVA K BUDOUCÍM ČLENŮM KMENE RS . . . . . .
4. O ROVERINGU OBECNĚJI . . . . . .
4.1. ŘEŠENÍ ROVERSKÉ OTÁZKY . . . . . .
4.2. KOŘENY ROVERINGU . . . . . .

II. ETAPA - VOLBA PROSTŘEDKŮ K ZAUJMUTÍ PŘÍTOMNÝCH . . . . . .
5. STANOVENÍ PODMÍNEK PRO PŘIJETÍ DO KMENE RS . . . . . .
5.1. METODICKÉ PŘÍKLADY . . . . . .
5.1.1. Předroverská čekatelská zkouška I. . . . . .
5.1.2. Předroverská čekatelská zkouška II. . . . . .
5.1.3. Předroverská čekatelská zkouška III. . . . . .
5.1.4. Předroverská čekatelská zkouška IV. . . . . .
5.1.5 Předroverská čekatelská zkouška V. . . . . .
6. TRADICE KMENE . . . . . .
6.1 ROVERSKÉ SLIBY . . . . . .
6.1.1. Proč po skautském slibu ještě roverský slib? . . . . . .
6.1.2. Příklad vlastního průběhu roverského slibu . . . . . .
6.1.3. Příklad formule roverského kmenového slibu . . . . . .
6.1.4. Prostředí pro roverský slib . . . . . .
6.2 GLEJTY KMENE . . . . . .
6.2.1. Závěr ke glejtům . . . . . .
6.3 ROVERSKÁ KRONIKA . . . . . .
6.4. KMENOVÝ ČASOPIS – ZPRAVODAJ . . . . . .
6.5. ZAHAJOVACÍ CEREMONIÁL . . . . . .
7. ORGANIZACE KMENE RS . . . . . .
7.1. PAMÁTNÁ LISTINA O ZALOŽENÍ KMENE RS . . . . . .
7.2. VŮDCOVA PŘÍPRAVA PŘED ZALOŽENÍM KMENE RS . . .
7.3. KOROUHVE . . . . . .
7.3.1. Erby korouhví RS . . . . . .
7.4. PŘÍKLAD SPRÁVY A VEDENÍ KMENE RS . . . . . .
7.5. VNITŘNÍ ORGANIZACE KMENE . . . . . .
7.5.1. Vnitřní stanovy kmene RS . . . . . .
7.5.2. Návrh vedení a organizace kmene RS . . . . . .
8. PROGRAM KMENE . . . . . .
8.1. PŘÍKLAD KMENOVÉ STEZKY . . . . . .
8.1.1. Pro doplnění: stezka Mirko Vosátky . . . . . .
8.2. ZÁKON KMENE RS . . . . . .

8.3. PŘÍKLAD REGULÍ KMENE RS . . . . . .
8.3.1. Regule kmene RS . . . . . .
8.4. ROVERSKÁ PRIVILEGIA A TAJEMNOSTI . . . . . .
9. KMENOVÉ ZKOUŠKY, ODBORNOSTI A TITULY . . . . . .
9.1. ČTYŘI ZÁKLADNÍ SKUPINY ZKOUŠEK: . . . . . .
9.1.1. Příklady a náměty . . . . . .
9.2 TITULY V KMENI RS . . . . . .

III. ETAPA – UDRŽENÍ PROGRAMU ČINNOSTI . . . . . .
10. KMENOVÉ ROVERSKÉ PROGRAMY, PROJEKTY, EXPEDICE A SLUŽBA . . . . . .
10.1. POSTUP K PROGRAMU . . . . . .
10.1.1. Příklad programu I. . . . . .
10.1.2. Příklad programu II. . . . . .
10.1.3. Příklad programu III. . . . . .
11.TÁBOŘENÍ ROVERŮ . . . . . .
11.1. TYPY TÁBORŮ RS . . . . . .
11.2. ZPŮSOBY TÁBOŘENÍ RS . . . . . .
11.3. TÁBOŘENÍ SAMOSTATNÉHO ROVERA . . . . . .
12. OBHAJOBA ROVERSKÉ ŠŇŮRY . . . . . .
12.1. NESPLNĚNÍ OBHAJOBY . . . . . .
13. SNĚMY A OBŘADY KMENE RS . . . . . .
13.1. UKÁZKA PROGRAMU SNĚMU . . . . . .
13.1.1. Příklad voleb Kontura korouhve . . . . . .
13.2. OBŘADY. METODIKA OBŘADNICTVÍ V ROVERINGU. . .
13.2.1. Motivace . . . . . .
13.2.1.1. Pomůcky k motivační činnosti . . . . . .

IV. ETAPA – PŘEKLENUTÍ KRIZOVÉHO OBDOBÍ KMENOVÉ PRÁCE . . . . . .
14. KRIZOVÁ OBDOBÍ KMENE RS . . . . . .
A ROVEŘI - SAMOTÁŘI . . . . . .
14.1. ROVEŘI - SAMOTÁŘI . . . . . .
14.2. VNĚJŠÍ NEGATIVNÍ VLIVY . . . . . .
15. SHRNUTÍ, ÚSPĚCHY A NEÚSPĚCHY . . . . . .
15.1. ÚSPĚCHY . . . . . .
15.2. NEÚSPĚCHY . . . . . .
16. ROZBOR SITUACE . . . . . .
16.1 VÝHLED DO BUDOUCNA . . . . . .
16.2. SMYSL ROVERINGU . . . . . .
16.3. SHRNUTÍ . . . . . .

Slovo závěrem . . . . . .

Literatura . . . . . .

Obsah . . . . . .